

Binemeritata cinstire de armindenii

ÎN PREZENȚA TOVARĂȘULUI NICOLAE CEAUȘESCU ȘI A TOVARĂȘEI ELENA CEAUȘESCU, A AVUT LOC
Marea adunare populară consacrată zilei de 1 Mai

La Brăila,
primăvara
vine pe
Dunăre
(paginile 6 și 7)

Fascinație:
tata
bea apă!

(pagina 8)

Un gând
frumos
de primăvară

Vocația
muncii

Cindva, într-un sat de munte, am văzut o bătrână de vreo șaptezeci de ani care urca zi de zi ditamai dealul pentru a aduce din pădure vreascuri uscate ca să facă focul și drumul ei invariabil, fără n'ci o abatere de la poteca bătătorită, mi-a adus aminte de Fefelega, acea femeie care-l intruchipa pe Sisif, fără să a să habar. A munci, într-un fel sau altul înseamnă va să zică și a lupta cu virsta, cu meandr-le și capcanele bătrineții, a lega an de an de truda zilnică, într-o anonimă carte a vieții. Nu știu de ce, dar mi se pare că via'a însăși, efortul de a trăi și de a-ți petrece zilele în chip onest și eficient înseamnă muncă, însuși efortul de a lupta cu ipocriziile vieții presupune tenacitate, efort și o îndrăjire ascunsă care nu poate fi postulată de nici o carte. A munci nu înseamnă numai să seceri spi-cele, să dobori copaci, să manevrezi strungul ori să sari o furtună, ci mai cu seamă puterea de a te face capabil de

(Continuare în pagina 5)

**PATRIA,
CABINETUL DE LUCRU
AL PREȘEDINTELUI**

Vizita de lucru a tovarășului Nicolae Ceaușescu

• Măsuri concrete pentru înlăptuirea neabătută a programului de dezvoltare economică și socială a țării •

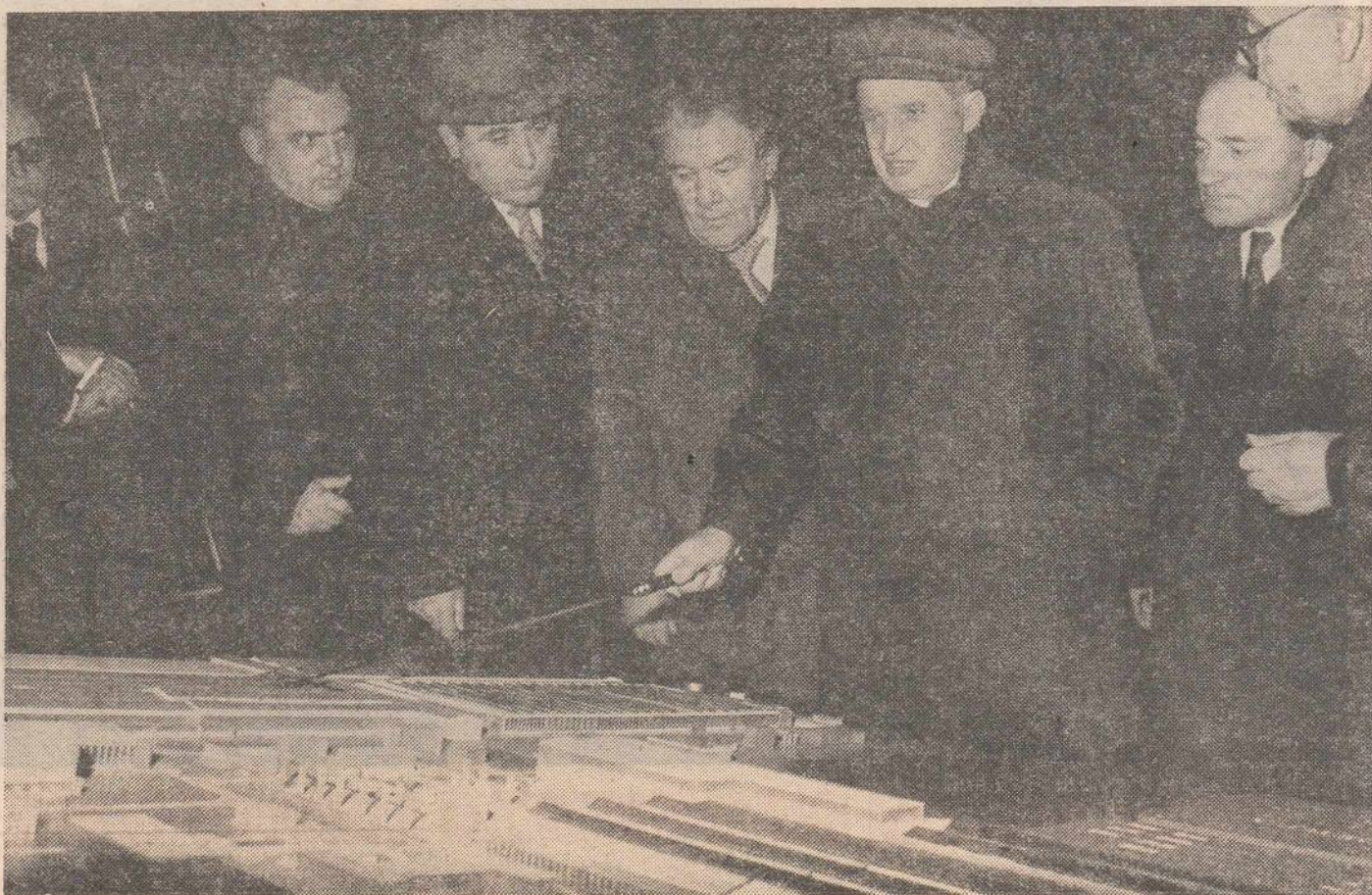

Momente din timpul vizitei efectuate în mijlocul colectivelor de oameni ai muncii de la Întreprinderea „23 August” și Întreprinderea de Mașini-Unelte și Agregate

După cum este cunoscut, tovarășul Nicolae Ceaușescu, secretar general al Partidului Comunist Român, președintele Republicii Socialiste România, a făcut la sfârșitul săptămânii trecute o vizită de lucru în mari întreprinderi industriale din Capitală. Desfășurat în atmosfera de muncă intensă, însuflețită, pe care întregul popor o desfășoară pentru îndeplinirea cu succes a planului pe 1984, an hotărâtor al cincinalului, a sarcinilor pe întregul cincinal, noul dialog de lucru cu făuritorii bunurilor materiale, cu reprezentanți ai conducerii ministerelor și centrelor industriale, cu specialiștii constituie o vie ilustrare a preocupării constante, stăruitoare a secretarului general al partidului de a examina și stabili la fața locului căile și modalitățile pentru îndeplinirea în cele mai bune condiții a Planului național unic de dezvoltare economico-socială a României pe 1984, pentru sporirea continuă a calității și eficienței întregii activități, în toate sectoarele economice, în toate unitățile, la toate locurile de muncă.

În cadrul vizitelor, care se înscriu în practica dialogului permanent și rodnic pe care tovarășul Nicolae Ceaușescu îl poartă nemijlocit cu făuritorii bunurilor materiale și spirituale, în toate marile probleme privind prezentul și viitorul patriei, au fost analizate modul în care sînt transpuse în practică indicațiile și orientările formulate de secretarul general al partidului cu prilejul precedentelor înfăptuirii de lucru cu aceste colective muncitorești, probleme de mare importanță pentru construcțiile de mașini și metalurgie, pentru întreaga industrie. O atenție deosebită a fost acordată creșterii productivității muncii, realizării exemplare a sarcinilor cuprinse în programele prioritare privind ridicarea nivelului tehnic și calitativ al produselor, corespunzător cerințelor economiei noastre naționale și exigențelor la export, reducerii consumului de materii prime, materiale, energie, combustibil și manoperă. În contextul problemelor abordate în timpul dialogului de lucru — probleme privind perfecționarea întregii activități economice —, un loc important a fost acordat aplicării ferme a acordului global, ca mijloc de stimulare a creșterii producției, a beneficiilor fiecărei unități, a veniturilor celor ce muncesc.

Și de astă dată colectivele de oameni ai muncii din întreprinderile vizitate, conducerile acestor întreprinderi, ceilalți factori de răspundere prezenți au beneficiat de prețioasele orientări, indicații și sarcini date de secretarul general al partidului. Astfel, la Întreprinderea de țevi „Republica”, apreciind realizările de pînă acum, conducătorul partidului și statului nostru a cerut ministerului de resort, precum și celorlalte ministere cu atribuții în domeniul respectiv, să întocmească un program de acțiuni care să conducă la sporirea producției de țevi speciale și a indicat ca aceasta să se realizeze pe suprafețele existente, prin folosirea judicioasă a spațiilor și a utilajelor. Tovarășul Nicolae Ceaușescu a subliniat că printr-o utilizare completă și eficientă a actualelor capacități, precum și a celor prevăzute a fi construite, Întreprinderea „Republica” trebuie să asigure economiei naționale întregul necesar de țevi speciale, inclusiv pentru programul nucleare-energetic. La marea Întreprindere „23 August” secretarul general al partidului i-au fost prezentate câteva din cele mai noi realizări ale unității, între care o mașină automată aflată în faza de montaj, destinată montării și întreținerii șinelor de cale ferată, locomotiva modernizată de 800 cai putere echipată cu motor nou, îmbunătățit, noi grupuri electrogene și de foraj cu fiabilitate ridicată, competitive la export, generatorul care asigură recuperarea energiei termice de la standurile de montaj și transformarea ei în energie electrică. Apreciind preocuparea constantă a colectivului oamenilor muncii de la Întreprinderea „23 August” în direcția innoi-

În timpul vizitei la Întreprinderea „Republica”

La Întreprinderea de Utilaj Chimic „Grivița Roșie”

În unități economice din Capitală

PATRIA,
CABINETUL DE LUCRU
AL PREȘEDINTELUI

• Rodnic dialog cu oamenii muncii privind perfecționarea întregii activități economice •

rii producției, ridicării calității și competitivității acestora, rezultatele obținute în acest sens, tovarășul Nicolae Ceaușescu a analizat cu conducerea ministerului de resort, cu specialiștii din cercetare și producție stadiul asimilării și fabricării motoarelor pentru echiparea navelor, măsurile ce trebuie întreprinse în vederea diversificării, îmbunătățirii calității și sporirii producției acestora, pentru îndeplinirea integrală a programului național naval. Conducătorul partidului și statului nostru a subliniat că pe baza experienței acumulate, a capacității de care dispune, industria noastră trebuie să asigure întregul necesar de astfel de motoare, cerind, în acest sens, factorilor de răspundere să elaboreze un program special privind fabricarea motoarelor navale.

În același fel, la Întreprinderea de Mașini-Unelte și Agregate, tovarășul Nicolae Ceaușescu a apreciat realizările de până acum și a indicat să se intensifice eforturile de ridicare a nivelului tehnic și calitativ al mașinilor-unelte românești, astfel încât ele să se situeze la nivelul cel mai înalt atins pe plan mondial. S-a cerut, de asemenea, ca diversificarea producției și fabricarea de sisteme flexibile de prelucrare prin așchiere să se facă în condițiile asigurării unui grad înalt de competitivitate. Vizitând Întreprinderea de Motoare Diesel, secretarul general al partidului a subliniat, în legătură cu noile capacități aflate în construcție, importanța perfecționării fluxului tehnologic între secția de montaj și standurile de montaj și probe. De asemenea, pentru echiparea liniilor de fabricație, s-a indicat ca I.C.S.I.T. — „Titan” și centrala de profil să urgenze proiectarea și executarea mașinilor netipizate, pentru a asigura respectarea termenelor de punere în funcțiune și reducerea importurilor.

Analiza problemelor esențiale privind progresul economic al țării în etapa actuală, efectuată de tovarășul Nicolae Ceaușescu, împreună cu miniștrii de resort, cu cadre de conducere și specialiștii a continuat în alte unități ale Capitalei, stabilindu-se în fiecare dintre ele căile și mijloacele pentru perfecționarea organizării muncii și producției, creșterea productivității, ridicarea nivelului tehnic și calitativ al produselor, în vederea îndeplinirii exemplare a obiectivelor pe acest an și pe întregul cincinal.

În acest cadru, la Întreprinderea de Mașini Grele București, pornind de la rezultatele obținute până acum, tovarășul Nicolae Ceaușescu a cerut să se accelereze ritmul de producție și livrare a echipamentelor nucleare, indicând măsuri ce trebuie luate în acest sens. Secretarul general al partidului a apreciat că există toate condițiile pentru ca programul energetic național, obiectivele stabilite în domeniul nuclearo-energetic să fie realizate integral și la timp și a cerut tuturor factorilor de răspundere să urmărească cu cea mai mare atenție îndeplinirea integrală a sarcinilor stabilite, să acționeze cu hotărâre pentru traducerea lor în viață. La Institutul Național de Motoare Termice tovarășul Nicolae Ceaușescu a cerut factorilor de răspundere să ia măsuri pentru finalizarea într-un timp cât mai scurt a noilor capacități ce urmează să fie construite aici, pentru a se crea posibilitatea întăririi în continuare a bazei materiale a institutului, sporirii volumului producției sale. Aprecind activitatea colectivului de la Întreprinderea „Semănătoarea”, secretarul general al partidului a stabilit noi sarcini menite să asigure modernizarea și dezvoltarea producției de mașini agricole. Conducătorul partidului și statului nostru a subliniat necesitatea organizării unor secții moderne pentru prelucrarea și executarea subansamblelor care în prezent se realizează în unități din diverse județe care nu sînt specializate în acest domeniu, de linii pentru montajul de flux al combinelor și al unor subansamble

Moment din timpul vizitei la Întreprinderea de Motoare Diesel

ale acestora. În același timp, s-a cerut realizarea de noi standuri de rodaj și probe de ansamble și subansamble, asigurându-se astfel creșterea calității produselor. Remarcind rezultatele obținute la Întreprinderea de Utilaj Chimic „Grița Roșie”, tovarășul Nicolae Ceaușescu a indicat ca unele metode de aici să fie extinse și în construcția de nave și de vagoane.

Ca de fiecare dată cînd s-a aflat în mijlocul oamenilor muncii, conducătorul partidului și statului nostru a fost împințat în unitățile vizitate cu cele mai calde sentimente de dragoste și stimă, expresie a înaltei prețuiri de care se bucură tovarășul Nicolae Ceaușescu pentru grija permanentă pe care o acordă dezvoltării și modernizării economiei naționale, înfloririi continue a patriei noastre socialiste și ridicării nivelului de trai material și spiritual al întregului popor. Primită cu vie recunoștință de colectivele întreprinderilor bucureștene, care și-au exprimat hotărîrea fermă de a îndeplini și depăși sarcinile de plan pe acest an și pe întregul cincinal, de a întâmpina cu realizări remarcabile cele două evenimente cu profunde semnificații în viața întregii țări — a 40-a aniversare a eliberării patriei și Congresul al XIII-lea al partidului — vizita tovarășului Nicolae Ceaușescu în unități economice din Capitală a prilejuit stabilirea de măsuri concrete pentru îndeplinirea neabătută a programului de dezvoltare economică și socială a țării, pentru noi și tot mai importante realizări în opera de înălțare a României pe noi culmi de progres și civilizație.

ION CODRU ■

La Institutul Național de Motoare Termice

În timpul vizitei la Întreprinderea „Semănătoarea”

Memoria arhivelor

● Mărturii ale eroismului și omeniei ostașilor români ●

După victoria Insurecției din August 1944, armata română s-a angajat total în lupta împotriva trupelor hitleristo-horthyste, pentru eliberarea inregulii teritoriului național și, apoi, pentru eliberarea Ungariei și Cehoslovaciei. Alături de armatele sovietice, din septembrie 1944 — când s-au declanșat operațiile ofensive în Transilvania — și până în mai 1945 — când Națiunile Aliate au obținut victoria finală asupra Germaniei fasciste — ostașii noștri au parcurs un glorios drum de luptă, dovedind din plin două dimensiuni fundamentale ale patriotismului lor: eroismul sublim și neasemuita omenie românească. Folosind memoria documentelor de arhivă, reinviind fapte și oameni, aducem în cele ce urmează un pios omagiu tuturor celor care au înscris — de multe ori cu prețul vieții — pagini de mare vitejie în cartea de aur a istoriei neamului românesc.

Speranța comandamentului german de a bloca în Carpații Meridionali deșurarea trupelor române și sovietice în Cimpia Ungară, disperarea cu care trupele horthyste s-au cramponat de fiecare palmă de pământ furat, au dat luptelor pentru eliberarea Transilvaniei un caracter deosebit de înversunat. Dar, pentru fiecare ostaș român — de la simplu soldat la general — Ardealul era o parte a sufletului său și de aceea încercările cele mai grele nu au putut stăvili voința lui de a reda țării acest străvechi pământ românesc. Referindu-se la operațiile din Transilvania, generalul-locotenent Managarov, comandant al unui grup de armate compus din Armata 53 sovietică și Armata 1 română, arăta: „În aceste lupte, unitățile și subunitățile române, în condiții grele de regrupare, au dovedit bărbăție și dirigență și au îndeplinit cu cinste misiunea înaltă ce li s-a încredințat”.

Insuccesele înregistrate în confruntările cu armatele române și sovietice au determinat autoritățile horthyste să deschidă un al doilea front: răfuiala cu populația pașnică românească. De pară nu ar fi fost de ajuns cei patru ani de crime și fărâdelegi care urmaseră Dictatorului de la Viena, bandete înarmate horthyste au intensificat teroarea împotriva populației românești.

În aceste momente de maximă încordare, când propaganda horthystă agita cu și mai multă vehemență sloganurile lansate de Duceo Csaba, generalul M. Răcoviță, ministrul de război al României, semnează ordinul general nr. 63 287, care a fost difuzat tuturor unităților luptătoare: „Atrocitățile și cruzimile maghiore împotriva populației românești din teritoriile ocupate în 1940 și din vestul Ungariei, au luat în ultimul timp un caracter din ce în ce mai grav.”

La măsurile administrative de care este răspunzător guvernul ungar, se adaugă acum purtarea săbatică a trupelor maghiare de care vor răspunde comandanții lor.

Legitimele sentimente de durere și revoltă ale armatei române nu trebuie să-și găsească însă o altă manifestare decît cea ostășească.

Ostășește este ca purtarea soldatului să fie dură și nemiloasă față de inamicul înarmat cu care luptă, dar omenoasă și civilizată față de inamicul pe care l-a învins, l-a dezarmat și l-a pus în imposibilitatea de a mai lăsa.

Cu atît mai mult trebuie să fie corectă purtarea soldatului învingător față de populația civilă, chiar dacă ea este de același neam cu dușmanul învins.

În consecință ordon-tuturor ofițerilor, subofițerilor și trupe din unitățile, comandamentele și serviciile armatei, să nu se depărteze de la purtarea corectă de care au dat întotdeauna dovadă”.

Rîndurile de mai sus reprezintă un adevărat crez al ostașului român, care nu se va abate de la principiile enunțate în definiția dată comportării ostășești de către ministrul de război, cu toate că în fața lui, înconștient, se vor afla cei ce s-au făcut răsunători de masacrele de la Ip, Trășnea sau Sărmașu.

Derășind granița de vest a țării, armata română a participat, între 8 octombrie 1944 și 19 ianuarie 1945, cu un efectiv de peste 210 000 militari, la luptele pentru eliberarea Ungariei. Numeroase documente de arhivă reflectă dirigența și înconștientizarea luptătorilor, iscusința și perspicacitatea cadrelor de comandă. În jurnalul de operații al Diviziei 242 infanterie sovietică întinim o frumoasă descriere și o competență caracterizată a acțiunilor Diviziei 19 Infanterie română. Deși executate în numai două zile un mars forțat de 120 km, marea unitate română găsește puterea necesară de a veni în sprijinul diviziei sovietice astfel încît aceasta să-și poată lăsa sectorul de luptă de pe malul drept al Tisei, în raionul Mindszent. „În timpul trecerii (Tisei — n.n.) care s-a făcut în condiții foarte grele — se scrie în amintitul jurnal — toți ofițerii, subofițerii și trupa au arătat că posedă un curaj românesc. Toți dau dovadă de o disciplină și o tactică militară exemplară. Merită atenție deosebită curajul și tactica militară a ofițerilor din această divizie care, desprețind marea, au demonstrat exemplar ostășii lor cum trebuie înfrînt un inamic”. Menționăm aici și un document emis de o subunitate din cadrul Brigăzii 63 Puritate sovietice care se referă la acțiunile de luptă ale Batalionului 11 Vinători de Munte din Divizia 3

Munte română. Potrivit elogiilor aprecieri ale aliaților, ostașii noștri „au acționat cu vitejie și hotărîre, dînd dovadă de curaj și destoinicie”. În cursul luptelor din Ungaria, un detașament de cavalerie românesc (din Divizia 1 Cavalerie), comandat de maiorul Nițescu, a ocupat printr-un atac fulgător podul de la Hidasnemeti de pe riul Hernad. Impresionat de acest „exemplu rar de vitejie și eroism” generalul locotenent Jmacenko a adresat comandantului Armatei 4 române o căduroasă scrisoare de felicitare. Mărturie asemănătoare purtînd semnăturile generalilor sovietici Trofimenko, Sumilov, Selesnov au fost înaintate și altor unități române — Corpul 7 Armată, Divizia 21 Infanterie, Corpul 1 Aerian — pentru excelența lor comportare pe cîmpul de luptă.

liniște. Eu din propria mea voință ajut armatei române și doresc să merg cu ea pînă la sfîrșitul războiului”. Cetățeanul Török Sandor din comuna Ujcsanakos mărturisese: „Nu am fost nemulțumit cu nimic din partea armatei române ce a cantonat la mine; din contră am fost întreținut și eu și familia mea cu alimente”. Administratorul spitalului din Nagykata se adresa, în decembrie 1944, comandantului Armatei 1 române, scriind: „a aproba repartiția, contra retribuției, a materialelor mai jos arătate...” Peste cîteva zile, nu numai că a primit matrialele, dar spitalul a beneficiat și de asistența medicilor români. „Comandantului Armatei 1 — scrie administratorul — a luat măsura de a veni în ajutorul bolnavilor dînd săptămînal articolele solicitate, asigurînd iluminatul spitalului în

arhivelor ne-a păstrat și din această perioadă a războiului numeroase mărturii ale vitejiei soldaților, ale atitudinii lor pline de solicitudine, de grijă frățească față de populație. Depășind cu bărbăție vicisitudinile determinate de terenul muntos, greu accesibil, de iarna neobișnuit de geroasă, infanteriștii, vinătorii, artileristii au trezit admirația și respectul comandanților unităților sovietice cu care cooperau. Generalul locotenent Jmacenko, citat la începutul acestor rînduri, scria: „Pentru acțiunile ofensive priceput executate și încununate de succes și pentru felul în care au fost conduse unitățile, avînd ca rezultat cucerirea orașului Tișovec în ziua de 29 ianuarie 1945, vă adresez mulțumirile mele”. Iar cu prilejul vizitei pe front a ministrului de război al României, l se aducea la cunoștință de către generalul locotenent Managarov că „Ostașii români sînt foarte buni și luptă foarte bine. S-au cățărât pe înălțimi de peste 1 300 m, cu zăpada pînă la briu și au mers totuși înainte”.

În cronică luptelor desfășurate în martie 1945, un loc aparte îl ocupă bătălia de la Banská-Bystrica. Acest centru important a fost cucerit după cum se știe prin contribuția hotărîtoare a armatei române. Evenimentul era menționat astfel într-un ordin al comandantului suprem al armatei sovietice: „Trupele Frontului 2 Ucrainean — se releva în acest document — înaintînd în condiții grele de teren muntos și împădurit din zona Carpaților au cucerit în Cehoslovacia orașul Banská Bystrica, important punct de sprijin al apărării nemților. Astăzi, 26 martie, la orele 21, capitala patriei noastre, Moscova, va saluta în numele patriei vitezele trupe ale Frontului 2 Ucrainean, printre care și trupele armatei române de sub comanda generalului de corp de armată Dăscălescu care au cucerit orașul Banská Bystrica, prin 12 salve de artilerie trase de 124 tunuri”.

Într-o telegramă a lui I.V. Stalin către președintele Consiliului de Miniștri, dr. Petru Groza, se sublinia că „pe frontul de luptă împotriva armatelor germano-horthyste s-au distins nu numai trupele Armatei 4 ale generalului Dăscălescu, dar și trupele Armatei 1 ale generalului Atanasiu”.

Departele de față, epuizați de lupte, ostașii români au găsit în ei puterea morală de a manifesta cea mai mare atenție față de poporul cehoslovac prieten. Prietenia româno-cehoslovacă a fost de altfel factorul esențial invocat în ordinele comandamentului român referitoare la comportamentul trupelor. Este foarte sugestiv în această privință ordinul circular emis de Marele Stat Major în februarie 1945: „Rugăm dispuneți ca în zonele de acțiune ale armatelor să se facă o intensă propagandă în masa populației cehoslovace, relevîndu-se prietenia de totdeauna dintre România și Cehoslovacia. Se va reaminti populației respective că după anul 1939, cînd toți vecinii au năvălit în Cehoslovacia rîvnindu-și provinciile întregi, România a respectat integritatea teritoriului și suveranitatea poporului cehoslovac”. La rîndul lor, comandanții celor două armate române au făcut apeluri asemănătoare. „Rog a se face toate eforturile ca vechea prietenie româno-cehoslovacă să nu fie cu nimic știrbită — menționa ordinul comandantului Armatei 4 — ci, din contră, să fie și mai mult adîncită, ajungîndu-se la relațiunile cele mai amicale”; iar generalul Atanasiu, comandantul Armatei 1, solicita un mod exemplar de comportare „față de populația civilă a acestei țări cu vechi sentimente de amicitie și prietenie față de noi”.

Din numeroasele scrisori de mulțumire primite din partea atît a autorităților locale cît și a persoanelor civile, putem reconstitui, încă o dată, profilul moral de o neasemuită verticalitate al ostașului român. „Consiliul Național din Stokach — se spunea într-una din scrisori — aduce pe această cale mulțumirile sale comandantului Armatei 1 române pentru cadourile și ajutorul pe care l-a dat populației cehoslovace sinistrate. Consiliul Național știe ce înseamnă acest ajutor în momentele grele prin care populația civilă a trecut și nu-i va uita niciodată pe ostașii români”. Din Brno, unde Corpul 4 Armată română a făcut gestul „de a fi hrănit 250 persoane, oameni nevoiași fără acoperămint”, se expedia, de asemenea, un emoționant mesaj semnat de autoritățile locale. Cetățenii din Bzenec și Buhlovice i-au întîmpinat pe militarii români cu piine și cu sare scîndînd în cîntec lor în românește: „Trăiască armata română”. Autoritățile de aici și din alte localități se adresau eliberatorilor lor în asemenea termeni: „Poporul român e prietenos, ospitalier și bun tovarăș la necazuri. România prin armata sa a arătat, acum mai mult ca orînd, prietenia ce există între popoarele română și cehoslovac, prietenie pe care avem datoria de a o păstra și de a o apăra”. Una din cele mai frumoase caracterizări făcute ostașului român a fost schițată de o învățătoare din comuna Poldska, care a spus în fața Diviziei 9 Infanterie: „Sfîntă și frumoasă este misiunea dumneavoastră de a reda poporului nostru libertatea și posibilitatea de a-și crea un destin propriu”.

EFTIMIE ARDELEANU
ADRIAN PANDEA

Sfîntă și frumoasă e misiunea voastră

Neîndurători față de dușmani, ostașii români au avut în tot cursul campaniei în Ungaria o comportare corectă și demnă față de populația civilă. Toate comandamentele au manifestat o grijă permanentă pentru menținerea ordinii în teritoriile eliberate, pentru respectarea proprietăților, pentru ocrotirea monumentelor de cultură. Deosebit de semnificativ este, în această privință, ordinul circular emis de comandantul Corpului 7 Armată română, generalul Nicolae Șova, în momentul în care trupele din subordinea sa au atins periferiile Budapestei: „Trupele noastre trebuie să urmărească un singur scop — acela de a căuta lupta cu forțele armate inamice și de a le înfrînge repede și definitiv... Populația civilă care nu ia parte la rezistență va fi crutată și luată sub protecție, asigurîndu-i-se viața, liniștea și avutul... Monumentele și obiectele de artă, instituțiile culturale și așezămintele de interes public vor fi crutate cu grijă”. În loc de alte comentarii, iată finalul amintitului ordin: „În concluzie, cer trupelor Corpului 7 Armată să se bată cu îndirjire pentru a învinge, dar prețind în același timp să se poarte leal, cu demnitate și omenie, pentru a nu micșora prin nimic măreția victoriei dobîndite”.

Trupele române nu s-au mulțumit doar să respecte integritatea persoanelor, avuții oamenilor, ci, probînd un umanism înalt atît de propriu poporului nostru, au acordat, sub cele mai felurite forme, un ajutor substanțial populației. Dar să lăsăm documentele să vorbească. „În comuna Abony — scria reprezentanții localității amintite — ofițerii și trupa armatei române au manifestat față de populație cea mai mare bunăvoință. Populația a ajuns să iubească ostașii români și să-i cunoască ca prieteni, nu ca dușmani”. Locuitorul Toth Barnabás din comuna Vatta, referîndu-se la comportarea ostașilor români scria: „De cînd este armata română a înecat orice țaf și femele au

mod gratuit. Acest fapt a produs o mare satisfacție în rîndul populației. La Törkeve, în decembrie 1944, trupele noastre au ajutat gimnaziul din localitate să-și redeschidă cursurile: „Această mare bucurie ce a ne putea continua munca o datorăm bunăvoinței și înțelegerii dumneavoastră, pentru care vă exprimăm în numele profesorilor și elevilor cele mai respectuoase mulțumiri”.

Să mai cităm, în continuare, scrisoarea Consiliului superior comunal din Diosgyör, care aduce mulțumiri Brutăriei 39 Campanie: „s-a purtat față de populație foarte binevoitor și cu toată înțelegerea, iar cu ocazia plecării din localitate a dăruit populației nevoiașe aproape 5 000 piine”. Ca totdeauna în vreme de război, foamea făcea ravagii în Ungaria și unitățile române, pe oriunde au trecut, au luat sub protecția lor copii, bătrîni, oameni nevoiași, care primeau zilnic o masă caldă. Așa s-a procedat la Budapesta, Koka, Göböllö, Dany și în multe alte localități, numai Armata 1 română oferînd populației civile 275 000 mese calde și 37 000 kg piine. Sînt dovezi de netăgăduit ale ajutorului dat populației civile, ale omeniei ostașilor români.

La Tiszalok, pe un obelisc închinat ostașilor români sînt încrustate cuvinte emoționante: „Ați fost fiii unui alt popor și ați murit pentru noi. Voi ne-ați ajutat să obținem libertatea. Amintirea voastră va trăi în vece”. Cuvinte drepte ca adevărul. Cuvinte care exprimă recunoștința unui întreg popor. Cuvinte care nu trebuie uitate.

☆ Așa cum este știut, încă de la sfîrșitul anului 1944, trupele române, luptînd cot la cot cu armata sovietică, au luat parte la eliberarea teritoriului Cehoslovaciei prietene. În marile bătălii purtate pe muntii Tatra și dincolo de ei, pînă aproape de Praga, armata română a luat parte cu aproape 250 000 de luptători. Memoria

Binemeritata cinstire de Armindeni

1 MAI
MUNCITORESC

Marea adunare populară consacrată zilei de 1 Mai

Sărbătorirea zilei de 1 Mai din acest an s-a petrecut în atmosfera jubiliară a unor aniversări fundamentale pentru istoria contemporană a României. Am aniversat cu acest prilej patruzeci și cinci de ani de la marile demonstrații antifasciste și antirăzboinice din anul 1939, una dintre zilele strălucite ale calendarului muncitoresc al luptelor pentru democrație, unitate și independență națională, și aniversăm, de asemenea, patruzeci de ani de la crearea Frontului Unic Muncitoresc, act politic excepțional care a determinat întărirea rolului clasei muncitoare în lupta pentru eliberare socială și națională.

În acest sens toți cei care trăiesc pe pământul patriei noastre — români, maghiari, germani și de alte naționalități — aduc un fierbinte omagiu glorioșului nostru partid comunist, continuatorul celor mai nobile tradiții de muncă și luptă ale poporului nostru, reprezentantul aspirațiilor noastre de-a lungul istoriei acestui secol, sinteză fericită a intereselor fundamentale ale clasei muncitoare, ale tuturor oamenilor muncii indiferent de naționalitate.

De aceea, în această zi solemnă și de mare bucurie pentru toți oamenii muncii de pe cuprinsul patriei, participanții la marea adunare populară consacrată zilei de 1 Mai au dat glas, printr-o entuziastă primăie făcută conducătorilor de partid și de stat, sentimentelor lor de recunoștință pentru tot ceea ce înseamnă „epoca Ceaușescu” în istoria noastră, epocă glorioasă de victorii în muncă, în edificarea societății socialiste multilateral dezvoltate și în înaintarea a României spre culmile progresului și civilizației. De-a lungul frumoasei esplanade, precum și pe platoul din fața Palatului Sporturilor și Culturii, tovarășul Nicolae Ceaușescu și tovarăsa Elena Ceaușescu au fost întâmpinați de cetățenii Bucureștiului îmbrăcați în haine de sărbătoare, cu aclamații, cintece și flori, cu cele mai alese sentimente de dragoste și prețuire. Aceași însuflețire a dominat mulțimea la intrarea în sală a tovarășului Nicolae Ceaușescu și a tovarăsei Elena Ceaușescu, precum și a celorlalți conducători de partid și de stat, scandându-se neîntrerupt: „Ceaușescu-P.C.R., „Ceaușescu-Pace!”

În prezidiul adunării au luat loc, alături de tovarășul Nicolae Ceaușescu și de tovarăsa Elena Ceaușescu, ceilalți conducători din fruntea partidului și statului, precum și membri ai C.C. al P.C.R., ai Consiliului de Stat și ai guvernului, membri de partid cu stagiul din ilegalitate, conducători ai unor întreprinderi și institute de cercetări, ai organizațiilor de masă și obștești, reprezentanți ai științei și culturii, oameni ai muncii din Capitală. În sală se aflau, de asemenea, membri ai C.C. al P.C.R., ai Consiliului de Stat, ai guvernului, membri de partid cu stagiul din ilegalitate, reprezentanți ai organizațiilor de masă și obștești, generali și ofițeri, activiști de partid și de stat, oameni ai muncii din întreprinderi și instituții bucureștene. Erau prezenți șefii ai misiunilor diplomatice acreditate în România, membri ai corpului diplomatic, corespondenți de presă, invitați de peste hotare.

Sala a fost împodobită sărbătorește cu mari lozinci între care urarea: „Trăiască Partidul Comunist Român în frunte cu tovarășul Nicolae Ceaușescu!” Atmosfera era de mare sărbătoare a vieții și muncii, a istoriei. Intonarea Imnului de Stat al României a creat o stare de solemnitate și de monumentală aducere aminte închinată aniversării celor patruzeci și cinci de ani de la marile demonstrații antifasciste și antirăzboinice din 1 Mai 1939, precum și celor patruzeci de ani de la înființarea Frontului Unic Muncitoresc. În cuvântul de deschidere tovarășul Gheorghe Pană, membru al Comitetului Politic Executiv al C.C. al P.C.R., prim secretar al Comitetului municipal București al P.C.R., primar general al Capitalei, a spus printre altele: „Exprimând gândurile și simțămintele comunistilor, ale tuturor oamenilor muncii din Capitală, îngăduiți-ne ca, în numele participanților la adunarea populară consacrată sărbătoririi zilei de 1 Mai, să adresăm, din toată inima, în semn de fierbinte dragoste și nețărmită prețuire, un vibrant și călduros omagiu celui mai iubit fiu al poporului român, conducătorul clarvăzător al partidului și statului nostru, personalitate proeminentă a lumii politice contemporane, militant revoluționar consecvent și luptător neobosit

pentru cauza generală a socialismului, păcii și progresului în lume, tovarășul Nicolae Ceaușescu”.

Despre semnificațiile zilei de 1 Mai, ziua solidarității internaționale a oamenilor muncii, a vorbit tovarășul Manea Mănescu, membru al Comitetului Politic Executiv al C.C. al P.C.R., vicepreședinte al Consiliului de Stat. În cuvântarea sa, care se referă la importanța istorică a zilei de 1 Mai și la rolul clasei muncitoare în luptele sociale și politice ale societății noastre, la evenimentele care l-au adus în prim planul vieții revoluționare pe tovarășul Nicolae Ceaușescu, evenimente legate direct de ziua de 1 Mai 1939, de marea manifestație antifascistă și antirăzboinică a aceluși moment, tovarășul Manea Mănescu trece în revistă marile izbînzi ale ultimelor decenii din cronica vieții noastre: „În acești ani de mari înfăptuiri, pe care cu îndreptățită mândrie patriotică îi numim „epoca Ceaușescu”, în societatea noastră s-au produs transformări revoluționare radicale, de ordin politic, social și economic, s-au întărit și s-au dezvoltat continuu democrația muncitorească, realizări nemijlocit legate de concepția originală, profund științifică a secretarului general al partidului, de permanentul și rodnicul dialog dintre popor și președintele Republicii noastre socialiste”.

Adunarea populară închinată zilei de 1 Mai s-a încheiat într-o atmosferă de mare sărbătoare exprimind unitatea și neclintit a întregului nostru popor în jurul Partidului Comunist Român, al secretarului său general, de numele cărui se leagă toate marile izbînzi obținute în anii de cind tovarășul Nicolae Ceaușescu se află în fruntea partidului și statului nostru. Adunarea populară a continuat printr-un spectacol festiv.

La părăsirea Palatului Sporturilor și Culturii, pe întreg traseul prin Parcul Tineretului, tovarășul Nicolae Ceaușescu și tovarăsa Elena Ceaușescu, precum și ceilalți tovarăși din conducerea partidului și statului, au fost întâmpinați de mii de bucureșteni cu sentimente de aleasă stimă și bucurie. Și, ca o incununare a entuziasmului popular care i-a însoțit de-a lungul traseului, la ieșirea din parc tovarășul Nicolae Ceaușescu și tovarăsa Elena

Ceaușescu s-au prins într-o horă uriașă, la invitația tinerilor și tinerelor ce i-au întâmpinat în costume tradiționale, cu flori și cintece.

ARON DOMIDE ■

Vocația muncii

(Urmare din pagina 1)

acest lucru, seriozitatea de a te pune în starea de muncă, de a fi în stare să trăiești munci și zile, de a conjuca acest verb la infinitiv, a munci, la toate modurile, și mai cu seamă la optativ, căci el presupune dorința și voința, aspirația, fără de care nimic nu se înfăptuiește. Și cred cu tărie că a munci nu echivalează numaidecit cu a-ti misca brațele într-o prelungă rutină, obișnuindu-le doar să apuce, să ridice și să care, ci și faptul de a face acest lucru în mod conștient, de a realiza sensul tuturor actelor tale. Sigur că mă impresionează un om care îmi arată mîinile lui bătătorite, aspre și obișnuite cu greul, dar și mai mult mă impresionează cînd acest om știe de ce și-a chinuit mîinile, știe de ce-a consimțit să lucreze fără ifose, și fără menajamente. Fără această conștință, munca rămîne un act primitiv iar mîinile, care se spune că sînt brăzdate de lîniile vieții, rămîn niște simple prelungiri ale creierului, acționate doar de reflexe. A munci conștient, a avea adică vocația muncii e ceea ce nu trebuie să neglijeze oamenii, pentru a se putea bizui unii pe alții, așa cum eu mă bizui pe aceste cuvinte pe care le închin eu dragoste tuturor acelor care sper să mai aibă răgazul de a le citi.

RADU G. ȚEPOSU ■

La Brăila, primăvara

● Manifestațiile de 1 Mai — expresia unor rădăcini muncitorești ●

Pe brăileni lumea îi cunoaște mai mult de marinari, împătimiti de mirajul mărilor, al morganelor albastre, al viselor fără margini. Dunărea, pentru noi, brăilenii, este a doua mamă: ne ia de mină și ne scoate în lume; ne ceartă și ne adună în leagănul ei și ne toarnă în suflet, de la naștere, veninul iubirilor mari. Orașul e vechi, civilizațiile s-au așezat în groase straturi și emană un spirit ales al locului. S-au topit aici multe neamuri. Ce a fost bun am ales și am luat cu noi în devenirea noastră. Ce nu s-a potrivit firii noastre am îngropat la multe picioare sub pământ sau, după o vorbă a locului, am dat pe giră. Am păstrat totdeauna însă ce am moștenit de la înaintași: în ființă, în lege, în tot ce a existat între hotarele din-totdeauna. Astfel, brăilenii, asemenea neamului întreg, sint oameni foarte buni: pașnici, au cultul prieteniei, al afacerilor drepte, dau de la ei când e omul în nevoie, știu chiar să piardă când întuesc binele. Un lucru n-au suportat niciodată: să lucreze împotriva acestor idealuri ale lor. Fiindcă brăilenii au, printre alte vocații, și vocația luptei: a luptei împotriva înrobirii ființei.

Cu siguranță, Brăila este un dar al Dunării, marea fluviu al Europei, așa cum Egiptul este un dar al Nilului. Imi vine în minte asta acum, când privirile mele adună lacome imaginea nouă a portului Brăilei. Portul e vechi, atestat documentar din anul 1368, cind spre Schela Brăilei curgeau mărfurile din toate cele trei provincii românești: Transilvania, Moldova și Muntenia. Porumbul era trimis la Triest, griul la Genova și în arhipelagul grecesc, seul în Constantinopol și Anglia, lina în Anglia, Belgia și Franța, vinul la Odessa, untul și brinza în Turcia și Grecia, vite în aproape toate statele cu care eram în legătură de comerț. Brăila era cel mai mare port exportator de cereale la Dunăre. Vechile silozuri, magazii înșiruite în lungul fluviului stau și azi mărturie, împovărate de istorie. Cu toate acestea, portul nu era dotat: cinci macarale electrice de capacitate redusă, patru elvatoare, trei remorchere pentru manevra navelor în bazinul docurilor, asta era dotarea lui în ajunul primului război mondial. Hamalii și docherii, acești copii mereu flămânzi ai portului, erau nevoiți să ducă în spate saci, de peste o sută de kilograme, cu cereale și să urce la înălțimi amețitoare, pe pasarele înguste, subrede și neasigurate, chereștea, baloturi grele și alte mărfuri. Pe mulți i-a înghițit fluviul. La sfârșitul anului 1937, în portul Brăilei lucrau, ne spune o statistică a Camerei de Muncă locale, 2.850 muncitori: căruțași, hamali, elevatoriști, docheri și alte categorii. Astfel s-a născut vocația lor împotriva luptei înrobirii ființei. Printre centrele muncitorești cu vechi tradiții de luptă revoluționară, împotriva nedreptăților sociale, Brăila ocupă un loc de frunte. Primele manifestații au izbucnit aici încă din anul 1858, după cum reține memoria documentelor. Poliția a înăbușit însă manifestațiile în mod brutal. Era, firește, de așteptat. După zece ani s-au împotrivit, prin grevă, muncitorii ciurari, din aceleași motive: nedreptate, viață mizeră, înrobire. Opt muncitori, instigatorii, au fost arestați, procesul a durat peste șapte luni, justiția n-a avut motive de condamnare. Hirtia relatează mai în amănunt, dar noi mergem mai departe, fiindcă șirul luptelor e lung: în 1875, o altă grevă, la care participă 4.000 de oameni; în 1884 fac grevă căruțașii, se ridică împotriva vâtașilor. Portul se aprinde de revoltă, căruțele brăilene au amuțit, nu mai risipesc peste străzile pavate cu leștii corăbiilor genoveze clinchetul lor de stеле căzătoare. Cartea de istorie spune: „...a fost adusă armata pentru intimidare. Căruțașii au rezistat cu dirzenie“. Alți arestați, alte procese. Dacă am putea citi în memoria fluviului poate am desluși mai mult; dacă am putea străbate cu gândul mai spre inima pietrei cheiului poate am înțelege mai mult. Dar fluviul tace și piatra tace și doar revoltele vorbesc: în 1904 căruțașii aveau să intre din nou în greve. La Conferința socialistă de la Galați, 29 iunie 1907, au participat 13 delegați brăileni, ca mai târziu, în 1910,

Brăila să cunoască cea mai mare bătălie de clasă de până atunci: 5.000 de muncitori, marea majoritate din port, au încetat lucrul, au manifestat pe străzile orașului. Ștefan Gheorghiu, trimis la Brăila de Comisia generală a sindicatelor, le vorbea muncitorilor despre drepturile lor, despre necesitatea organizării. Speriat, prefectul a promis anularea carnetelor nou introduse, în care erau prevăzute obligațiile mari ale lucrătorilor, și înlăturarea vâtașilor. Dar numai a promis! În 1913, străzile brăilene erau martore ale unei puternice manifestații cu steaguri roșii: alți 2.000 de muncitori se întruneau, în frunte cu Ștefan Gheorghiu, și protestau energic împotriva legii Orleanu. S-a vorbit despre sărbătorirea zilei de 1 Mai. Grupul de manifestații a pornit spre Monument. Fluviul născuse portul, iar portul, prin contradicțiile lui de clasă, își crea propriul său spirit de revoltă. Iar acest spirit de revoltă împotriva nedreptăților sociale suia de la fluviu către inima orașului. Școala revoluționară se născuse însă aici, pe schelele înguste și subrede, în pieptul plin de revoltă al omului cu sacul în spate. În 1915, muncitorimea brăileană era din nou în grevă: la 18 februarie s-a hotărât că toți muncitorii brăileni să se înscrie în syndicate, crescând deci încrederea în lupta organizată. 6.000 de muncitori au pornit încolonați spre port! Cit de înaltă era flacăra revoltei? Suficient să înspăiminte pe cei ce-i înrobeau. Do-vață că așa a și fost, în dreptul fabricii „Lichardopol“ armata a intervenit: au fost răniți 50 de muncitori și 15 au fost arestați. Martor al atitor masacre, fluviul a devenit element de istorie permanentă, de referință continuă. Greva aceasta, generală, a stimulat mișcarea muncitorească din întreaga țară. Anul 1919 cunoaște noi frământări: Secția partidului socialist din Brăila organizează o întrunire la care participă peste o mie de muncitori care protestează împotriva terorii autorităților; s-a mai cerut ridicarea stării de asediu, eliberarea din închisori a fruntașilor mișcării muncitorești și altele. Încercarea de răscăoală a marinarilor din flota română înflăcărează și mai mult. Înrobiiți se organizează în syndicate, strins legate de grupul socialist revoluționar: morarii (Brăila avea destule mori care măcinau grul de aur al Bărăganului) ridică problema timpului de lucru de opt ore, a alocației de 50 la sută pe timpul stagnării muncii; lucrătorii de la uzina electrică se organizează și ei în syndicate; cefeștiștii — la fel. Brutarii — la fel. La 13 iunie 1919, cefeștiștii stau în grevă trei zile. Iată ce se menționa, printre altele, în declarația de principii a grupării brăilene din 1919: „Noi, socialiștii din Brăila, ținem să declarăm că vom fi neștrămutați apărători ai acestor principii, luptând prin toate mijloacele dictate de forța împrejurărilor, pentru înfăptuirea neîntârziată a republicii socialiste revoluționare și în România“. Misiunea istorică a acestor revoltați împotriva inumaniei lor tratări era enunțată. În același an au loc greve la morile Românească și Violato și în docuri. În 1920, greva generală cuprinde întreaga Brăila. La arhivele brăilene se mai păstrează unele dosare de la procesul conducătorilor greviști. Întreținerea grevei a pus în lumină însă necesitatea unui partid revoluționar. 8 mai 1921 nu era departe! În 1929, poliția supraveghea conducătorii comuniști din Brăila, manifestația zilei de 1 Mai și serbarea a 58 de ani de la Comuna din Paris. În perioada 1929—1933 criza economică macină și muncitorimea brăileană: în 1930 lucrătorii de la Depou și Uzina de apă cer condiții mai bune de lucru; metalurgiștii fabricii Goldemberg arătau că nu mai au puteri să lucreze, „drept rezultat al minimumului de alimentație“; tipograful nu primeau salariile de mai multe luni; la Societatea Franco-Română (Întreprinderea Progresul de azi) se protesta împotriva reducerii numărului de muncitori, a curbelor de sacrificiu, manifestații ajungând la prefectul județului. După izbucnirea celui de-al doilea război mondial, acțiunile muncitorești conduse de Partidul Comunist Român s-au intensificat. O dispoziție către poliția din Brăila, din 15 iulie 1942,

dovedește că se dădea atenție deosebită urmării acțiunilor P.C.R. în „cartierele muncitorești, fabrici și regiunile lipsite de alimente“ deoarece „în ultimul timp încercările de acțiuni cu caracter subversiv și de propagandă s-au înmulțit“.

Brăila, în miezul de foc al lui august

Merg, alături de Nicolae Mocioiu, doctor în științe istorice, pe câteva străzi ale Brăilei și ajungem pe strada Cetății. Aici este inima orașului vechi, a cetății Brăilei. În imediata apropiere se află strada Zidari, unde în copilărie, aflându-mă în gazdă la un văr, auzeam de două ori pe zi, dimineața și seara, iaurgii strigându-și marfa. Aveau iaurt bun! Pe strada asta, undeva sub pământ, există un drum de care, un fel de tunel, de pe vremea turcilor, se spune. Tunelul ăsta, pare-se, străbate Brăila. Niște guri ale lui ies la Grădina Publică, altele, se spune, se îndreaptă către ieșirea din Calea Vizirului. Acum, într-o bucată din acest tunel, hrube le spun brăilenii, este o cramă unde se păstrează câteva sute de butoaie cu vin din cel vechi. Am fost acolo mai demult. Interesant de observat este însă altceva acum: că și sultanii otomani și führungul își instalaseră comandamentele aici, pe strada Cetății, în inima orașului. Strategie? Poate, dar mie lucrul ăsta care se aseamănă într-atît cu obiceiul viermelui care se instalează în miezul fructului mi se pare plin de semnificație.

— Da, zice Nicolae Mocioiu, Hitler își instalase Gestapo-ul aici, încă de la sfârșitul anului 1943 și urmarea nu numai activitatea trupelor germane de pe teritoriul județului, ci și relațiile germanilor cu armata română și cu populația civilă.

— Era multă armată germană în Brăila? întreb.

— În această parte a țării își făcuseră prezența, în primăvara anului 1944, puternice efective germane: în luna iunie, de pildă, erau peste 22.000 de militari germani aparținând Armatei a 17-a în refacere, dintre care aproape 9.000 erau numai în oraș.

— De ce atîta armată aici, în jurul Brăilei și al satelor din jur?

— Se preconiza un nou front pe linia Nămoloașă — Focșani, Galați — Brăila. În sensul ăsta s-au făcut fortificații, este, deci, explicabilă atenția care se dădea acestui teritoriu pentru refacerea armatei germane.

Brăilenii nu i-au iubit niciodată pe cel care i-au ocupat, cu atît mai puțin pe războinicii lui Hitler. Orașul aștepta parcă ceva. Într-un imobil de pe strada Mărășești, comuniștii țineau ședințe conspirative. Prezența, pentru un timp, la Brăila a lui Emil Bodnăraș a însemnat o impulsie a activității comuniste, a însemnat întărirea legăturii cu conducerea partidului. Pe străzile orașului se răspîndeau manifestații prin care se chema muncitorimea la luptă pentru izgonirea armatei lui Hitler din țară. La 23 August, însă, portul, iar portul, a suferit unul dintre cele mai puternice bombardamente din cîte a cunoscut vreodată. La Șantierul naval au ars cinci vase, dintre care trei erau gata de lansare. Au ars magazii și alte multe bunuri. Comunicatul din seară zilei de 23 August a fost primit și de brăilenii, ne spune Nicolae Mocioiu, cu deosebită însuflețire, dar posibilitățile lor de acțiune erau limitate, dat fiind faptul că în oraș și în județ erau, așa cum am arătat, puternice efective militare germane. Punctul de comandă al Diviziei a 10-a a armatei române era la Brăila, dar regimentele 23, 33, 38 infanterie și 3 și 20 artilerie, care o compuneau, se aflau dispersate într-un teren situat între Măcin și Tulcea. Hitleriștii erau însă în mare panică. Românii patruleau prin oraș pentru a preîntîmpina acțiuni de mare amploare din partea hitleristilor. După primirea ordinului de luptă din partea Marelui Stat Major, comandantul diviziei, generalul Treistoreanu, însoțit de unul dintre ofițerii de stat major și de un ofițer translator, a

mers în ziua de 24 August la comandantul armatei germane din Brăila, generalul Fischer, căruia i-a cerut să evacueze îndată orașul, să ridice gărzile de la toate punctele. Fischer a promis că va lua măsurile impuse.

— Muncitorii, gărzile patriotice din oraș au acționat într-un fel?

— La Societatea Franco-Română, o formație patriotică de muncitori înarmați, împreună cu ostași din Regimentul 38 infanterie, au dezarmat garda germană. În grupuri izolate, nemții au încercat o evacuare spre Dobrogea, dar au fost dezarmați, la ordine, de ostașii români. Ordinul era: „nici un german, din Dobrogea, să nu treacă în Muntenia“. Divizia 10 infanterie se concentra în linia localităților Stăncuța, Cuza Vodă, Spiru Haret, Cioara. Compania de grăniceri din Brăila a fost mutată, la 25 august, în aceeași parte a județului, la Gropeni. Comandamentul Diviziei a 10-a a fost dislocat de la Brăila, spre comuna Cuza Vodă, iar de acolo spre Slobozia (Ialomița) unde au avut loc lupte cu trupele hitleriste. Curînd au sosit și celelalte regimente ale Diviziei, printre care și Regimentul 38 infanterie, unitate brăileană, care avea să se acopere de glorie în lupta pentru dezarmarea germanilor.

— Fischer și-a respectat cuvîntul dat, de a se retrage în liniște, fără luptă?

— Nu. După plecarea garnizoanei române din oraș ei s-a năpustit cu toată furia asupra posturilor de jandarmi și a primăriilor. La Urleasca au devastat postul de jandarmi, la Brăilița au ocupat primăria; un raport al postului din Brăilița spune că ei doreau să ocupe și sediile instituțiilor.

— Povestiți-ne 'un fapt, o întâmplare eroică!

— Sint multe fapte eroice: Galațiul era în flăcări și a fost dirijat către Brăila, un tren german cu muniții și armament greu. Pentru brăilenii era un mare pericol, ne aștepta aceeași soartă a Galațiului bombardat fără milă. Să ne amintim și de cantitățile de armament pe care nemții le mai aveau în jurul Brăilei. Orașul a trăit în acest timp momente grele, putea fi distrus. Un act patriotic a fost săvîrșit în acele zile de șeful stației C.F.R., N. Oțet, ajutat de personalul din subordine.

— Ce au săvîrșit N. Oțet și subalternii lui?

— În gara Brăila staționau, pe liniile secundare, câteva trenuri cu refugiați. Șeful stației și oamenii lui au detașat locomotiva de la unul dintre aceste trenuri, i-au atașat două vagoane cu marfă, apoi au dirijat-o spre Galați pînă la prima bifurcare de linie. Aici, în timpul trecerii acestei garnituri au schimbat macazul și au produs o deraiere. Au semnalizat apoi oprirea trenului german cu armament, care se apropia și căruia i-au barat, astfel, trecerea spre Brăila. Cu toate insistențele comandantului trenului german, garnitura a trebuit să fie manevrată înapoi, spre Baldovinești. S-au mai întîmplat și alte fapte. Iată un document în care se spune: „Germanii au minat docurile și au tras cu arma în paznic. Au instalat tunuri și mitraliere în oraș, în direcția Uzinei electrice. Cîteva explozii s-au produs la magazii. Schimburi de focuri s-au purtat pe strada Călărăși: doi oameni au fost răniți și împușcat mortal un ofițer de post. Au fost incendiate magazinele portului. Au ars pînă noaptea tirziu. Au fost incendiate și depozitele de muniții de la Lacul Sărat. Brăila trăia momente grele.“

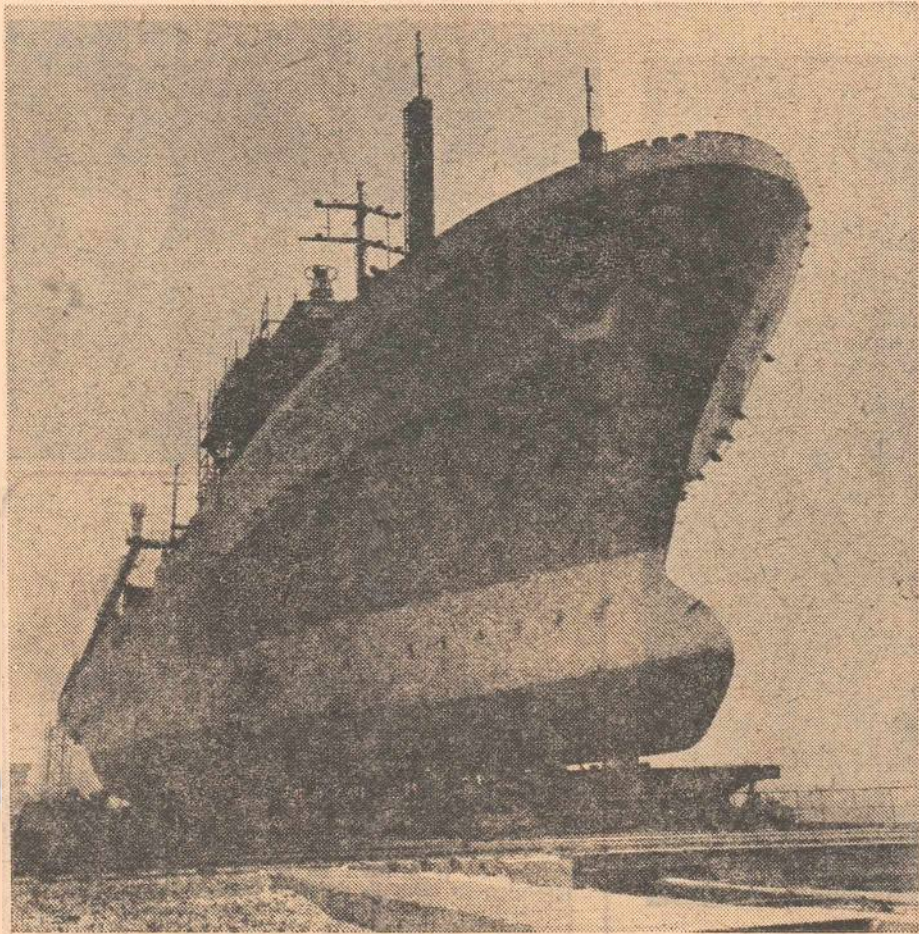
Dar jertfa supremă Brăila nu o dăduse încă. Cîteva brăileni, mai vechi, ne povesteau despre ea, iar eu ascultam parcă o parte din povestea tristă a Troiei: „La 27 august, ne spune Gheorghe Dovlețiu, a fost părăsit de nemți un tren încărcat cu armament și plasat pe linia ferată a portului, spre Brăilița. Trenul a fost asaltat de populația din cartiere: era săracă, era flămîndă, era secătuită de război. Oamenii căutau hrană, îmbrăcăminte, dar au găsit muniții. A doua zi, din cauze care pînă azi nu se cunosc, s-a produs un incendiu! Trenul a luat foc! Exploziile au provocat un adevărat ma-

vine pe Dunăre

40 DE ANI
DE REVOLUȚIE

● Vocațiile unui mare oraș ● Brăila — un dar al Dunării ● El, orașul acesta, ne ia de mină și ne scoate în lume ●

Livrăm, în peste 115 țări ale lumii, excavatoare, nave de diferite capacități și tipuri, celuloză, carton, hirtie, mobilă, plăci aglomerate din lemn, celofan, rețele cord și diferite sortimente de confecții, toate atestând calitățile acestor ramuri care au înscris Brăila în circuitul economic mondial.

Toate aceste simboluri, cum dorești să le numim, sînt rezultate ale hărniciei oamenilor. Iar despre brăileni vă las să vorbiți dumneavoastră, îi cunoașteți și vă cunosc la fel de bine ca și mine.

Să ai curajul unei astfel de dezvoltări înseamnă să te bazezi pe oameni: este o condiție care se impune din capătul locului. La Brăila sînt oameni harnici, cu minte ascuțită. Un proverb zice, despre un om căruia îi merge mintea mai greu, pricepe adică mai încet un fenomen, un lucru: domnule, dacă nu știi atîta lucru, la Brăila îți dau cu vaporul în cap. Poate fi o glumă, dar gluma asta are substrat. L-am întrebat într-o zi pe inginerul Alexandru Gagu, directorul de azi al Intreprinderii Progresul, unitate în care lucrează peste 13 000 de oameni: dacă ar fi să vă mîndriți cu ceva, cu ce anume v-ați mîndri? Cu oamenii, mi-a răspuns. L-am mai tras de limbă, să aflui și de ce? Tot ce facem, facem cu ei, mi-a răspuns din nou; și mai ales fiindcă tot ce fac, fac cu multă dragoste. L-am bînuit de un oarecare sentimentalism, de o anume eschivă (brăileni fiind) spre partea Cezarului. Dar omul și-a condus logica mai departe cu argumente care m-au liniștit: permanența, zice acest inginer-filosof, este o expresie, un fapt care explică dragostea. Bun sau mai puțin bun, frumos sau mai puțin frumos, cînd iubești un lucru, un om, mai mulți oameni, nu te poți despărți prea ușor de el. La noi în întreprindere se întîmplă acest fapt: marea majoritate a celor 13 000 lucrează de o viață aici. Mai mult decît atît, avem 992 de familii, părinți, copii, nepoți, veri, cumnați, care se tot perpetuează în uzină. Ce credeți că îi adună aici pe toți? Mie îmi place să cred că atașamentul față de această dezvoltată citadelă a industriei brăilene, în care părinții noștri cînd au avut nevoie de pluguri, de roți și boghieri pentru locomotive, au fabricat astfel de produse, iar cînd au avut nevoie de branduri, să scoatem din țară niște căpuși crotopitoare, am fabricat chiar și branduri, fiindcă era vorba de existența noastră la noi acasă, îmi place să cred că atașamentul acesta, spuneam, înseamnă și dragoste. Dragoste de uzină, față de nou, sau care înseamnă: accesorii pentru platforma de foraj marin, hidraulică navală, utilaje pentru irigații, desecări și alte lucrări de îmbunătățiri funciare, utilaj tehnologic pentru industria metalurgică, roata motoare, excavatorul de 8-10 mc modernizat.

Și ca răspuns la această dragoste, municipalitatea a așezat aici temelii unui cartier (Progresul) cu trei mii de apartamente, din care 1 500 sînt predate la cheie. Acestea redimensionează altă latură a Brăilei, transformă aspectul noii cetăți. Pentru amănunte și semnificații în acest domeniu, l-am căutat pe un om al cărui nume se impune în acest reportaj: inginerul constructor Alexandru Popescu — Craiova, director cînd la construcții civile, cînd la cele industriale, după cum nevoile orașului au oscilat, dovadă aceasta competența omului, subordonarea lui intereselor cetății, dragostea lui față de orașul căruia i-a dedicat întreaga via-

ță de constructor. Cînd am început săpăturile în Hipodrom, cel dintîi cartier, zice, dădeam la cheie cam 250-300 apartamente pe an. Și ride. Acum, zice, se dau peste 2 700 apartamente pe an fiindcă atîtea sînt în plan. Dar au fost ani, în '78 și '79, cînd am predat și 3 000 apartamente pe an. Au venit apoi excepțiile, să le zic așa, construcțiile unicate: Spitalul județean cu 700 de paturi și policlinică, sediul politico-administrativ, sala polivalentă, hotelul Traian, magazinul universității, restaurarea muzeului Brăilei, a Teatrului de stat Maria Filotti, la a cărui primă etapă mă bucur că am participat și eu, apoi acum, de cînd director este colegul meu inginerul Nicolae Șisman, brăilean, se dă, iată, în folosință zilele astea o nouă centrală telefonică. Se mai construiesc acum, sub ochii noștri, aflăm de la directorul Nicolae Șisman, în cartierele Hipodrom și Obor, vreo mie șapte sute de apartamente, se va finaliza în 1985 întreaga zonă de pe strada Călărăși, între Piața Independenței și Dobrobanti, cu spații comerciale la parter, cu plastică arhitecturală deosebită, apropiată de aceea a Brăilei dintotdeauna, care să rupă monotonia. Anul acesta se vor începe lucrările de restaurare și renovare a vechiului centru al Brăilei, cu întreaga lui podoaabă arhitecturală, unică în felul ei. În interior însă, apartamentele vechi vor fi dotate cu toate utilitățile, băi, bucătării, gaze, parcuri în spatele locuințelor, cu spații comerciale la parter. Apoi, de la Alexandru Popescu — Craiova aflăm că se vor dezvolta și moderniza, se vor construi chiar noi capacități de producție pe platforma chimică Chiscani, la C.C.H. și C.F.A. La Combinatul de celuloză și hirtie se produc și se construiesc o nouă fabrică în același timp. Faptul cere nu numai efort deosebit, ci și capacitate profesională deosebită. E o premieră tehnică pe țară! Zidurile se consolidează uneori cu masca pe figură, în mediu toxic, cu destulă pasiune și înclăntare. Obșnuința cu ele, uneori ne scapă aceste imagini de esență. Uneori căutam omul nou, adică omul bun, harnic, disciplinat și cu răbdarea operii de durată în suflet, și nu-l găsim, credem noi, și sceptici, fiindcă mai există și scepticism pe lume, zicem: nu există. Și, iată-l, e atît de aproape de noi. Alteori e chiar în noi! Era de acord cu această afirmație și profesoara Veronica Dobrin, care diriguiește problemele culturii, adică ale spiritului, în Brăila, și care ne spunea, adăuga adică la aceste succese altele: se va deschide în curînd secția de etnografie a muzeului Brăila, redeschis și acesta tot de curînd, se va sărbători anul acesta centenarul Panaft Istrati, o expoziție memorială, va avea loc Festivalul folclorului dunărean. Zilele culturii brăilene alte manifestări culturale-sportive, educaționale, înscrise în marele Festival Național „Cîntarea României”. Iar zilele acestea, sub egida forurilor locale și a Uniunii Scriitorilor, a avut loc Festivalul național de poezie patriotică și revoluționară care poartă numele poetului născut la Brăila, Mihai Dragomir. Cuprins ca de un foc de dragostea Brăilei, Mihai Dragomir spunea: „Doarme și Brăila mea / sub o lacrimă de stea”. Sub lacrima stelelor, spune un basm al locului, se nasc copiii frumoși.

N. GRIGORE MĂRĂȘANU ■
Fotografii de CONSTANTIN DARIE ■

sacru: au ars și au murit 300 (trei sute!) de oameni, în majoritate mame și copii. Brăila mirosea a carne arsă!” Să fi fost acesta Calul Troian pe care războinicii lui Hitler îl lăsaseră, în retragerea lor plină de ură, în inima cetății Brăilei? Focul care a mistuit cele trei sute de vieți a izburit din pîntecele lui, dar spre deosebire de povestea Troiei, cetatea Brăilei nu fusese supusă. Observăm însă că tragediile lumii sînt în esență aceleași. Numai mijloacele prin care ele se produc s-au mai sofisticat. Iar frecvența lor nu ne mai lasă timpul necesar să le suim în mit.

A doua zi, la 28 august, în orașul Brăila au intrat trupele sovietice...

Brăila din zori

Îmi place să privesc fluviul în zori! E odihnit la față, vapoarele încă nu-i sfredelesc apele, cite o mreană, mai romantică, sare în magia unei raze de aur. E și mai puțin poluat la orele acelea: industriile Europei nu sînt în momentul de vîrf. Nu se mai pescuiește cu trotil. Dinspre mare se anunță, cu mugete de zîmbu, vapoarele. Vin la muls, docherii le ușurează pîntecele cit ai bate din palme. Alta e munca acum: mecanizată, computerizată. Pe dedesubt, vin valuri de scrumbii, acum primăvara, și mai vin (dar ăștia sînt mai rari) sturionii. Cite-un pensionar fără somn, care toată viața lui a visat să prindă în undiță somnul ce și-a făcut culcuș în pîntecele Barabaftei, scufundată în brațul Măcinului la 1877, împinge barca la apă și lopoțează într-acolo. Și uite așa, deodată, te trezești în freamătul unei mari industrii portuare: cheiuri verticale, magazii pînteoase în care intră sau ies tot felul de mărfuri, platforme betonate, macarale plutitoare și macarale electrice de chei, remorche de manevră portuară, tractoare, stivuitoare, autofincătoare, alte macarale pe pneuri și șenile, ateliere de reparații nave și utilaje. Forța asta mecanică, ne spunea inginerul Ioan Opreșănescu, directorul Grupului de exploatare flotă și activități portuare, face să se opereze mecanic pînă la 90 la sută din volumul mărfurilor manipulate. Din 1950, pînă azi, traficul derulat prin portul Brăila a crescut de aproape șase ori. La danele brăilene acostează sute de nave maritime sub pavilioane a peste 25 de state. În 24 de ore, în portul Brăila se pot descărca 200 vagoane cu mărfuri! Și încă rezerve mai sînt: portul se va dezvolta și mai mult, își va dubla capacitatea în următorii cinci ani.

— Și totuși, zic unii că portul Brăila primea mai multe nave altădată. Il incit eu pe inginerul Ioan Opreșănescu.

— Da, dar șapte sute de baruce de altădată, care figurau ca nave, nu făceau cit un cargou, nu transportau toate la un loc atîta marfă cită transportă azi un astfel de vapor!

Știam că o să-mi dea un astfel de răspuns, fiindcă așa este. S-a mărit capacitatea de transport a navelor, s-a mărit traficul derulat, dar s-a schimbat și structura traficului: locul cerealelor l-au luat materiile prime pentru industrie și produsele finite industriale. Revoluții de edinioară și-au schimbat viața, și-au

ușurat munca. Spatele nu se mai încoavoie sub povara sacilor, brațele umblă mai mult la manetele macaralelor, bigilor, la butoane. A dispărut noțiunea de hamal. Vătafii sînt umbre. Rodul revoltei e pacea de acum.

Unele orașe ale României socialiste, reședințele de regiuni mai ales, s-au dezvoltat impetuos încă de la început: spre pildă Galațiul. Brăila, ca și alte orașe, avea să înceapă o istorie pe măsură mai ales după Congresul al IX-lea. Iar ceea ce a dat claritate, forță, temeritate, amplitudine acestui impresionant proces de dezvoltare au fost vizitele de lucru întreprinse în județul și municipiul Brăila de tovarășul Nicolae Ceaușescu, primit totdeauna de brăileni cu sentimente de profundă dragoste, stimă, aleasă prețuire. Pomeneam la început citeva dintre trăsăturile de caracter ale acestor oameni de lingă inima fluviului, încercați de atîtea ori dar niciodată răpuși, și trebuia, neapărat trebuie să mai reținem una: brăilenii știu să rămînă recunoscători, să nu uite pe cei ce le ascultă păsul, le șterge nevoia. Brăila, ca și alte orașe vechi ale țării, a devenit județ datorită unei înțelegeri mai profunde, asupra dezvoltării, a secretarului general al partidului. Pentru istoria modernă a Brăilei acest moment e dăltuit ca reper: și în chipul de azi al orașului și în inima oamenilor. De unde acest sentiment acut de prețuire, de recunoștință, de neuitare față de cei ce îi întinde mina la nevoie, la acești oameni? Poate, neam de marinari fiind, de vechi navigatori, din obișnuința lor cu naufragiile. Brăileanul are un străvechi obicei, păstrat poate de pe vremea cînd geții veneau, înainte de a porni la luptă, să bea apă din Istru, fluviul sfînt; pe cel ce îl salvează de la înec îl face frate de cruce. Il trece în partea lui de neuitare!

— Cum, prin ce simboluri sau imagini concrete se exprimă această nemaiatînsă dezvoltare a Brăilei? Il întreb pe tovarășul Ion Nicolae, primarul de azi al municipiului.

— În anii care au trecut de la Congresul al IX-lea al partidului nostru s-au produs mutații importante în viața socio-economică a orașului: am realizat creșteri mari de producție, am modernizat produsele, am ridicat puternice obiective industriale și sociale, am diversificat sortimentele de produse, am introdus în producție tehnici și tehnologii moderne, toate imprimînd un ritm rapid de dezvoltare municipiului Brăila. Iată doar un exemplu, mai lipsit poate de metaforă, dar de expresie puternică: în 1965, producția globală industrială a Brăilei era de 5,5 miliarde lei. În 1984, ea va ajunge la peste 20,8 miliarde lei, urmînd ca la sfîrșitul acestui cincinal să atingă 24 miliarde lei! Mi se pare firesc să puneți semnul exclamării după această cifră, să meditați puțin și să nu mai facem nici un fel de comentariu. Sau să mai rețineți poate că întreaga producție de excavatoare a țării, deloc mică, se realizează la Brăila; că 17 la sută din producția de celuloză și semiceluloză se realizează tot aici; sau că întreaga producție a anului 1938, virful economiei românești antebelice, noi o realizăm azi în opt zile, iar în 1985, în numai cinci zile!

Fascinație: tata bea apă!

• O primăvară cu țărani • Mama și doica tuturor celorlalte arte •

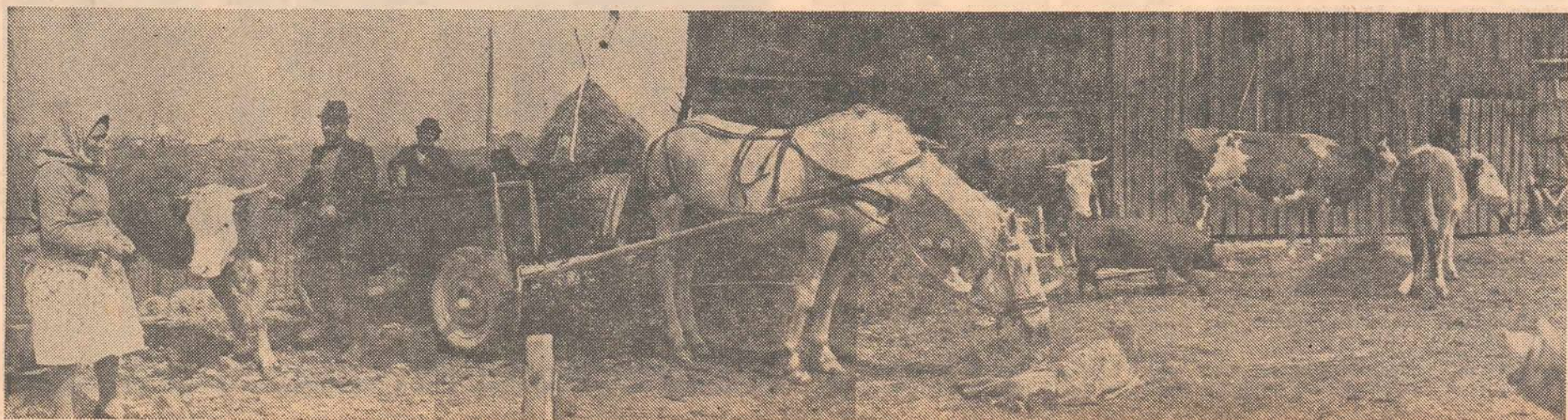

Niște oameni care au treabă

Un țăran a lăsat plugul în brazdă și dintre cele de-ale mâncării aduse de nevasta lui a întins mina după sticla de apă și bea cu poftă, ca să-și astimpe setea. Copilul privește fascinat, cu o lăcomie parcă a privirii și clipa se luminează într-o stare de bucurie ce cuprinde întreaga familie. Aparatul de fotografiat minuit de Elena Ghera privește la rindu-i această scenă și imaginea familiei strinse în mijlocul zilei lângă un șir de brazde reavene, într-o clipă de repaus, parcă spune că primăvara asta, oricât s-ar fi nimerit ea să fie plină de răutăți, țărani s-au aflat la datorie. Într-o parte a țării a plouat prea mult, într-altă parte vremea a fost secetoasă, peste tot a bătut vântul, uneori ca-n pragul iernii, iar soarele s-a arătat prea puțin. Oricum ar fi, e primăvară și nu e nevoie să primim vreo încredințare în această privință din partea nici unei agenții internaționale de presă, oricât de bine ar fi ea informată. Vestea primăverii o dau nu surle și trîmbițe ci firul de iarbă și ceasul tocmai bun de lucru al pămîntului. Și numai întimplător fotografiile de-alături arată oameni din comuna Rîșca, din județul Cluj, dar ele puteau aduce cu același înțeles imagini de pretutindeni, de la un capăt la altul al țării, în aceste zile în care tocmai pentru că se muncește am putea zice că este o primăvară cum nici nu putea fi altfel, o primăvară cu țărani. Au ei, țărani adevărați, un obicei și împotriva acestui obicei nu numai că nu le-a trecut niciodată prin minte să se ridice dar zadarnic s-ar nimeri să treacă un astfel de gând chiar și prin mintea altora, ei rămîn niște oameni care au treabă, întotdeauna au treabă. Viața lor n-a fost, nu e și nici nu va fi ușoară, cum nu e ușoară împlinirea nici unei datorii. Iar ziua-lumină, cit se spune că ar fi durată muncii lor, e prea puțin spus, după cum înțelesul pe care-l dau ei și anotimpului și muncii lor n-a fost și nu e mai de argilă bun de săpat de virtutejul nici unui fel de apă turbure. Țărani sînt niște oameni care au treabă, așa cum au avut treabă și atunci cînd se ivise, nu se știe de pe unde și nu se știe cum, ideea nedreaptă, plină de trufie și ridicolă că ei n-au de fapt nici o meserie. De aceea s-a și vorbit, pe bună dreptate, despre curajul de a rămîne țăran și n-a trecut multă vreme pînă să fie spus și adevărul întreg, că munca țăranului este a unui muncitor calificat. Oameni cu mintea întreagă, de care lumea n-a dus lipsă, au zis că agricultura este mama și doica celorlalte arte, rădăcina a oricărei culturi din lume, artă a cărei utilitate mulți nu o recunosc decît atunci cînd le lipsește piinea. Și s-a mai zis, cu numai două mii de ani în urmă, că agricultorul este părintele ce hrănește societatea. E primăvară acum și reamintim aceste cuvinte nu pentru a redesepta imaginea, atît de firească încît trece neabăgată în seamă, a mamei care-și hrănește copilul, ci pentru a face mai limpede adevărul că despre munca țăranilor se cuvine a vorbi, mai întii, cu gînd de recunoștință.

DUMITRU ELIADE ■

Fotoreportaj de ELENA GHERA

flacăra

PENTRU MINTE, INIMĂ ȘI LITERATURĂ

Poezii ■ Interviuri ■ Note ■ Cronici ■ Eseuri ■ Poezii ■ Interviuri ■ Note

Tainele

cînd se-aud vîind

Dialog liber purtat cu
artista

ADÁM ERZSÉBET

despre spectacolul ei

inspirat din opera

poetului József Attila

SALĂ PLINĂ ÎN MAREA INCINTĂ A TEATRULUI NAȚIONAL DIN TIRGU-MUREȘ. UN ADEVĂRAT EVENIMENT TEATRAL. ENTUZIASMUL A PESTE ȘASE SUTE DE SPECTATORI, APLAUZELE LOR FURTUNOASE, ROPOTIND. O SEARĂ CARACTERIZATĂ PRINȚO INTERPRETARE FĂRĂ EGAL. O ARMONIE PERFECTĂ ÎNTRE ROSTIREA STIHURILOR DATORATĂ ACȚIȚEI ADÁM ERZSÉBET ȘI ACOMPANIAMENTUL COMPOZITORULUI SÁROSSY ENDRE, EXECUTAT LA CHITARĂ ȘI ORGĂ ELECTRONICĂ.

În camera — de-acasă — a actriței Adám Erzsébet; o odaie secuiască, de o frumusețe rară, care se potrivește a fi filmată și inserată într-un program de televiziune color. Cîtă vreme mi se pregătește cafeaua neagră, al cărei parfum îl aspir eu nesat, îmi obișnuiesc și bucur ochii... Piese de mobilier popular autentic. Pereți „tapișați” cu farfurii colorate, rod al meșteșugului olarilor din Corund. Iar gardul, avînd stîncii împodobite cu sculpturi romboide, de fapt o scară ce urcă la odaia de sus, pare că se înalță spre infinit...

Și acum, urmează dialogul.

— Nu am văzut TAINELE CÎND SE-AUD VÎIND reprezentate cu opt ani în urmă. După o asemenea perioadă de timp, din nou o întîlnire cu József Attila?

— Marele poet maghiar al proletariatului, József Attila, mă preocupă încă din copilărie. O dată cu trecerea anilor, simt o și mai mare dragoste pentru opera dumisale; probabil, pentru că îl pătrund mai bine, îi înțeleg și mai bine profunzimile. Mi-am reprezentat programul — dedicat și emanat din opera lui, alcătuit din poemele sale de dragoste și scrisorile sale — în anul 1976. Am avut, de îndată, norocul de a primi o invitație — spre a prezenta respectivul program — într-un turneu ce străbătea Statele Unite, Canada, țări din Europa Occidentală. Astfel am beneficiat de marea bucurie și satisfacție de a-i putea face auzite stihurile pe scenele unui șir întreg de metropole, ale celor mai mari orașe ale lumii. Să vă relatez o întîmplare petrecută în cadrul spectacolului de la New York. O bătrînă, pe cît de stafidită, pe atît de minuțios-ales și colorat îmbrăcată m-a acompaniat, mi-a ținut șonul întru rostirea textelor lui József Attila. Da, ea știa pe dinafară marile sale poeme.

— Și ce se întîmplă cu tăcerea solemnă care se poate constata la reprezentațiile de-acum, din 1984? În timpul spectacolului, atît de coplesitor, publicul nici n-a catadixit să tușească, cu toate că bîntuia epidemia de gripă, dărmite să se miste...

— Cred că această tăcere pioasă ilustrează în modul cel mai adecvat succesul demersului meu. Îndeobște, aceste seri de poezie sînt găzduite de sala mică, de studio a teatrului nostru; în cazurile mai fericite în fața a o sută de spectatori, în cele mai puțin fericite, înaintea a patruzeci-cincizeci. A-ți asuma sarcina de a juca pe scena sălii mari, a ține trează atenția a șase sute de spectatori răstimp de o oră, o oră și jumătate, reprezintă un tur de forță artistică ieșit din comun. Ce-î drept, și experiența turneului din America de Nord, Australia, Europa de Apus mi-a fost de folos, dispunînd de ea, m-am încumetat să interpretez monodrame, respectiv seri de poezie, și pe scena sălii mari, în fața unei mari mulțimi de spectatori. În cadrul îndelungatelor mele turnee de peste hotare, am avut deseori prilejul să urc pe scena unor săli cu sute de locuri, umplute pînă la refuz; la fel și acasă, aici, în patrie, am interpretat spectacolele mele (Măceșul, Umbra soarelui), în cadrul turneelor cuprinzînd întreaga țară, pe scenele unor săli de mari dimensiuni. De pildă, într-o sală care poate găzdui chiar și o mie de spectatori, cum e cea a Casei de Cultură a studenților din Cluj-Napoca, unde, în curînd, voi avea prilejul s-apar din nou, cu acest reînnoit program József Attila. De altminteri, aplauzele a peste șase sute de tineri elevi de școală generală și de liceu, care mi-au vizionat re-reprezentăția cu Tainele..., la Tîrgu Mureș, mi-au oferit prilejul unor satisfacții deosebite. Și, dîncolo de aplauzele ce izbucneau din loc în loc, mult mai importantă, pentru mine, a fost tăcerea și atenția exemplare, atenția cu care mă urmăreau șase sute de tineri de nici douăzeci de ani, care ascultau vrăștii, credeți-mă că nu exagerez, rînd cu rînd, strofă cu strofă, poemele lui József Attila. Da, aceste seri interpretative, aceste tăceri de maximă concentrare auditivă constituie acum obiectul cel mai de pret al minții mele, întrucît cred că toate acestea aparțin de sfera a ceea ce numim fant de artă, a ceea ce se consideră a fi înfăptuire pe plan artistic. Zicerea versurilor, rolurile interpretate în aceste one-man-show-uri m-au îmbogățit cu multe impresii de neuitat. La Aita Mare, pe nămintul națal al lui Kriza János, atunci cînd am interpretat poemele populare cuprinse în colecția acestuia — Măceșul — mi-a ținut șonul

întreaga suflare a satului! Ce sentiment înălțător!... Dar, deocamdată, hai să revenim la New York. Bătrînica mai sus pomenită m-a vizitat după spectacol, ținînd din mîna un volum de József Attila, păstrat și îngrijit cu evlavie, rugîndu-mă să i-l dedic. Ceea ce, firește, nu se cădea să fac, așa că, în semn de cinstire, am înscris în cartea de amintiri a bătrînei cele mai îndrăgite de mine strofe ale lui József Attila.

— Aita Mare și New York, New York și Aita Mare...

— Da, tocmai vehiculînd o asemenea comparație, mă aflu eu îndrituită, cred să susțin că universală valoarea artistică dispune de o extraordinar de mare înrîurire asupra oamenilor. A te întîlni cu ei pe lungimile de unde ale artei înseamnă să obții impresii de neuitat, de nesters. Spre exemplu, un prieten de-al nostru, plastician la New York, a izbutit să organizeze vizionarea serii mele József Attila de către publicul de limbă engleză, în atelierul său, încăpător ca o sală de teatru. A rostit și un soi de „cuvînt-înainte”, în care a explicat despre ce anume este vorba în spectacolul meu one-man-show. Spre marea mea surpriză, cei 60-70 de spectatori care s-au adunat în acel atelier au ascultat și urmărit programul meu cu o atenție la fel de încordată, de concentrată, precum publicul numărînd șase sute de persoane din sala cea mare a Teatrului din Tîrgu Mureș. N-am înțeles, dar au pătruns cu atît mai multă empatie poemele interpretate de mine. Și, drept consecință, au început să caute poemele lui József Attila, apărute în traducere în engleză... Luat în sine și un astfel de rezultat poate constitui un prilej de mîndrie pentru mine. Ca o ultimă consecință, pot doar să-mi exprim dorința cea mai arzătoare de a duce mesajul poeziei lui József Attila pînă și în cele mai îndepărtate cîtune, cele mai mici așezări ale noastre, de a-mi reprezenta și acolo programul. Cred că acest spectacol se constituie cel mai plin de succes spectacol al meu în recital.

— Cu opt ani în urmă, în cite deplasări ați fost cu precedentul spectacol?

— N-am avut nici măcar o singură deplasare. Oricît ar părea de ciudat, asta a fost. Am dat spectacolul în sala studio a teatrului, de fiecare dată în fața unor săli pline, a fost o întreagă serie de spectacole, dar, brusc, teatrul le-a scos de pe afiș, așa că nu am mai avut prilejul de a efectua, aici, acasă, turnee cu el. Cu toate că Electrecordul l-a imprimat, în 1977, apărînd un disc mare, cu același titlu, Tainele cînd se-aud vîind.

— Care e tonalitatea lirică a reînnoitului program József Attila, avînd o altă viziune regizorală?

— Spectacolul meu de-acum diferă esențialmente de cel care l-a precedat. Fiecare generație si-l descoperă pe József Attila altfel și altminteri, căutîndu-î înțelesuri noi, particulare...

Între timp, Adám Erzsébet s-a ridicat în picioare. Îi observ chipul, care nu e o „mască” și totuși, pare că s-ar „schimba”, s-ar preface în fiere cîioă, în modul cel mai firesc posibil. Actrița îmi citează un stih dintr-un poem: „Se soune-ea cel care iubește, de dragoste moare. Dar de nefericirea stîrnită e nevoie, ea de o bucată de piine”. „Cum se aud, cum sună astfel de versuri, după trecerea unui alt deceniu în recitalul meu?” — îmi spune, cînditoare. „Fără îndoială, altfel, cu totul altfel ca acum. Dar, vedeți, — vezi — îmi adaugă ea, scuturîndu-și părul castaniu, se cuvîne să ne tutuim... Așa e firesc... Mie-mi place să joc, să interpretez, numai pe scenă.

(Continuare în pag. 15)

DEMETER JÓZSEF ■

Ploaia

Simt în mine un zgomot dens, înversunat și lung — ploaia pe acoperișul de tablă, ploaia pe acoperișul de stuf. Tata, mama, bunicii o chemau ingenuunchind — mie, copil, mi-era frică de ea. Niște neamuri ale noastre muriseră trăs-nite la prășitul porumbului. Mi-e frică de ploaie ca de un zeu rău. N-am avut niciodată dreptate, injurînd-o. Ploaia trebuie să fie (și este) suprapunerea conștiinței noastre. A celor ce-o mai avem, a celor ce nu ne lăsăm pătrunși de otrăvuri volatile. Ploaia înseamnă griu și porumb. Pentru mine și copilăria mea ea se numește riul Buzău, riul Siret și Dunărea. Observați că sînt un apucat de pe malul acestor trei ape istorice. Pe malul Buzăului

mi-am trăit cea mai frumoasă parte a vîrstei, pe riul Siret am început să gîndesc, pe fluviul Dunărea am ajuns să înțeleg lumea. Plouă. Ploaia cîntă-n mine cu orez și cu zăbale de cai furați. Cu minuni de prieteni. Acum, din pricina oaselor, îmi pare rău că plouă afară. Dar puteam să fiu un salcîm pe o margine de șant fără ploi la timp? Ploile din Bărăgan au făcut să bolborosească în mine nuferi în toate corolile. Fără ploile din Bărăgan aș fi fost cel mult un pepene din deșertul Saharei. Ploaia din ținutul Brăilei mă trage de urechi ca să fiu și de aceea o iubesc, o respect și o cunosc. Eu nu sînt decît Bărăganul în ploaie. Și nici nu-mi trebuie altceva.

FĂNUȘ NEAGU ■

Poezii frumoase

AL. MACEDONSKI

Noapte de mai

Astfel : fiindcă apogeul la care sufletul atinge, Cînd poartă citece-nire aripi dă naștere la răzvrătiri, Se poate crede că vreodată ce e foc sacru se va stinge Și muzele că vor rămîne amăgitoare năluciri ? Vestalelor, cînd în picioare altarul vostru s-află încă, Și primăvara cînd se-ntoarce și astăzi ea și alte dăți, Și preschimbă cînd nu se află pămîntul falnic într-o stîncă De ce v-ați reurea în sfera abstractelor seninătăți ? Închisă dacă vă e lumea, recoboriți-vă-nire roze, Parfumele din mai înalță reînnoite-apoteoze Și-n noaptea blondă ce se culcă pe cîmpenești virginități Este fiorul-mpreunării dintre natura renăscută Ș-atotputerea Vecinicii de om abia întrevăzută. Veniți : privighetoarea cîntă și liliacul e-nflorit ; Cîntați : nimic din ce e nobil, suav și dulce n-a murit, Simțirea, ca și bunătatea, deopotrivă pot să piară Din inima îmbătrînită, din omul reajuns o fiară, Dar dintre flori și dintre stele nimica nu va fi cîntit, Veniți : privighetoarea cîntă și liliacul e-nflorit.

Se poate crede că vreodată ce e foc sacru se va stinge, — Cînd frunza ca și mai nainte șoptește frunzei ce atinge ? Cînd stea cu stea vorbește-n culmea diamantatului abis, Izvorul cînd s-argintuiește de alba lună care-l ninge, Cînd zboară fremete de aripi în fundul cerului deschis ?... Vestalelor, dacă-nire oameni sînt numai jalnice nevroze, E cerul încă plin de stele, și cîmpul încă plin de roze, Și pînă astăzi din natură nimica n-a îmbătrînit... Iubirea și prietenia, dac-au ajuns zădărnice, Și dacă ura și trădarea vor predomină în vecinicie... Veniți : privighetoarea cîntă, și liliacul e-nflorit !

Vestalelor, dacă-nire oameni sînt numai jalnice nevroze, Pămînt și spațiu își urmează sublimele metamorfoze, Răsare cite-o nouă floare, apare cite-un astru nou, Se face mai albastru-adîncul, și eodru mai adînc se face. Mai dulce sunetul de fluier, mai lenesă a nopții pace, Mai răcoroasă adierea, mai viu al stîncilor ecou ; Mucigăitul smire al văiei cu poezie se vestimintă, Pe prefratele lui ape plutește albul nenafar... O mică stea e licuriciul, și steaua este un mic far, În aer e parfum de roze. — Veniți : privighetoarea cîntă.

Posomorirea fără margini a nopților de altădată, Cînd sufletul pentru sarcasme sau deznădejde sta deschis, Cu focul stîns, cu soba rece, rămase-n urmă ea un vis ; E mai și încă mă simt tînăr sub înălțimea instelată, Trece talazul dușmăniei cu groaza lui de nedescris, La fund se duse iar guoiful ce înălțase o secundă Și stîncă tot rămase stîncă, și unda tot rămase undă...

Se luminează întînsa noapte cu poleieli mingiitoare, Și astăzi e parfum de roze și cîntec de privighetoare, Vestalelor, numai o noapte de fericire vă mai cer, — Pe jghiabul verde al cîșmelei un faun rustic e-o naiață S-au prins de vorbe și de glume sub licăririle din cer ; Columbe albe bat din aripi și visurile vin gramadă, Iar picăturile urmează pe piatra lucie să cadă... Băsmesc de vremile bătrîne, cînd zînele se coborau Din limpezimile albastre, și-n apa clară se scaldau... Reinviază ca prin farmec idilele patriarhale Cu feți-frumoși culcați pe iarbă izbîndu-se cu portocale ; Pe dealuri clasice s-arată fecioare în cămăși de in Ce-n miini cu amforele goale își umplu ochii de senin, Și printre-a serii lăcrămare de ametiste și opale, Anacron re-nalță vocea, dialoghează Theocrit... Veniți : privighetoarea cîntă în aerul îmbalsămit.

E mai și încă mă simt tînăr sub înălțimea instelată... Halucinat cînd este-azul, vederea este fermecată ; Aud ce spune firul ierbei, și văd un cer de aripi plin, M-așez privind în carul lunii sub transparența atmosferii Și-n aeru-mbătăt de roze sfidez atingerea durerii Cu cîntece nălucitoare cum sînt candorile de crin. O ! feerie a naturii, desfășură-te în splendoare, Regret suprem al fiecărui în tainicul minut cînd moare, Fiindcă tu ești pentru suflet repaș dulce și suprem. O ! feerie a naturii, vindecătoare de nevroze, Ce ne-mbunești fără știință și ne mingii fără să vrem, Regret suprem al fiecărui, desfășură-te în splandoare În aer cu parfum de roze și cîntec de privighetoare... Veniți : privighetoarea cîntă în aeru-mbătăt de roze.

Voind să uit că sînt din lume, voiesc să cred că sînt din cer...

Vestalelor, numai o noapte de fericire vă mai cer, Și-această noapte fericită la gîtul ei cu sălbi de astre S-a coborît pe flori roz-albe și pe pădurile albastre, A-nțins subțirele-i zăbranic și peste cîmp și peste văi, A-nseilat nemărginirea cu raze de argint și aur Și o cusu cu mii de fluturi și o brăzdă cu mii de cai ; A revărsat peste tot locul dumnezeiescul ei tezaur, În atmosfera străvezie împăciuirea și-a întins, Făcu să sune glas de buciun la focul stînelor aprins. Făcu izvorul să-l ingine, pădurea să se-nveselească, Orice durere să-nceleze, și poezia să vorbească. Pe om în leagănul ei magic îl adormi — și el uită — Cu clar-obscure mască uritului și sterse formele prea bruste, Făcu să tacă zbirniirea adunăturilor de muște. Și zise dealului să cînte, și dealul nu mai pregetă Și zise văilor să cînte, și văile se ridicară, Cu voci de frunze și de ape, cu șoaptele ce s-armonizară, Și zise pasărei să cînte, și la porunca uimitoare, Se înalță parfum de roze și cîntec de privighetoare... Iar cînd și mie-mi zise : „cîntă !” e-un singur semn mă deșteptă, Spre înălțimi netulburate mă reurec pe-o scară sfîntă... În aeru-mbătăt de roze, veniți : — privighetoarea cîntă !

Eveniment

Un sentiment de gală

„Viața operei de artă“ — iată una din cele mai frecventate sintagme ale criticii și, totodată, una din cele mai nedesluse. De altfel, multe adevăruri par axiomatice fiindcă sint greu de demonstrat, și nu pentru că do- vada lor ar fi la îndemina oricui. Dacă vorbim de viul unei creații, trebuie să convenim și asupra unor virște ale viului, asupra unor stări. O pictură cunoaște o tine- rețe, o maturitate și, cel mai adesea, și un sfârșit. O lu- crare de artă se pătrunde de interesul publicului în aceeași măsură în care și publicul se pătrunde de înfe- lesurile și frumusețile ei. Se scrie mult despre artă și artiști, dar aproape deloc despre procesul complex și paradoxal de fundamentare a sensurilor în opera de artă. De foarte multe ori, vedem într-o pictură lucruri pe care artistul nu le-a voit și nici nu le-a bănuit. Noi încercăm, înzestram cu ceva opera de artă, iar acest ceva e chiar viața noastră.

Am mers să văd retrospectiva de la Muzeul Național a lui Octav Grigorescu nu la ceasul hotărât pentru ver- nisaj, ci mai devreme. Sala pe care muzeul o atribuie indeobște retrospectivelor, nu foarte vaste ale unor ar- tiști români, se găsește la etajul al II-lea și găzduiește, de obicei, expoziții de artă străină sau colecțiile galeriei universale. E o sală plină de ceremonie, al cărei pre- stigiu e manifest. Intrând aici, trăiești un sentiment de gală. Desenele, gravurile și picturile lui Octav Grigorescu află acum un cadru bun, în care tot ce părea să fie lucru de finețe ne impresionează prin forță. În expozi-țiile colective, pinzele sale suferă de agresiunea compo- zițiilor din preajmă. Lucrul de cea mai bună calitate e maculat întotdeauna de vecinătăți mediocre, dar active. Aici, la muzeu, cu o lumină ce evidențiază cordiala so- lemnită a spațiului, imaginile atât de elaborate ale lui Octav Grigorescu au un clocot vital impresionant.

Ce șochează e organicitatea metodei. Cercetate în parte, la intervale de timp, picturile și desenele lui Octav Gri- gorescu anunță o seamă de dificultăți. Cei mai mulți dintre noi ne-am dezobișnuit să-i găsim pe artiști muncind înfinit pe o planșă sau la o pinză, astfel că laborioși ne intimidă. Octav Grigorescu compune suprafețele cu extremă rigoare; șarpantele, structura geometrică probează o conștiință artistică de tip renascentist. „Îmi place să-mi concep lucrările — ne lămurăse pictorul — ca un fruct al unei meditații literare (adică poetice) și muzicale, fără ca ele să fie neapărat precedate de lu- cruri scrise: în timpul lucrului și înainte se formează în imaginația mea o arhitectură sonoră care înaintază și trebuie să pătrundă în lucrare și din ea se desprind elemente care pot deveni figuri, după ce au trecut prin filtrul cuvintelor care le definesc și după ce l-au depă- șit“. Cine mai îndrăznește astăzi să mărturisească un suport literar al operei pictate? Oare se poate lipsi cu adevărat pictura de „meditația literară (adică poetică)“?

Octav Grigorescu e unul din figurativii autentici. Au- tenticitatea constă în principal, în aceea că imaginile nu devin niciodată ilustrația unei idei. Compozițiile istorice — dintre cele mai luminate de idei în toată pictura noastră istorică — au o aură mitică și un duh de frescă cel puțin neostentative. Totuși, ele impun un sentiment, în egală măsură dramatic și melancolic, un sunet unic, memorabil pe care au a-l invidia destule tablouri ce țin să impună. „Insurrecția de la 23 August 1944“, „Brinco- veanu“, „Elegie pentru Negru Vodă“, „Alegoria războiu- lui și a păcii bune“, „Arderea arhondologiei la 1848“, „Scrisoarea sciților pentru regele Darius“ sint creații monumentale a căror superbă îndrăzneală e de a nu face din evocare — care-i un privilegiu al picturii — un prilej didactic. E destul de ciudat cât de intens evoca- toare pot fi aceste tablouri pornind dintr-o preparație de tip literar și muzical a ideii. „E adevărat — adaugă Octav Grigorescu — că în ascuns nutresc o admirație amestecată cu oarecare invidie pentru operele academice, pentru pictura care „descrie“, cu perfectă stăpânire a meșteșugului“. Invidia, cită este, înseamnă, de fapt, emo-ția pictorului contemporan la creația tradițională, care în pofida scenariului, a descripției ca metodă artistică ne apare astăzi cu mult adaos de sens, transfigurată, vie. Am văzut destui artiști privind cu luare aminte pictura expusă în sălile „academiștilor“ din muzeele lumii și sint convinși că atracția se producea ca urmare a faptului că lucrările respective căpătaseră, în conștiința publică, unele însușiri noi. Vedem într-o pictură ceea ce sintem. Muzeul însuși lucra la evidențierea a ceea ce stătuse neluat în seamă, subapreciat.

Ansamblul de operă semnat de Octav Grigorescu și prezentat de Dorina Coșoveanu cu pricepere și cu un subtil devotament ne prilejuiește cunoașterea în profun- zime a unuia din cei mai temeinici și imaginațivi pictori români.

TUDOR OCTAVIAN ■

POEZIE

Ipostaze lirice

Pentru Ion Mărgineanu, aflat cu **„Iubire doar pentru iubire, Editura Eminescu, 1983, la cea de-a șasea carte de versuri, poezia este... „cli- pa supremă — întreg nebănuit ce-ngăduie / suferinței și întrebă- rilor să strălucească aparte — / sumă de asociații și contradicții, de ispite / și respingeri niciodată delimitind de ajuns — / picătură de in- stinct brusc descătușând invincibilul“.** Metafore corecte dar, intru- citiva, reci, bănuita lor emoție deri- vind dintr-o colaborare mult prea intensă pe care poetul i-o solicită cititorului. O altă mostră privind uscăciunea unui astfel de limbaj filozofard: despre moarte poetul va spune că este o țară fără har- tă și golf în care hibernarea e sin- gura lumină ce așteaptă să renască fiu al nimănu, lingă ea (care ea, țara, hibernarea sau lumina? in- trebăm noi). Litera vrajă a catego- riilor spiritului, piramidă de afini- tăți structurale din care picură apoi strălucirea crepusculară. Am citat doar din două poeme, **„Poezia și Fiu al nimănu“.** Din nefericire am mai putea cita și din alte poeme, cu precădere din cele în care perso- nalul poetului este, ca și în cazul altor poeți, o ceaoasă ființă de- spre care se poate spune orice, Poe- mul. Și totuși, dincolo de acest trib- plătit modei și ambiguității, Ion Mărgineanu, descoperind virtu-țile cuvintului mărturisit cu căld-ură și cu durere, cu bucuria însăși a trăirii sentimentului și clipei de grație, încintă mai toate poeziile amplului ciclu intitulat **„Scrisori de dragoste“** din care am putea repro- duce zeci și zeci de alese rostiri precum acest simplu și frumos **„Dacă tu, iubire: „dacă tu ești iar- ba / eu sint singele ei / coasa-l aceeași pasăre / cu ochii prăfuiți de zei // dacă tu ești aerul / eu sint rugul lui / copacu-i aceeași zăpadă / în care arde un gutui //... / dacă tu ești apă / eu sint cutitul ei / doru-i aceeași trestie / și șar- pe cu clopoței...“** „Acesta este, cre- dem noi, adevăratul ton al poetului Ion Mărgineanu și, ne bucurăm să o spunem, recentul său volum este dominat de acest ton.

Cu cel de-al patrulea volum de versuri, **„Eșarfe de luceferi, Editura Dacia, 1983 (primele trei s-au nu- mit Albastrele ploii ale verii, Din- spre rădăcini și Culoare-n flori de iarnă, toate aparține Editura Fa- cla), Valentin Tudor se consacră, definitiv? (așa cum de altfel anun- ță și-n penultimul volum: „Te-ncă- tusează ritmul, rima, versul / Și te subjugă formele... / Rondelul și sonetul, glosa, toate...“)** formelor fixe, adică sonetului și rondelului, slujindu-le cu feroarea unui aprig îndrăgostit. Arareori poezii zilelor noastre au depășit chinga ritmu- lui și-a rimelor necruțător îm- perecheate, grație nu numai me- șteșugului, ci și talentului, grație unor intense trăiri, grație acelu- i ceva ce se cerea neapărat spus. Sonetele și rondellele lor au fost adeseori comparate cu lumina unor cristale înăuntrul cărora arderea dănuia, învăpâind suprafețele cu o durere de rană încă nevădecată. Dotați, cu alte cuvinte, cu un fel de motoare de înaltă combustie in- ternă, cei citiva poeți ce au spart aparenta răceală a formelor fixe au renunțat din capul locului la acea discreție oferită de frumuse- tea în sine și delicatețea sonetu- lui și a rondelului. Valentin Tudor însă nu a ținut spre o totală măr-

turisire a universului său. Astfel, din motive numai doar de poet știute, lumea sa este mai curind diafană decit dramatic ardentă. Nu lacrimi de durere, pe-alocuri înce- nușate, vor lumina această lume, ci o rouă albastră, diamantină, iar luceferii săi, strinși în eșarfe, nu vor urmări din înaltul lor o acerbă luptă pentru a fi, ci vor fi mar- torii unor nepieritoare frumuseți ale sufletului și-ale pământului, deopotrivă, de unde predilecția poetului pentru peisajul de toam- nă, de primăvară. Valentin Tudor, altfel spus, este un poet în armo- nică înțelegere cu natura, și versu- rile sale despre această consonanță blândă vorbesc, evitând parcă, pre- meditat, o cit mai tulburătoare mărturisire de sine. Deocamdată, după cum își scrie sonetele și ron- delurile, cărora pare să li se fi consacrat definitiv, această mărtu- risire nici nu e posibilă. Dar oare Valentin Tudor s-a consacrat defi- nitiv sonetului și rondelului? Vom vedea.

VICTOR NIȚĂ ■

TEATRU

Recviem pentru un cuplu

La Teatrul Național, sala Ate- lier, se joacă de mai multă vreme un spectacol surprinzător prin re- citalul complet a doi actori: Adela Mărculescu și Damian Crișmaru. Este vorba de piesa **„Între patru ochi“** de Alexandr Ghelman. Piesă care face o incizie dureroasă, ver- ticală în existența unui cuplu compromis. A unui cuplu care are toate datele să trăiască în armonie și puritate, dar e măcinat de con- flicte benigne, de trădări maligne, de ambiții grotești, unele impuse, altele confectionate, de minciună și de ură, de flagelare și refuz. E vorba de o criză de vîrstă dar mai ales o criză de conștiință într-un moment tensionat al existenței cînd, printr-o decizie constrinsă de împrejurări, dar și printr-o falsă înțelegere a îndatoririlor de pă- rinte, tatăl își trimite fiul în prima linie a unui accident de muncă și acesta își pierde amîn- două minile devenind un infirm pe viață. Într-un astfel de moment oamenii își aruncă în față toate nemulțumirile unuia față de celălalt, toate iluziile spulberate reci- proc, toate revendicările meschine sau intermedeiate care țin de desti- nele lor călcate în picioare, și dintr-o dată, ne dăm seama că ne aflăm în plin infern. Familia își aruncă în față toate rufeles mur- dare și în care totul ajunge de vînzare ca la tarabă. De aici pînă la o definitivă despărțire și pînă la un eventual compromis de „viață lungă“ nu mai este decit un pas pe care personajele îl fac sfișindu-se, rîndindu-se cu volup- tate și cruzime. Înțelegem pînă unde e vinovați structura în care eroii devin roțițe ale unui angrenaj uman și social, înțelegem pînă unde sint vinovați bărbatul și femeia în această degradare a eului și a cuplului cînd individul se dedublează și se instrăinează.

Piesa e interpretată magistral de către Adela Mărculescu și Damian Crișmaru. Surpriza de a-i vedea împreună depășind condiția roluri- lor de complezență și a partituri- lor de viață în roz cu bărbăți fru- moși și femei fermecătoare, situa- ții în care i-am urmărit adeseori, este tonică și reverberantă. Textul

lui Ghelman le oferă prilejul de a arunca în joc toate valențele lor actoricești, care sint inepuizabile în această dramă a responsabi- lității cuplului dar și a irresponsabi- lității omenesci în fața vieții. Adela Mărculescu desfășoară o bogată gamă de nuanțe și stări sufletesti contradictorii, oscilînd tulburător între negare și vinovație, între reproș și recunoaștere a erorilor de o viață, între iubire, pasiune și trădare. Chipul ei este aici umbrît de un rictus amar și de o revoltă clocotitoare față de condiția la care se supune personajul. Tonul e grav și uneori patetic dar nici o clipă livresc sau calofil. Damian Crișmaru e dur, implacabil și trep- tat-trepat descompus, coleric, sadic sau, dimpotrivă, duos cu același rid imens de spaimă și de deznădejde a ratatului aflat, para- doxal, în plină evoluție pe scara ierarhică a profesiei sale. Da- mian Crișmaru este aici profund implicat în drama personajului său, nelăsînd să-i scape nici o sin- gură dată un ton strident și fals, o privire furioasă în oglindă sau un moment în care să se asculte ca într-un recital de versuri. De fapt, drama interpretată de cei doi pare că se întîmplă într-un spațiu închis, în care cuvintele nu mai au ecou și totul se înăbușă într-un perete de pluș negru. Ei nu sint nici o clipă frumoși de dragul de a poza, frumoși prin reminiscen- țele altor roluri de... frumoși, ei sint pur și simplu sinceri și cinștii în pielea personajelor, fără nici un truc, fără nici o ezitare în planul realismului interpretării. Meritul este în mare măsură al severei, autoritarei regizoare care este Anca Ovanez, o profesionistă savantă a scenei, necruțătoare în fața falsului și poncifului. A con- dus cu o siguranță de chirurg o- peratiia aceasta liberă pe cord des- chis și a știut să gradeze impecabi- lele momente în așa fel încît at- mosfera să nu se degradeze în spectacol și personajele să nu se prăbușească în melodramă. Regi- zoarea s-a retras strategic în spa- tele actorilor lăsîndu-i să se ex- prime cît mai exact și mai adevă- rat, pe măsura realismului dureros al textului. Piesa nu este mai prejos decit o dramă de Albee și regizoarea a înțeles că trebuie să o joace cu o mare gravitate și în- călcătura de trotil. Nu ca pe o simplă dramă de familie, ci ca pe o dramă a cuplului într-o lume care te poate împinge și la abdi- cări de la condiția morală ideală, dacă nu ai conștiința intransigen- ței față de tine însuși și față de ceilalți. Anca Ovanez demonstrează prin acest spectacol că este unul dintre regizorii noștri tineri de prim eșalon.

ADRIAN DOHOTARU ■

ESEU

Ceremonialul obiceiurilor și spectacol

Apărut anul trecut, la **„Editura Științifică și Enciclopedică, eseu Estetica ceremonialului social în obiceiuri, de Vasile Golban, vine la timpul potrivit, adică într-o perioadă în care tot mai insistent se încearcă transpunerea în scenă a atât de frumoaselor și atât de tulburătoarelor obiceiuri cu care poporul nostru, din vremuri ime- moriale, s-a hrănit, s-a autoedu- cat, a păstrat dreaptă conduita**

GAP LIMPEDE

Comorile din Poynton — tradus de Ileana Galea (de remarcat frumoasa co- pertă datorată lui Vasile Socoluc); **„Ispitirea lui Pescara de Conrad Fer- dinand Meyer“** despre care Fritz Martini spunea: „Și-a ales din Evul Me- diu, din Renaștere, din epoca barocului personajele și subiectele, înălțate estetic prin distanță, con- ferindu-le o concentrată monumentalitate scenică în nuvelele sale, bogate în acțiune și conflicte.“ (tra- ducere de Ion Roman); „Un episod din istoria Flandrei, restituit lumii contemporane de un au- tentic maestru al narați- unii: romancierul belgian Louis Paul Boon. Faptul istoric și ficțiunea ingeni- oasă, grotescul și tragi- cul, portretul expresiv și ironia caricaturală, eveni- mentul dramatic și deta- liul pitoresc alcătuiesc țesătura bogată a unei fascinante construcții epi- ce.“ — astfel recomandă editura cartea **„Ceata“** lui Jan de Lichte, roman pi-

caresc din veacul al opt- sprezecelea, tradus din limba olandeză de Mar- cu Milescu; iată acum ce crede scriitorul argenti- nian Adolfo Bioy Casares despre romanul său **„Dormind la soare“** (traducere, cuvînt înainte și note de Tudora Șandru-Olteanu): „Dacă mă gîndesc la căr- țile mele ca la niște case, așa spune că **„Dormind la soare“** este casa în care mă simt cel mai bine.“ ● O carte de amintiri a mare- lui scriitor Elias Canetti **„Limba salvată“** — Istoria unei tinereți — a fost pu- blicată de Editura „Juni- mea“. Traducerea — Ele- na Viorel care semnează și prefața în care remar- că: „Dar cea mai dăuioasă amintire este cea legată de graiul dulce al doicii sale române; pînă tîr- ziu, în memoria lui Ca- netti, cuvîntul românesc păstrîndu-și un „sunet cald.“ ● La aceeași edi- tura, Florin Gheorghiu publică o carte sugestiv intitulată **„Enigme în Ga- laxie. Enumerăm citeva**

dintre titlurile capitolelor volumului pentru a dove- di — dacă mai e nevoie? — că citirea lui asigură o lectură pasionantă: **„Ma- rele vampir galactic, Ci- vilizații în Calea lactee, Vizite pe planeta albastră, Straniile obiecte zbură- toare neidentificate, Re- flecții în spațiul enigme- lor. Concluzia cărții e pînă de optimism în ceea ce privește posibilitatea luării de contacte cu alte civilizații: „Inteligența de pe planeta Terra va putea să obțină într-ade- văr comunicarea și con- tactul direct cu posibila Inteligență Extraterestră; această cale este de altfel singura care îi va permite civilizației noastre să de- pășească pragurile pericu- loase ale ființării sale, iar pe de altă parte să înțe- leagă sensul existenței sale într-un cadru spațial mult mai complex și mai plin de enigme, decît ni- l imaginăm deocamdată.“ ● Tot o călătorie în lumea enigmelor ne propune și Catinca Muscan în **„Explo-****

rări în enigmatic (Ed. „Al- batros“). În finalul cărții sale este reamintit vibra- ntul elogiu pascalian adus ființei umane: „Omul este doar o trestie, cea mai firavă din natură, dar o trestie care gîndește. Pentru a-l zdrobi nu e ne- voie ca întregul univers să se înarmeze: un abur, o picătură de apă poate să-l ucidă. Dar chiar dacă universul l-ar zdrobi, omul încă ar fi mai pre- sus decît ceea ce îl ucid, pentru că el știe că moare și ce avantaj are univer- sul asupra lui, dar uni- versul nu știe nimic. Așa- dar, toată demnitatea noastră își are temeiul în gîndire.“ (George Arion) ● Din nou despre Edi- tura Litera și din nou cu- vinte de laudă la adresa ei, pentru o carte intitu- lată **„Balade și cîntece. Este cartea de versuri a unei poete naive sau populare, Ioana Precup, muncitoare la Hunedoara, cu alte cuvinte orăscăncă, dar, în străfundul sufle- tului ei, în continuare**

țărancă. De factură fol- clorică, baladele sale (**„Balada lui Colța, Fata Pădurii, Balada lui Sa- vir, Balada lui Damian Diru sau Balada mamei“**) aduc la lumină nu numai felul în care Ioana Pre- cup a asimilat structura acestui fastuos gen al poeziei populare, ci și inovațiile sale în planul construcției și, mai ales, al metaforei. Astfel, Colța este un bătrîn ce și-a pierdut feciorii, trei la număr, în război. Vestea morții fiecăruia a pri- mit-o din partea stelelor, a lunii și a soarelui, drept pentru care jalea i-o vor alina luna (Lună, lună, soră bună / Ti-o cînta de-acum pe strună / Doine-n toate nopțile / Tu să-mi ștergi lacri- mile), și stelele (Stelelor, srurorilor / Sint bătrîn și am să mor / Nu mai am nici un fecior / Veniți-mi în ajutor). Un autentic rapsod popular, cu res- pectul cuvenit pentru si- metria baladei, n-ar fi ui- tat să ni-l arate pe bă-

trînul Colța cum cere și ajutorul soarelui, dar farmecul Ioanei Precup, credem noi, tocmai din această omisiune provine, mai ales că versurile dinspre final sint, real- mente, tulburător de fru- moase: „Și trecea vre- mea, trecea / Colța tot îmbătrînea / Stelele îl în- grijea / Luna lacrima-i ștergea // La capătul sa- tului / la poalele munte- lui / În căsuța lui Colța / F' singură cetera...“ ● Semnal. La Editura Eminescu a apărut o im- portantă carte datorată cunoscutului filozof An- ton Dumitriu: **„Alétheia“** — Încercare asupra ideii de adevăr în Grecia an- tică. Într-un cuvînt înai- te, se motivează astfel rostul lucrării: „De fapt, am întreprins cercetarea noastră asupra adevăru- lui lumii grecești, fiindcă ea ne este cea mai apro- priată dintre culturile an- tice, și intrucît o serie de idei ale contemporanei- tății își găsesc sursa în antica Helladă, chiar în

morală a satelor, a familiilor și a întregii sale lumi, o lume de alb, de pace, de împăcare și frumusețe și tărie sufletească. Vom întilni în acest eseu, mai ales în primele sale două capitole, **Preliminarii teoretice pentru înțelegerea și tratarea din perspectivă a ceremonialelor și Schiță istorică privind dezvoltarea obiceiurilor ceremoniale**, o foarte exactă și documentată punere în temă a cititorului, fie el chiar și un necunoscător al acestui atât de complex fenomen care a însoțit lumea încă din clipa în care descoperirea însăși vorbirea. Apoi, cu o metodologie atentă și aplicată, cu o cunoaștere fermă a fenomenului, **Vasile Golban** scoate în evidență, în următoarele trei capitole, **Mijloacele de expresie artistică a obiceiurilor ceremoniale**, **Valoarea estetică a ceremonialelor complexe și Consacrarea estetică a obiceiurilor ceremoniale**, mutațiile ce s-au manifestat în structura intimă a ceremonialelor, desprinderea lor, parțială, de funcționalitate și dezvoltarea lor în planul estetic, al spectacularului. Dar de o eficiență aparte pentru toți cei ce se vor încumeta să parcurgă paginile acestui eseu programatic vor fi paginile finale, **Unele concluzii**, cum a ținut autorul însuși să-și intituleze ultimul capitol.

Afirmăm că **Estetica ceremonialului social în obiceiuri** este un eseu venit la timp. De ce? Pentru că-n fața celor ce se încumetă să transpună scenic aceste excepționale documente privind concepția despre viață și lume a poporului nostru, au apărut, adeseori, câteva obstacole ce păreau și par, încă, de netrecut, deși, în forma lor autentică, strict folclorică, spectacolele intruchipind ceremonialul obiceiurilor au umit și au cules toți laurii posibili în cele mai diverse confruntări folclorice internaționale. Uneori însă, dat fiind faptul că, pentru respectul datorat autenticității, ceremonialul obiceiurilor a fost transpus în scenă, deci în spectacol, exact așa cum ne-a parvenit, prin memoria bătrânilor sau arhivelor, au fost și încă mai sint, cum spunem, câteva probleme de elucidat, câteva oameni de convins. Cîteva, puțini la număr, și, din fericire, fără a fi investiți cu ultima decizie, au crezut că respectivul spectacol ar putea fi interpretat ca o posibilă propagandă mistică. Cu alte cuvinte nu se înțelegea ce înseamnă, în planul estetic al spectacolului în sine, reeditarea unui străvechi ceremonial, a unui străvechi obicei. Au fost și mai sîni cazuri cînd, datorită acestui ciudat punct de vedere, fantasticele ceremoniale și obiceiuri ale românilor au fost trunchiate, așa-zis epurate și prezentate doar ca o suită oarecare de cîntece și dansuri, plus cîteva fără de noimă replici și gesturi, de parcă nu miezul unei nuci ne-ar fi interesat, ci doar coaja acelei nuci, cît mai frumoasă, dar atât de neadevărat, impodobită. **Estetica ceremonialului social în obiceiuri** vine, după toată demonstrația sa, extrem de științific și riguroasă, să punteze în **Unele concluzii** că „În numele laicului și omeneșului, care sînt proprietarii ancestrali ai acestor ceremoniale dedicate omului și momentelor esențiale din viața sa, avem dreptul imprescriptibil, acum, cînd istoria este de partea noastră, să putem afirma în înalta sa instanță că a sosit timpul să demonstrăm faptul că sîntem proprietarii prin creație ai acestor fapte de cultură și, ca atare, trebuie să ne comportăm în consecință...” A te comporta ca atare, adică în consecință, înseamnă a acorda respectul cuvenit autenticității, a nu înlocui nimic, nici cît negru sub unghie, a îmbogăți prin

autentică creație, pentru că, spune **Vasile Golban** înspre final, „Principala concluzie care se desprinde din lucrare ne dă posibilitatea să susținem faptul că obiceiurile ceremoniale, indiferent de locul, timpul și funcționalitatea lor în spațiul nostru național, au avut și încă mai au un rol deosebit la formarea și menținerea spiritualității noastre, care ne particularizează în rîndul celorlalte națiuni, dîndu-ne o marcă proprie, distinctă, ce a contribuit, contribuie și va contribui la păstrarea ființei noastre naționale”.

VICTOR NIȚĂ

Ovații

la Ateneul Român

De mult, de foarte mult timp n-am mai văzut o sală atât de plină, la un concert repetat, de trei ori, consecutiv, în aceeași săptămînă. Filarmonica „George Enescu”, ca de altfel și alte instituții similare, se confruntă în momentul de față cu destul de multe probleme administrative, pe care caută în fel și chip, cu eforturi demne de toată lauda, să le rezolve judicios și calm, fără a întina în nici un fel calitatea actului artistic. De aceea, sălile pline bucură din toate punctele de vedere. Cînd această afluență de public este datorată integral artiștilor români, dirijori și soliști, în speță **Cristian Mandeal** și **Dan Atanasiu**, cînd inteligența și talentul străin sînt înlocuite cu succes, ba, am putea afirma, cu o calitate net superioară, de valențe autohtone, mulțumirea oricărui om de cultură este și mai mare. Iar cînd emoția artistică a miilor de spectatori este atât de evidentă, încît minute în șir ovaționează, în picioare, interpreții români aflați pe estrada Ateneului, atunci, abia, ne dăm seama că linia imprimată de ani de zile întregii noastre societăți actuale, de a se folosi la maximum inteligența românească — pe toate planurile — acest imperativ continuu își găsește eficiența, iată, și în artă. Cititorii își amintesc, desigur, că înainte vreme aproape nu exista concert simfonic care să nu cuprindă un solist sau un dirijor din străinătate. Că era un adevărat sau un pseudoartist, conta mai puțin, numele fără rezonanță românească constituind „reclama” ce se adresa unui public care fusese greșit obișnuit cu vizite costisitoare, dar nu și în aceeași măsură și artistice, ale interpretelor de pretutindeni. Sigur că amintirile despre **Richter**, **Mehubin** și **Szering**, sau ale unor dirijori ca **Lorin Maazel**, **Carlo Maria Giulini**, **Ghenadii Rojstvenski** ori a mai recentului **Michi Inoue**, stăruie și astăzi în memoria noastră și am dori să vedem și să auzim cît mai multe asemenea personalități autentice ale artei sunetelor, dar, să fim drepti, prea mulți dintre aceia care ne-au vizitat orchestrele și estradele de concert, în ultimele stagii, ne-au înșelat așteptările și speranțele în prezentarea unui act artistic deosebit. Iată o sumedenie de motive care ne fac să judecăm la o justă valoare public actual, eterogen ca vîrstă, dar omogen în cerințe, care ovaționează pe **Mandeal**, pe **Valentin Gheorghiu**, **Ion Voicu** și **Dan Grigore**, ori pe **Mihaela Martin**, **Liliana Ciulei**, **Marin Cazacu** și alți interpreți din generațiile tinere, de aur, ale mu-

zicii românești. Este de așteptat, deci, ca studiind acest profund atașament și prețuire a ascultătorilor, față de valorile autohtone, conducătorii marilor ansambluri simfonice să programeze, fără șovăială, talente, care — sigur, miine — vor purta pe umerii lor responsabilitatea artei interpretative românești. Și, slavă Domnului, la acest capitol stăm foarte bine, atîtea și atîtea festivaluri ori concursuri internaționale dovedind clasa și talentul ieșite din comun ale prestigioaselor produse ale școlii noastre muzicale. Referindu-ne la concertul orchestrei simfonice a Filarmonicii „George Enescu”, dirijată de **Cristian Mandeal**, vom arăta că, probabil de la ultima interpretare dăruită nouă de către regretatul **Constantin Silvestri** și pînă astăzi, n-am mai ascultat un asemenea „Manfred”. Arhitectonica, gradarea nuanțelor, precizia gestului, reliefaarea temelor și a leitmotivelor — uneori „ascunse” în cadrul diferitelor partide instrumentale — expunerea poetică, sau ilustrarea filozofiei ce se degajă din muzica marelui Ceal-

In acest număr reproduceri după lucrări ale pictorului CONSTANTIN GHEORGHE

kovski, toate acestea fiind parcurse într-o tensiune fantastică, au ridicat — în final — sala în picioare, care a mulțumit în felul ei, întregului colectiv orchestral precum și dirijorului său, pentru satisfacția momentelor estetice trăite.

Să adăugăm aici și meritul incontestabil în desfășurarea seriei, pe care l-a avut pianistul **Dan Atanasiu**, care a interpretat într-un stil autentic Concertul pentru pian și orchestră în re minor KV 466 de **W.A. Mozart**; iar în „bisurile” oferite, același tinăr — un adevărat „colecționar” de premii internaționale — ne-a oferit prilejul să-i admirăm tehnica și jocul culorilor pianistice.

Să mai consemnăm, de asemenea, prezentarea, în cadrul aceluiași program, a unei noi și interesante lucrări, „**Etos I**”, creație a mai tinărului nostru coleg, compozitorul clujean **Adrian Pop**, care posedă — pe lingă har — o autentică știință a compoziției muzicale.

Iată, în rezumat, un concert memorabil, o manifestare pilduitoare, care a făcut cînte primei filarmnici a țării, o seară din categoria acelor pe care am dori-o repetată, o manifestare în care emoția estetică s-a ridicat pe adevăratele culmi ale artei.

CLAUDIU NEGULESCU

Argument

Excesul de explicații

Există, uneori, părerea, că în artă nu trebuie lăsat să planeze nici un mister. Cititorul sau spectatorul sau vizitatorul unei expoziții sînt socotiți aidoma unor copii care trebuie duși de mîna și dădăciți la fiecare pas, fără a se ține seama de personalitatea lor, de pregătirea pe care o au. Nu mai există în astfel de cazuri cititori, spectatori, vizitatori, ci Cititorul, Spectatorul, Vizitatorul crezuți incapabili să se bucure și singuri de ceea ce citesc, de ceea ce ascultă și văd. În locul diversității consumatorilor de artă se ajunge la uniformizare, șablonizare, monotonie. Din parteneri de dialog, ei devin, datorită neîncrederii unora, simple receptacole care nu pot reacționa decît în unicul fel ce li se propune. Probabil că autorilor le e teamă ca nu cumva aceștia să se rătăcească fără un ghid autoritar și omniscent, gata în orice clipă să-și ofere serviciile, chiar dacă nimeni nu-l solicită. Totul trebuie dat mură-n gură, gata digerată, astfel încît actul artistic să nu pretindă nici un efort, nici o luare de atitudine proprie. La ce bun să se mai obosească un consumator de artă să filtreze prin propria sa sensibilitate adevărurile din moment ce ele au mai trecut și prin mîntea altcuiva? Instalată confortabil în fotoliu, protejată ca într-o seră de orice întrebare la care să caute singur răspuns, el trebuie să deguste actul artistic în extaz, fiind pe deplin lămurit în orice clipă de ce se petrece într-o carte sau pe o scenă, sau într-un tablou. Dar ce poate fi mai iignitor pentru cititorul de azi, martor al unor uluitoare izbînzii tehnice, din a cărui imaginație s-au născut atîtea minuni, să mai fie considerat o minte și o inimă incapabile să vibreze la frumusețile artei altfel decît acompaniat de o călăuză severă, intransigentă la orice încercare de a vedea și altfel o carte? Iată, întorcî paginile unui roman și descoperi cu bucurie un univers ce-ți devine îndată familiar. Dar, la un moment dat, încep să apară zeci de detalii care să explice pe larg comportamentul personajelor, deși amănuntele sînt parazitare și acțiunile eroilor pot fi înțelese și fără aceste comentarii menite — după opinia autorului sau a celui care a tipărit cartea — să-l ferească pe cititor de interpretări eronate, neconforme cu realitatea. Dar oare cititorul n-ar fi priceput și singur cele narate? Mai era nevoie de o astfel de desfășurare de forțe?

Asiști la un spectacol de teatru și te lași cuprins de farmecul reprezentației, crezîndu-te confundat în lumina ei, pînă cînd apare cite un personaj care n-are nimic de-a face cu lumea respectivă, se vede că e introdus cu forța, și el, personajul acesta îndeobște grav, te avertizează că da, se mai întîmplă și unele fapte negative la noi, dar ele nu sînt caracteristice... Parcă susținea cineva contrariul? De ce era nevoie de un astfel de duș rece care te scoate din sală cu un gust amar? Ori, într-un film, cînd te simți mai bine, se ivește și aici cite un erou care își ia dreptul de a vorbi în numele tuturor și de a explica, în termeni reci, ceea ce deja mai fusese spus o dată în mod tulburător, destrămintîd întreaga vîrajă care înconjoară un act artistic. Chiar și în plastică există uneori tendința ca peisajele, oamenii să fie redați cît mai fidel, cu o minuție fotografică, din grija exagerată că privitorul poate fi contrariat, poate fi lăsat nedumerit. Rezultatul? O lume exactă, într-adevăr, perfect articulată în detaliile ei, dar care nu te emoționează. Totul se petrece ca la o navă cosmică la care s-ar tot atîșa la nesfîrșit mecanisme cît mai sofisticate pentru a întări ideea de zbor. Poate că intenția ar fi onestă dar rezultatul e dezastruos. O astfel de mașinărie nu va țîni în spațiu decît prevăzută cu exact încărcătura care-i trebuie. La fel este și în cazul operei de artă. Ea trebuie ocrotită de artificile excesului de explicații, de didacticism. Numai astfel fantezia cititorului, spectatorului poate să-și ia zborul nestingherit, pentru ca el să se încinte de frumuseți pe care îi face plăcere să le descopere singur, bucurîndu-se că i se acordă încredere. Fiindcă, vorba cuiva, secretul de a fi plicticos e acela de a spune totul. Drept care, pentru a nu cădea noi înșine în păcatul acesta, încheiem cu speranța că mai mult am sugerat decît am epuizat subiectul.

GEORGE ARION

CAP LIMPEDE

forma lor de astăzi. Am socotit, astfel, că adevărul fiind, în fond, un „ideal”, importanța cercetării istorico-hermeneutice are și o altă față: sensul profund pe care-l avea alétheia în lumea grecească ar putea constitui un îndemn la aprofundarea propriilor noastre idealuri. ● O masivă cercetare a fenomenului religios — Biserica în evoluție de Victor Kernbach — a fost publicată la Editura politică. Cele patru părți ale lucrării — **Perenitatea totemului**, **Forța și slăbiciunea religiilor**, **Vocația duală a omului**, **Infinitul limitat** — conturează un tablou elocvent al stadiului în care se află în prezent acest fenomen. Nu lipsesc în această pasionantă dezbatere, condusă cu eleganță și aplicație, formulări care spulberă unele dintre clișeele ce se mai îndărătnicesc să dăinuie: „A afirma azi că religia a fost elaborată de clerici cu scopul ținerii poporu-

lui în friu este tot așa de lipsit de sens ca și a afirma acum, în pragul transformării radicale a concepției omenești despre univers (în cuprinsul căreia fie și numai teoria cîmpului unitar nu și-a epuizat toate consecințele filosofice posibile), că religia nu mai are nici un viitor sau, dimpotrivă, că viitorul religiei abia reîncepe; încă nu avem date suficiente validate științific pentru o ipoteză a dispariției religiei (chiar conținînd pe evoluția unor forme ale tehnocrației sau pe sporul numeric al ateismului ori al indiferenței publice față de problemele religioase), cum nu le avem nici pentru ipoteza revirimentului religiei ca atare (chiar dacă am lua ca reper anumite curente de remitologizare a necunoscutului, de anxietate colectivă în anumite împrejurări sociale, de recrudescență a nostalgiei stărilor mistice în anumite stra-

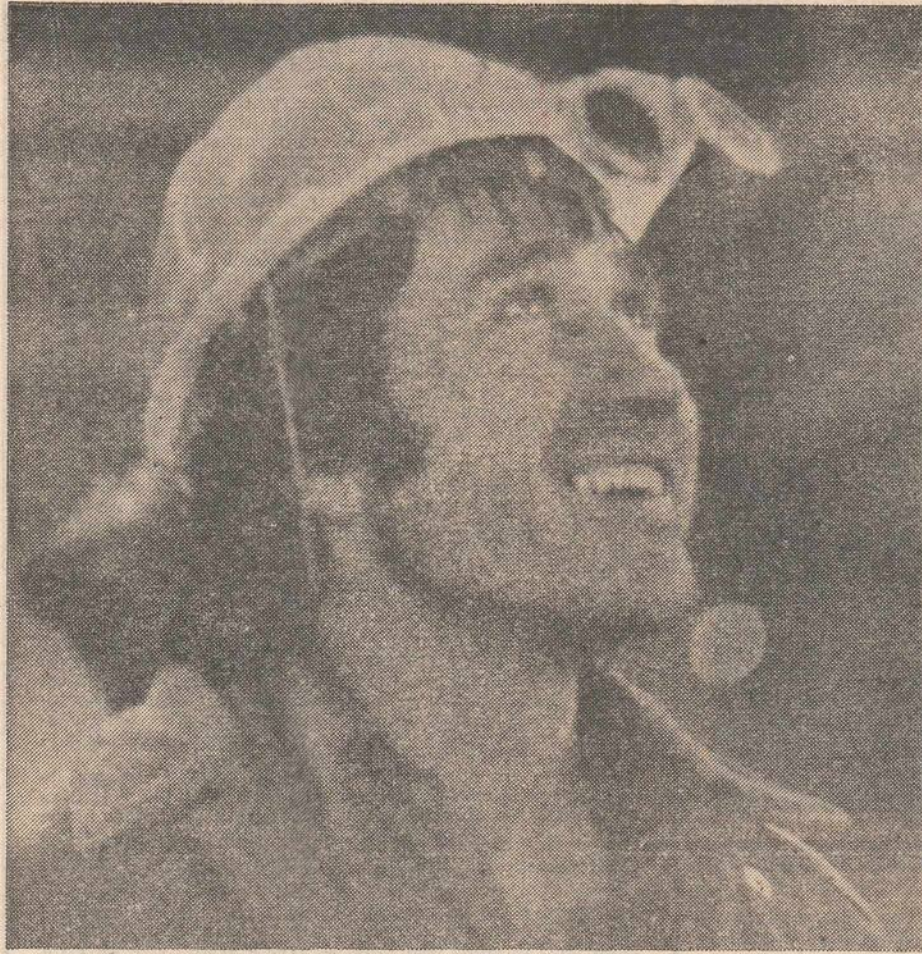
turi cu specific psihosocial particular). ● **Lubitorilor** de cărți de aventuri, Editura Sport-Turism le oferă un volum palpitant — **Filiera traficantilor** de Iosif Vianu. De fapt, e vorba de trei anchete conduse cu pricepere de un abil detectiv — Dorin Nedelea. Ingeniozitatea, curajul, fina cunoaștere a oamenilor îl fac deosebit de simpatice pe acest personaj. Remarcăm și inspiratele desene semnate de Elena Surubaru-Postelnicu. ● O altă carte de aventuri a apărut la Editura „Albatros”: **Agepsina și bătrînii** de Morogan-Salome. Nu numai intriga propriu-zisă încîntă la acest roman dar și limba plină de haz al narațiunii. ● La Editura Litera, Florin Steriade a îngrijit o ediție de **Serisori** către I.M. Rașcu și Florin Steriade. Expeditorul lor: Mihail Steriade, binecunoscutul messenger al spiritualității românești peste hotare. ● O foarte documentată

și interesantă lucrare închinată lui Alexandru cel Bun a publicat C. Cihodaru la Editura „Junimea”. Cartea dezvăluie pe larg personalitatea unuia dintre cîtorii Moldovei și o proiectează pe fundalul epocii respective, înlesnindu-ne astfel familiarizarea cu un timp la care visa și Eminescu. ● Tot la Editura „Junimea”, un valoros volum de Ezra Pound: **Cantos**. Traducere și postfață de Virgil Teodorescu și Petronela Negosanu. Prefața îi aparține lui Vasile Nicolescu care afirmă: Ezra Pound, cel mai controversat scriitor al acestui secol din punct de vedere artistic, moral și cultural, cum scrie un critic american, nu e mai puțin, credem noi, și unul dintre acei „purători de foc” care atrag fără intrerupere, care stîrnesc interesul, curiozitatea și chiar pasiunea. ● Editura „Sport-Turism” a tipărit și o carte a reputatului bizantinolog Charles Diehl —

Călătorii istorice și de artă. Versiunea românească îi este datorată lui Ion Herdan. Prefața e semnata de Răzvan Theodorescu: „Ecoul al unei epoci de înaltă cultură istorică, de neprecupețite dorințe, încercări și reușite, de a arunca punți de înțelegere între civilizațiile vechi și noi ale Orientului și ale Occidentului, cartea lui Charles Diehl despre unele mai puțin știute sau, dimpotrivă, foarte celebre monumente ale ariei mediteraneene va sta cu folos în raftul oricărui iubitor al istoriei și al artei”. ● În seria **Corespondențe**, memorii, jurnale la Editura „Univers” a apărut un volum de **Corespondență** semnată de James Joyce. Prefață, antologie, traducere, tabel cronologic și note de Radu Lupan. Despre James Joyce, Henri Michaux spunea că este „cel mai închis dintre oameni”, dar, așa cum susține Radu Lupan, autorul **Oamenilor din Dublin**,

„a încercat să-l facă pe cititor să intre în conștiința sa cu o violență atât de peremptorie, încît aproape că nu are egal. Și e într-adevăr un paradox că această operă care așteaptă atât de mult de la cititor rămîne atât de greu accesibilă cititorului”. ● În aceeași serie a mai apărut și un volum de **Franz Kafka — Pagini de jurnal și corespondență**. Traducerea aparține lui Mircea Ivănescu iar prefața lui Alexandru Al. Șahighian care afirmă: „Literatura lui Kafka, jurnalul, scrisorile sale, sint, cu toate deosebirile dintre ele, fețele aceluiași impuls: de a-și scruta lăuntru, imaginile din adîncul cel mai adînc, adică adevărul ființei proprii. Scrutarea acestui adevăr, necurmat, l-a pierdut și l-a salvat: sub semnul deslusirii acestuia se înscrie întreaga lui existență”.

Tinerii în ex

Exercițiul libertății

De 2 mai lumea se aduna în parc și pe stadion. Pe stadion gimnaștii liceului făceau o demonstrație de jumătate de oră. Cîțiva dintre ei erau deja celebri, pentru cei 15.000 de locuitori. Cînd sărea Sonov se făcea o liniște desăvîrșită. Sonov era un monument de forță și elegantă. Bătea ușor și se înălța ca o nua și ateriza cu o agilitate de pisică. Asistența aplauda entuziasmată. Spectacolul se încheia cu o demonstrație de modelism. Biziul aparatelor provoca zimbetul și admirația soțiilor de muncitori. Cei tineri se simțeau ceva mai mari, aproape bărbați. Cei bătrîni erau cuprinși de o melancolie aparte. Incepeau să se plimbe pe sub castani, își țineau nevestele de mină ca-n adolescență. Parcul orașului nu era din cale afară de amenajat. Dar era 2 mai. Cineva trebuia să cînte. Pe o scenă mirosind a rășină proaspătă, cîntau tarafurile de prin satele apropiate. Nu era un mare spectacol artistic, dar era o zi în care toți trăiau sentimentul că trebuie să fie mai tineri, ca niște spectatori intrați la un film cu eroi care contaminatează. Adevărul este că starea de tinerețe contaminatează. Abolește toate opreliștile lumii și dă măreție unor gesturi neînsemnate. În parcul de la marginea aceluia oraș mic de provincie, cu multă lume venită la braț și-ntr-o stare de tandrețe, am descoperit că tinerețea poate fi sărbătorită ca atare, că ea însăși este o sărbătoare care îți sublimează existența. Atunci veneau oamenii să ne vadă. Acum mergem să-i privim pe alții în coloratul exercițiu al libertății virștei lor. Tinerețea îți dă o libertate uluitoare. Numai cine a trecut de ea își poate da seama ce a pierdut. De obicei nu-i vine să creadă de ce a fost în stare. Tinerețea nu cumpănește nimic. Cineva spunea că „taina fundamentală a tinereții nu stă în puterea de a făptui orice, ci în puterea credinței că poți făptui orice”. Să-ți exerciți libertatea virștei, care de fapt înseamnă să crezi necondiționat în libertatea omului, să-ți crezi sentimentul că participi la o mare mișcare a omenirii, să cucerești ceea ce pare de necucerit, să te lupți pentru triumful unei utopii, pentru ceva care nu există dar pare sublim, să te înrolezi în slujba unor mari idei pe care să le părăsești ultimul, asemeni unui comandant de navă, înghițit de ape, toate acestea fac din tinerețe o sărbătoare. Tinerețea are orizontul întemeierii. Eu am făcut, eu am zis, eu am așezat. E o perioadă în care toate verbele există numai la persoana întâi. Se trăiește la persoana întâi singular și se suferă în numele celorlalți. Să-ți exerciți libertatea construind e sinonim cu a-ți trăi viața apărînd valorile morale, apărînd demnitatea și cinstea, apărînd bunul simț și frumosul.

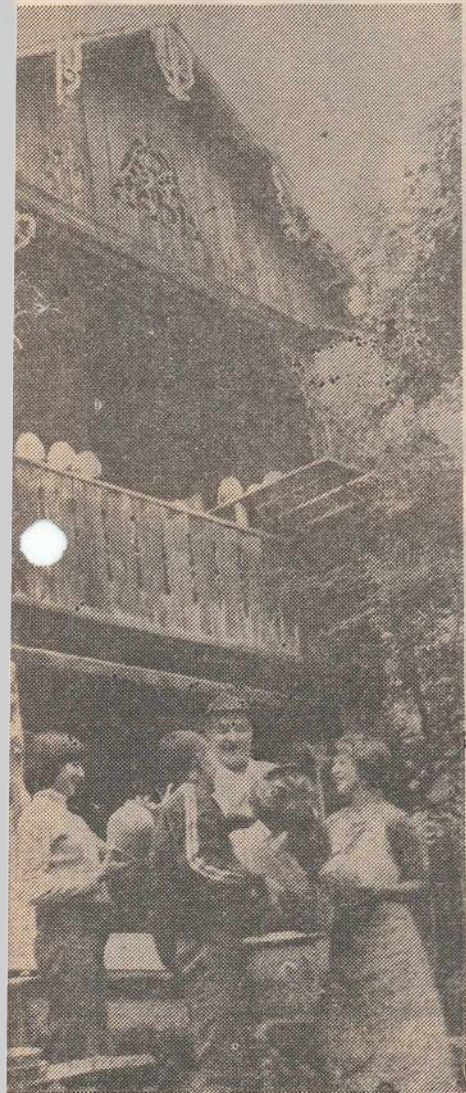
Fiecare om are o reprezentare frumoasă, aproape sublimată a tinereții sale. Dar cînd e vorba de tinerețea celorlalți fiecare ia o imagine din cărți, din filme, și foarte rar din viață. De obicei o imagine emblematică a tinereții nu există. Fiecare și-o compune ca pe un generic sub care își așază cei mai frumoși ani. Dar și asta ține numai de individualitatea unui om. Cînd e vorba de o generație nici imaginile de film, nici cele dituzate de televiziune, nici panorama unei mulțimi, toata nu reușesc să cristalizeze un generic pentru ea. O generație în exercițiu libertății sale se exprimă în cele mai diferite locuri, întemeiază pe suprafețe fabuloase și își exprimă personalitatea în cele mai felurite moduri. Și-n toate acestea există o unitate. Există trăsături comune care o circumscriu epocii. Exercițiul libertății înseamnă acum. Altădată sau niciodată nu există pentru o virștă presată de timp și de problemele vieții. Tinerețea în exercițiu libertății înseamnă a trăi în vilttoarea acestor probleme și a răspunde demn și curajos la fiecare întrebare gravă pusă de vreme. A răspunde cu fapte, cu întemeieri.

Și acum mi-aduc aminte că în acel candid oraș de provincie oamenii mergeau să sărbătorească o virștă ținîndu-se de mină. Și din parc erau întîmpinați cu un cîntec. De printre copaci se auzea libertatea.

CORNEL NISTORESCU

Fotografii de ELENA GHERA

Basmele portelanului

Flori, flori de toate culorile, flori încremenite, flori. Un dans continuu al florilor de măr, al florilor de măceș, al florilor de cais, un dans al trandafirilor, al lalelelor. Ochiul se odihnește și inima cîntă. Lumina e parcă fluidă, ca un parfum ce te învăluie lin. Trăim în miezul cald al unui vis ce nu se mai sfîrșește. Flori de portelan, flori izvodite de mina și dragostea de frumos. **Emanuil Man**, șeful Secției de portelan artistic a întreprinderii Iris din Cluj-Napoca, pentru că despre florile acestei secții vorbim în rândurile de față, ne lasă să ne bucurăm ochii și inima și, firește, la rîndul lui se bucură de încintarea noastră. Apoi ține să spună: „În ceea ce mă privește, deși aveți în față sute și sute de flori, de aranjamente florale, le cunosc pe de rost, știu cine le-a făcut. Vasele Dochitei, de exemplu, au ceva din naturaletăa culorilor cu care accentuează transparența portelanului. Colega ei, Otilia, foarte tinăra, manifestă aceeași atracție față de transparență. Elena Danciu, autoare a peste 70 de sortimente, s-a specializat în coșulețe. De loc, de felul ei, e din Telciul Năsăudului și acest amănunt explică fantezia ei inspirată din cusăturile populare. Kati Kerekeș, cu o vechime de peste 10 ani în această meserie, este cea mai florală dintre toate „artistele” noastre. Petalele, florile ei se unduiesc și parcă ar ciata întruna. Pot să vă spun și un lucru amuzant: de ziua soțului ei, Andrei, ne-a pregătit o sumedenie de sandvișuri și fiecare sandviș era o altă floare. Ne-am amuzat și-am mincat cu mare poftă toate acele flori minunate”.

Dar dincolo de aceste câteva amănunte privind măestrela miini de sub care se nasc florile de la Iris, e bine să vă mai aducem la cunoștință că dacă secția de portelan artistic arată astăzi ca un adevărat izvor de flori și culori, în martie 1979, cînd constructorul a terminat halele acestei secții ea, secția, era doar o clădire cu pereți înalți și reci, deloc primitivi. „Intrasem în secția noastră de atunci, își amintește Emanuil Man, ca într-o gară pustie. Ceea ce s-a întimplat, în numai câteva luni, cînd oamenii, adică femeile au adus perdele și flori adevărate, astfel încît, acum, secția arată ca o țară de basm, este, credeți-mă, de nepovestit. Dacă producția noastră ajunge, în clipa de față, să concureze chiar imaginea primăverii, acest lucru se datorează fără doar și poate frumuseții gândurilor și inimii celor ce dau naștere, zi de zi, florilor de portelan, flori cu care orașul nostru și întreprinderea noastră se mindresc”.

Cam atît, deocamdată, despre această lume de basm în care se nasc, zi de zi, basmele minunate ale portelanului, adică florile și culorile peste care lumina cade blind, înviiorindu-se, dîndu-le viață adevărată, îmbogățînd ochiul și chiar inima noastră, a tuturor. Priviți-le!

Fotoreportaj de
ELENA GHERA

Simfonia florilor, simfonia culorilor

Există o clipă, efemeră prin trecerea ei, cînd sufletul uman e dornic să se avînte în mirajul de culoare al florilor. E un moment de evadare din citadinul cotidian, e un pretext de a celebra simbolul și metafora culorilor, a florilor.

Artizani ai acestor clipe, horticultorii au brodat cu har și talent o tapiserie vegetală ale cărei elemente florale par să cînte. „Simfonia lalelelor”, numărul șapte, a fost măiestrit concepută și interpretată de „orchestra simfonică” a Centralei de floricultură, dendrologie și arhitectură peisagistă, a Consiliului popular municipal Pitești, de cercetători și specialiști de pe tot cuprinsul țării.

Actul creației provoacă sufletul uman spre iubirea de frumos și înțelegere a semenilor, într-o lume și într-un timp cînd, sîntem prea grăbiți ca să mai putem percepe esteticul apropiat al plantelor. Petale de flori, zeci de mii de pe-

tale de flori înalță un imn păcii și libertății noastre. Cîtă nevoie are omul de flori, o dovedește cu prisosință expoziția florală de la Pitești, truda și statornicia celor care ne oferă, chiar și pentru o clipă, un regal de flori. Crizanteme și gladiole, cale și hortensii, explozii de lalele galbene și roșii, negre și albe, revin în aranjamente florale și compoziții originale, asemeni temei centrale unei adevărate simfonii. Primele acorduri ale uverturii aparțin și primelor participante la această nouă ediție. Printr-o poartă bihoreană pătrunzi în lumea de seră a florilor din Oradea. Un covor de croton verde și galben sugerează spațiul serei prin care se zăresc primule, mușcate. Un fragment aparte, o variațiune pe aceeași temă — narcisele — încîntă ochiul și sufletul trecătorului. Este etalată o colecție de 12 specii de narcise de

culori și corole diferite ale Stațiunii de cercetare și producție vini-viticolă din Blaj. Zambile multicolore își zîmbesc și te fac părtaș la veselia lor. Gingașe și pline de suavitate le urmează violetele de Parma, ca un ecou al ținuturilor însoțite de unde au fost aduse. Panselele de Giurgiu amintesc de acordurile anotimpului lui Vivaldi, cu zvon de primăvară. Cu toate că, afară, fulgi de nea pun la grea încercare iarăși primăvara, Iașiul susține tonul uverturii printr-un ciclu de flori presate. Margarete, frezii, violete de Saintpaulia, frunze de ferigă, deși lipsite de viață dovedesc că trăinicia frumosului este regăsită în sufletul omului. Expunerea temei propriu-zise, de aniversare a celor patru decenii de libertate și împlinire a personalității noastre ca neam și țară, întîmpinarea lucrărilor celui de-al XIII-lea Congres al P.C.R. este exprimată, în toată grandoarea ei prin compoziții floristice semnate de reprezentanți ai județelor Dolj, Gorj, Mureș. Partea a doua se detașează prin coplesitoarea și monumentală realizare componistică florală a cercetătorilor din Băneasa. Rar se poate imagina un tablou de formă și culoare, ce irumpe într-un Allegro vivace total. Este un fel de Odă a bucuriei beethoveniene unde

importantă este măria sa-floarea. Trandafirul, garoafa, orchideea, superbe prin colorit și măreție. Crinul Amariyllis cu uriașe cupe roșii, albe și roz striat, Plathycerium, cu forme ce imită coarnele de cerb sînt doar câteva exemplare din colecția colosului floricol amintit. În a treia parte, grave și solemne, în tonuri de verde se desfășoară plantele ornamentale cu denumiri exotice ce amintesc de ținuturile tropicale îndepărtate. Cercetătorii și grădinarii de la Cluj-Napoca și Arad au oferit un recital de specii și aranjamente florale unic, prin raritatea plantelor, dar și prin măiestria oamenilor. Ultima parte este o parte-mozaic, de înțelegere a tuturor plantelor din toate ținuturile țării de la flora alpină și pînă la floarea de cactus, de la gerbere și lalele pînă la camelia albă. Miraculoase forțe florale asemeni semințelor din care se desfac și se refac, urmînd ciclul universal al vieții vegetale. Ele nu s-au aflat într-o competiție ce presupune un clasament, ci într-o competiție a creației fără rival. Deși timpul urit nu a ținut cu florile, oamenii ce au trecut pragul acestei expoziții au plecat mai însoțit și mai buni. Simfonia florilor i-a cucerit.

MARIA BOGDAN

Fotografii de PAUL AGARICI

Atenție! Cișmigiul vă așteaptă...

Un adevăr pentru copiii noștri

Aflată pe teritoriul județului Vilcea, comuna Orlești este o așezare liniștită unde, aparent, nu se întâmplă nimic senzațional. De când se știu, locuitorii își deapănă viața rostuită după vechile legi, nescrise, ale țărânului român. Familia, gospodăria, ogorul, vitele — iată preocupările de bază ale oamenilor acestor locuri. Dar senzaționalul există, totuși. A cuprins, de mai bine de 40 de ani, și acest spațiu, deși, de la o vreme, faptul că un țărân are un copil doctor sau inginer nu mai este ceva deosebit, ci un lucru firesc. Dar altădată? Altădată, rarissime erau cazurile când un fiu de țărân putea să urce drumul spinos și anevoios al consacrării intelectuale. Iată de ce am socotit că este bine să așternem pe hirtie destinul familiei Tuca din Orlești, întemeiată acum 50 de ani, când în fața notarului comunal, Elena și Constantin au pus bazele gospodăriei, unindu-și destinele și dorindu-și sănătate, bucurie, prosperitate și copii. Cu trecerea anilor familia Tuca a prosperat căci tinerii noștri s-au dovedit harnici și stringători. Pe lângă celelalte bucurii au apărut și copiii: Nikon, Dumitru și Bicuța. Bucuroși, dar în același timp îngrijiți de numărul gurilor sporite, tinerii părinți și-au zis că pentru a crește copii buni și destoinici au două obligații: să-i educe în spiritul respectului față de om și să aibă dragoste pentru muncă și ogor. Iar la țară, munca înseamnă pământ, munca înseamnă grijă și dragoste pentru vite. Aceste lucruri le știau de la părinții lor și aveau datoria sacră să le respecte la rindul lor. Anii au trecut și copiii au crescut nu ca-n basme, ci ca-n realitate. Și a venit ziua când pentru țărânul Tuca din Orlești devenise o plăcere să meargă la cîmp alături de copiii săi, sau să-i urmărească cum îngrijesc vitele. De școală nici nu putea fi vorba.

— Faceți și voi, dragii tatii, câteva clase pentru a putea să vă descurcați în viață.

— Dar, tată, a zis la un moment dat, fiul cel mare, eu vreau să învăț. Vreau să mă fac doctor. Uite, ieri a fost un accidentat la o batoză, toată lumea a fugit, eu am rămas și, din instinct, am făcut ce-am făcut, dar atunci când, la oraș, medicul a văzut pansamentul meu, m-a întrebat unde am învățat. Am dat din umeri. Era singura explicație posibilă în acel moment.

Fiul cel mare a reușit să-și convingă părinții că trebuie să învețe, urcînd, apoi, pas cu pas treptele liceului și ale facultății. Prea mulți bani n-a cerut, sarcina școlară așumîndu-și-o statul. Pe părinți îi mulțumea gândul că în gospodărie au mai rămas doi copii, care, cu trecerea anilor, se dovedeau din ce în ce mai de folos. Dar bucuria s-a arătat efemeră, căci, pe rînd, copiii de-acasă își convingeau părinții că trebuie și ei să învețe, așa încît, la un moment dat familia țăr-

ranului Tuca rămăsese fără ajutorul brațelor vinjoase, tinere și harnice ale copiilor. Dar, așa cum roadele unui ogor se culeg toamna, tot așa educația pe care au dat-o copiilor a început să se arate. Nu exista vacanță fără prezența pe ogor a pruncilor lor, fie că erau la liceu sau la facultate. Cît era ziua de mare munceau alături de părinții lor.

Și iarăși zic, că poate n-aș fi scris despre această familie fericită dacă nu m-ar fi izbit „amănuntul” că toți copiii au absolvit medicina și toți, la rîndul lor, s-au căsătorit cu doctori. Așa cum avea să ne mărturisească bătrînul țărân din Orlești, pentru el nu este bucurie mai mare ca atunci când se adună la casa părintească toți copiii, căci neam din neamul lui Tuca nu s-a gândit că ar fi posibil să adune la un loc șase copii, toți medici, cu specialități diferite. Și, ca o recompensă a vieții și trudei, atunci când țărânul din Orlești a trebuit să urce pe masa de operație, ochii îi erau înlăcrimați de teamă, dar și de bucuria de a avea în jurul său pe cei trei copii, trei medici, veniți să-l asiste, cu îngrijorare, pe masa chirurgicală. Bătrînul își amintea, „Copiii mi-au adus atîta bucurie și atîta încredere în mine, încît cred că și fără anestezie aș fi putut suporta operația”.

Cel mai mare dintre fiu, doctorul Nikon Tuca, specialist ortoped la Spitalul județean din Rîmnicu Vilcea, se apropie de 50 de ani. Are o figură atletică, vorbește precipitat, obișnuind să-și sublinieze ideile cu mișcări reze și agitate ale mâinilor. Un început de calvitie își anunță prezența, subliniind rotunjimea feței și evidențiind culoarea închisă a pielii. Nu-i place să vorbească despre sine, considerînd că singurul său mod de exprimare este sala de operație. A făcut medicina dintr-o chemare lăuntrică iar spre ortopedie s-a îndreptat, poate, și datorită întâmplării din copilărie. După terminarea facultății și-a făcut stagiul la diferite spitale și policlinici din țară, dar locul care i-a rămas la inimă se numește Bucovina. A umblat mult pe acolo pe unde a trăit Ciprian Porumbescu, și din respect pentru viața și suferințele acestuia, primului copil i-a dat numele compozitorului. S-a întors în locurile natale pentru că, totuși, zice doctorul Tuca, nicăieri nu este mai frumos ca-n Vilcea. „Iată Govora, Călimănești, Căciulata, iată gospodăria părintească!”

L-am cunoscut în exercitiul funcțiunii la spitalul județean. Îl însoțesc spre sala de operație; pe culoare doctorul este oprit de suferința omenească: „tovarășe doctor, vă mulțumesc, cînd să mai revin?”; „tovarășe doctor, fiul meu are dureri. Vă amintiți, l-ați operat ieri, ce să fac?”; „tovarășe doctor, tovarășe doctor, tovarășe doctor...” Îl urmăresc reacțiile. Dorește să fie concis, exact, dar, probabil stînjnit

de prezența noastră, răspunde precipitat. Ce mai, în domeniul său doctorul Tuca este o incontestabilă personalitate.

Iată-mă, după ce am trecut prin „purgatoriul” sorei-sefe, aproape mascat, pătruzînd în sala de operație, după ce mi se amintea că nu am voie să ating nimic, mai mult chiar, mi se delimitează locul de unde pot privi. Doctorul Tuca explică: azi era programată o bătrînă, dar a intervenit un accidentat, așa că am schimbat ordinea. Curiozitate, pacientul aflat pe masă a mai fost operat acum 5 ani, de menisc, tot de doctorul Tuca și se simțea bine, numai că acum blestematul acela de excavator i-a făcut o dublă fractură de peroneu. Pe masa de operație pacientul este liniștit, căci are încredere în doctor. Fractura nefiind deschisă se operează sub rază Roentgen. Este absolut buimăcitor pentru un nespecialist să urmărească cum se lucrează cu „burghiul” electric, cum se introduce, transversal, în osul fracturat o agrafă, cum oasele se așază la locul lor, sub raze. Pentru doctorul Tuca, însă, este o treabă de rutină. Operînd, își deapănă gîndurile: „La ora actuală, specialitatea noastră numără trei medici, face parte din secția de chirurgie generală a spitalului județean, ceea ce înseamnă un mare impediment pentru noi căci sintem privați în ambițiile noastre, din lipsă de spațiu. Dar, sperăm că, o dată cu intrarea în funcțiune a noului spital, ortopedia să devină o secție de sine stătătoare.

— Observ că sinteți teribil de preocupat de soarta pacienților mai în vîrstă. Nu vreau să jignesc pe nimeni, dar mi-a fost dat să văd, pe aiurea, că superficialitatea îi cam cuprinde pe medici atunci cînd este vorba de un pacient mai bătrîn. Totul îi enervează. De unde dragostea pentru cei în vîrstă?

— De mic oamenii neputincioși mă impresionau. Sigur că afecțiunile ortopedice nu sînt specifice doar senectuții, dar cel mai adesea oasele cedază mai ușor la cei trecuți de prima tinerețe. Acești oameni încep să devină o problemă pentru ei dar și pentru familie, dacă li se refuză intervenția chirurgicală. Orice bătrîn ținut la pat atrage după sine multe neplaceri. Din acest motiv operez, acolo unde medicina îmi permite, și la nouăzeci de ani. Este cazul să spun că unele metode le-am deprins de la doctorul Firică, directorul Spitalului de urgență din Capitală. Iată, zilele trecute am operat o femeie de 83 de ani. Sigur că nu va putea dansa, un lucru însă este sigur: la trei zile de la operație va merge singură la baie sau la masă. Pentru un astfel de pacient intervenția este o binefacere. Asemenea operații îmi dau mari satisfacții, îmi umplu sufletul de mulțumiri.

— Specialitatea dumneavoastră cred că are o anumită particularitate. Nici un caz nu seamănă cu altul. Deci, pină unde se întinde știința, pină unde inspirația și unde începe fantezia, pentru că vreau să cred că și în ortopedie există fantezie?

— Interesantă întrebare. Știința este

prezentă tot timpul cînd consult, sau cînd operez. Sigur, de multe ori viața îți aduce un caz, un mutilat, într-o asemenea stare că nu știi pe moment de unde să începi. Ei, atunci își spun cuvîntul pregătirea profesională, inspirația și talentul. Un bun ortoped, ca și orice chirurg, trebuie să nu-și piardă calmul. Înainte de a opera, de a amputa, să se gîndească bine. Trebuie să știți că în meseria noastră foarte multe operații se fac în doi și în trei timpi și pentru o perfectă reușită avem nevoie de înțelegerea și colaborarea pacientului. De multe ori după prima intervenție, pacientul se simte bine, se obișnuiește cu mina mai scurtă și refuză, spre regretul nostru, timpul doi al operației. Apoi mai este un lucru. Îți vine un accidentat la mină, să spunem, cu oasele făcute zob. Sînt două soluții: ori amputezi, ori pretezi muncă de bijutier, încercînd să refaci osior cu osior. De multe ori ai în față firimituri de oase pe care aproape nu le poți identifica. Repunerea, reconstituirea lor este muncă de Sisif. De cite ori am un caz mai greu, și nu numai atunci, gîndurile mele zboară spre profesorii Denischi și Medrea, ca un semn de recunoștință pentru felul cum știu să educe studenții și să le transmită dragoste și pasiune pentru ortopedie.

— Se spune că fiecare medic are „climitorul” său, pe care desigur și-l dorește cît mai gol. Nu vă supărați dacă vă întreb: din acest punct de vedere aveți ceva a vă reproșa?

— Am o specialitate unde cazurile fatale sînt excluse. Sigur că multe intervenții pe care le-am făcut cîndva azi le-aș face mai bine. Un lucru este însă sigur, atunci cînd am intrat în sala de operație depun toată dragostea pentru meserie, pentru nobila misiune pe care mi-am ales-o. Niciodată nu mi-am jucat cu sănătatea omului.

— Am aflat de existența cercului de ortopedie din zona Olteniei. Ce este cu acest cerc?

— Inițiatorul și forța motrice al acestui cerc este conf. doctor Radu Constantin, de la Facultatea de medicină din Craiova. Cam la trei luni ne întîlnim, cu care prilej discutăm cazurile deosebite, facem comunicări, însoțite de proiectii. Întîlnirile sînt foarte interesante, datorită, mai ales, discuțiilor, de multe ori contradictorii, pe care le purtăm.

— Astăzi doctorul Nikon Tuca a devenit un medic cunoscut și respectat. Nu există pericolul să uitați de unde ați plecat?

— Cum să uit așa ceva. Merg des acasă și atunci muncesc cot la cot cu tata. În acest spirit îmi cresc copiii cu toate că fețița mea învață și pianul. Obirșia familiei mele este satul românesc. Este un adevăr de care nu-mi este rușine și pe care am datoria sfîntă să-l transmit copiilor mei.

FLACĂRA LA DISPOZIȚIA DUMNEAVOASTRĂ

• Sesizări, propuneri, soluții — un dialog fructuos între cetățeni și autorități •

Am citit în revista dv. o inițiativă excepțională pusă-n practică de I.L.F. Brașov, cu concursul Institutului de cercetare pentru legume și fructe București. Este vorba despre o serie de concentrate sau esențe produse din fructe, din plante din flora naturală și plante aromatice și medicinale, folosite în prepararea băuturilor răcoroase. Aceste concentrate naturale au de frumos boțozate — CITROM, VITIS, FLORES, LAMIITA, CODRUT, MENTOLA, MIGDALA, ROCOLA, BITTER-LEMON — le dorim cit mai grabnic pe piață. (Gheorghe Coșaru, str. Ion Creangă nr. 6A București). De altminteri, revista noastră a mai abordat problema. Cert este că și noi le așteptăm cu nerăbdare.

Primim de la Direcția pentru probleme de ocrotire sociale Vaslui: În legătură cu scrisoarea expediată revistei de Liliana Matura din municipiul Birlad, absolventă a liceului de informatică, vă informăm că în prezent lucrează la Complexul de sere Birlad. S-a discutat însă cu întreprinderea lemnului Vaslui unde s-a ivit un post la stația de calcul. Petenta a fost înștiințată să-și perfecțeze de îndată formele de încadrare.

Blocul în care locuiesc este printre puținele dotate cu calorifere din tablă subțire. Conducerea I.L.L. Bacău ne-a aprobat schimbarea lor cu cele din fontă încă din noiembrie 1983, iar noul tip de calorifer a și fost adus la punctul termic nr. 19 din cartier. Dar subinginerul Năstase le eliberează după bunul lui plac (Bologh I. Petru, str. Bicăz, sc. B, etaj IV, ap. 13 Bacău).

Primim de la Consiliul popular al sectorului 5 din Capitală: Blocul M 21, din str. Caporal Anghelache Ivan nr. 8 nu este recepționat final. Constructorul s-a angajat să execute lucrările în totalitate până cel târziu în 30 septembrie a.c. La data de 12 aprilie subsolul blocului nu avea apă pe pardoseală, iar asociația de locatari a luat măsuri de curățire și deratizare.

Revista „Flacăra” a atacat un subiect cit se poate de acut: bolile prostatei și afecțiunile lor, precum și modul de tămăduire. Afecțiuni ale prostatei care se știe că sînt recurente la bărbații între 50 și 70 de ani. Urmez și eu tratamentul cu ADENOSTOP descoperit de un grup de specialiști clujeni de la I.M.F. Cluj-Napoca, în frunte cu conf. dr. Pavel Petcu. Urmez acest tratament de-o bună vreme și efectele sale sînt peste așteptări de bune. (Ion Tighilii, str. Cîrnăuș nr. 1, bloc C.F.R., ap. 2 Tg. Mures).

Ministerul Transporturilor și Telecomunicațiilor ne comunică în urma scrisorii adresate revistei de către Maria Șerbanoiu din comuna Măgureni, județul Prahova: Un colectiv din cadrul Direcției sanitare regionale C.F. Craiova s-a deplasat la Spitalul C.F. Drobeta Tr. Severin luînd măsuri de remedierea deficiențelor semnalate și constatate ca atare. Cu privire la solicitarea dînei, vă comunicăm că se poate interna și trata la secția de chirurgie a spitalului respectiv.

Sîntem un grup de tineri din satul Corlatele, comuna Izvoare, județul Dolj, și vă reținem atenția cu următorul aspect: nu avem cinematograful, nu avem cîmin, nu avem club în sat. În cadrul scolii am amenajat un fel de club, căruia noi i-am spus „Prietenia” și unde mai făcusem cite o discotecă. Chiar și operatorul din comună, Nicu Ciovică, a venit și a proiectat un film în clubul nostru improvizat, dar asta nu mai poate ține locul unei activități culturale care să ne satisfacă.

Numele meu este Dumitru Petecel și sînt inginer șef la C.A.P. Covadinesti, județul Galați, fiind repartizat la această unitate în anul 1976 la absolvirea facultății. Ce doresc să vă redau? „In „Agricoltura socialistă” din martie 1983 se anunța scoaterea la concurs a unor posturi de ingineri în cercetare de către S.C.C.C.E.S. Perieni, județul Vaslui, atît pentru Perieni cit și pentru alte stațiuni similare din țară, printre care se număra și stațiunea

Am citit împreună cu părinții articolul intitulat „Puiul de om”. Întimplarea se petrecea la Spitalul „Colțea” din Capitală, întimplare despre o mamă care și-a abandonat primul ei copil. Nu cunosc numele ei exact deoarece se pare că reporterul n-a vrut să o pună într-o situație delicată. Am aflat, în schimb, că asistenta șefă de la secția nou-născuți este o femeie de inimă

experimentală din Tg. Jiu. Am reușit pe postul pentru care am concurat. Am și o adeverință emisă de S.C.C.C.E.S. Perieni, pe care o anexas în copie. Dar, spre marea surprindere, pe lista aprobată de ministerul nostru de resort am apărut fără aprobare de transfer. Cum e posibil?

Primim de la Ministerul Muncii și Ministerul Sănătății un răspuns referitor la scrisoarea lui Viorel Gudamac, privind căruiciorul acționat electric: Vă aducem la cunoștință că s-a încheiat contractul de colaborare nr. 22-4-4/25 II 1984 cu Institutul politehnic București — catedra de mecanică fină — și întreprinderea de produse ortopedice și protezare din subordinea Ministerului Sănătății. Pînă la finele acestui an se va realiza un exemplar prototip, care va necesita omologare. Urmînd ca în anul 1985 să putem livra la cerere acest nou produs.

Pe data de 25 decembrie am predat un pantalon de la costum la unitatea „Nufărul” (Pantelimon 430). Cînd m-am dus să-i ridic, pantalonii erau într-o stare jalnică. Din nr. 52 cit erau inițial, ajunseseră la 42—44, iar căptuseala era făcută ferfenită. M-am adresat centralei „Nufărul”, dar tot în zadar. (Cristian Stănescu, student la Institutul de petrol și gaze Ploiești). Ni se pare firesc ca unitatea „Nufărul” — Pantelimon 430, să plătească daunele cauzate de neglijență. Iar neglijența de față a constat, ni se spune, din faptul că pantalonii în loc să fie curățați corect au fost spălați în apă și uscați la abur.

Sîntem obligați adesea să ne deplasăm din Colentina în 30 Decembrie, din Baba Novac în Dorobanti pentru a primi un invariabil răspuns din partea lucrătorilor de la „Plafar”: N-avem! Nu avem nici în depozit! Încearcați săptămîna viitoare! Din recolta de la anul! Nu se recoltează! Nu ar fi nimerit, ca, asemeni farmaciilor, unitățile „Plafar” să dispună și ele de telefon? (Al. Dinescu, bd. Dacia 73 B, București). Problema nu este de telefon ci de lipsa plantelor.

Timp de 26 de ani am lucrat ca soră medicală. În urmă cu 8 ani am fost pensionată de boală gradul II. Mi-am pierdut auzul aproape 60 la sută. Totul este pe fond nervos și, deci, operația este exclusă. Prin Ministerul Sănătății am procurat de la magazinul de specialitate o proteză auditivă cu accesoriile de rigoare. Aparatul meu este de fabricație străină și m-am folosit minunat de el. Acum nu mai am acumulator. (Diaconu Aurelia Aleca Ornamentului nr. 2, bloc E 7, sc. 4, ap. 79, București). Am publicat rîndurile de față în speranța că vă poate ajuta cineva care are un asemenea acumulator.

Consiliul popular al județului Cluj ne răspunde ca urmare a cererii adresate revistei de Iuliana Chira din municipiul Dej: Sus-numita a fost încadrată în muncă la Combinatul de celuloză și hirtie Dej, ca muncitoare, emîndu-i-se repartiția nr. 2001, din 17 februarie curent.

Sînt Aneta Enache și locuiesc în Vălenii de Munte, str. Avram Iancu nr. 72. Al treilea copil al meu este bolnav. Consiliul popular Vălenii s-a adresat Comisiei de ocrotirea minorilor Prahova, de unde mi s-a și emis altminteri hotărîrea 914, din 14 septembrie 1983. Nici pînă azi nu am putut afla școala specială pe care o va urma! (?)

N.N. Rugăm factorii de resort de la consiliul popular prahovean să nu lase lucrurile isprăvite doar pe jumătate.

Primim de la Consiliul popular al municipiului București: Cu privire la sesizarea Gabrielei Tănase, de la I.C.L. Textila II, trimisă revistei, rezultă că a intrerupt activitatea pentru creșterea copilului. Acum, în mod normal, solicită reincadrarea în vechiul loc de muncă. Reincadrare care în mod nejustificat i s-a refuzat. Refuzul reincadrării este nejustificat, deoarece din caracterizările anuale rezultă că este o bună muncitoare. Ținînd seama că refuzul nu era întemeiat pe aspecte privind activitatea

petentei, care ar fi periclitat chipurile activitatea gestuionii am dispus conducerii I.C.L. Textila II să o reincadreze imediat.

N.N. Mulțumim pentru seriozitatea și omenia cu care a fost rezolvată problema Gabrielei Tănase.

Numele meu este Dacia Nastian și sînt de loc din comuna Costinești, județul Vaslui. Am 19 ani și sînt absolventa liceului industrial din Birlad. Am fost repartizată pe santierul „I Mai” din Mangalia. Ce folos că mă tot poartă cu vorba cei de la „I Mai” și nu-mi fac formele de încadrare?

Rugăm conducerea santerului să convingă serviciul personal s-o încadreze pe tinăra Dacia Nastian, conform repartiției.

Primim de la Consiliul popular al județului Argeș un răspuns la scrisoarea trimisă „Flacărei” de către Gheorghe N. Matei din satul Malu, comuna Godeni, cu privire la unele popririi percepute din pensia sa de 772 lei. N-am putut afla, în nici un fel, de ce natură sînt popririle. Pensionarul cerea tocmai scutirea de unele taxe, dat fiindcă pensia sa nu este în stare să le acopere.

Mă cheamă Aurel Mihai și locuiesc în Soseaua Pantelimon 283, bl. 12, ap. 77. Din anul 1977 blocul suferă de o boală incurabilă: igrasie și condens. În anul 1981 am rețencuit un perete cu polistiren expandant și plasă rabbit, dar totul a fost fără folos! Situația s-a înrăutățit, fenomenul extinzîndu-se în toată casa. Intervențiile mele n-au schimbat cu nimic situația.

12 tineri din Grădiște, județul Prahova, revin la o dilemă mai veche. Căminul cultural este într-o stare jalnică. Cad bucăți de moloz din tavan; geamurile sînt sparte și bătu-te-n cuie; ușa este legată cu un lanț etc. Iar oameni talentați și dornici de activități culturale-educative și recreativ-distractive are Grădiștea, destui. Se vede asta și din numărul semnatărilor tineri al celor două misive. Pentru primăria comunei și, cu atît mai mult, pentru factorii de resort județeni, nu poate fi liniștitoare zicala: nimeni nu știe nimic, cită vreme nu se întîmplă nimic?!

În fața policlinicii Titan unde dă consultații și doctorul Dănilă au fost cîteva bănci. Oamenii veniți din toată țara la cunoscutul medic își odihneau bătrînețile pe aceste bănci. De asemeni, bănci au existat și în fața blocului din bd. Leontin Sălăjan 18, unde locuim. Ca prin făcut, într-o noapte au dispărut. (Maria Pistea, bd. Leontin Sălăjan nr. 18 București). Cine se ocupă cu distracția asta, uite banca, nu e banca?

Numele meu este Vasile Caraiman și lucrez la Întreprinderea de Telecomunicații București, sector 6, Bacău, desfășurîndu-mi activitatea de electromecanic la santierul 607 Botoșani. Sînt căsătorit și am locuința și soția în satul Cozia, județul Iași. Aici am și o mamă bolnavă. De asemeni, de cînd a pierdut primul copil și soției îi merge rău. Rog să interveniți pe lingă conducere pentru a primi transferul de la santierul din Botoșani la acela din Iași.

N.N. Unitățile fiind de același profil și în cadrul aceluiași minister, să sperăm că se va găsi o soluție.

Am suferit grav de reumatism la picioare și umeri. Am urmat tratamentul la Băile „Felix” și-n alte părți. Iarna umblam înfășat în blănțe de miel la genunchi, din cauza durerilor groaznice provocate de frig. Citînd în „Flacăra” rezultatele medicului Mihai Zaverțiu, am urmat tratamentul și masajele propuse de domnia-sa. Mă simt mult mai bine. Permiteți-mi să vă mulțumesc pentru tot ce faceți pentru sănătatea oamenilor noștri. (Mihai Stehian, str. lt. Negal nr. 23, sector 6, București). Mulțumim pentru bunele urări.

Primim de la Consiliul popular al municipiului București: Din rubrica „Flacăra la dispoziția dv.” din 17 februarie 1984, am aflat de necesitatea unor reparatii la instalațiile sanitare din locuința chirașiei Constanta Apostol, din bd. Ana Ipătescu 62, sector 1, deoarece

și s-a interesat de soarta lui Ionuț. Este vorba, deci, despre Ionuț. Ne-am consultat în familie și dorim să vă rugăm ceva: dacă este posibil să ne ajutați să-l înfiem. Ne-ar bucura sincer să ne întregescă familia. (Nicolae Neagoș, strada Crișan nr. 60, Brașov).

locatara nu s-a adresat ICRAL-ului, ci direct dv. În acest sens, ICRAL Herăstrău a efectuat reparațiile respective.

Ne scriu iubitorii de teatru din Iași: Teatrul „Vasile Alecsandri” din municipiul moldovean — numărîndu-se printre cele mai vechi teatre din Europa — împlinește vîrsta de 150 de ani! Îi urăm și noi La mulți ani. De altfel, unul dintre însemnele de prețuire ale revistei noastre a fost și atribuirea premiului „Flacăra” pe anul 1983.

Sînt muncitoare chimistă la Tirnăveni și mă numesc Angela Hancu. Știu probabil cit de greu se obțin cărțile bune și cu ce eforturi? Am intrat în librăria „Lucașfărul” din localitate și mi-am cumpărat trei cărți. La casă, vinzătoarea mi-a smuls, pur și simplu, o carte din mîna, spunîndu-mi că este reținută pentru altcineva?! Ce treabă-i asta?

Poate aflăm de la tovarășii de la C.L.D.C.!

Centrala industrială de celuloză Brăila ne răspunde la recomandata Tudoriceii Puiu: În ședința B.C.O.M. din 17 ianuarie 1984 s-a hotărît ca Puiu Tudoricea să fie reincadrată în muncă la Întreprinderea de celuloză și hirtie „Palas” Constanța, unde lucrează.

N.N. La cei 20 de ani ai săi Tudoricea a făcut absente și a avut și alte abateri disciplinare. Sperăm să fi învățat ceva din gestul colegilor.

Numele meu este Petru Bujeniță și sînt muncitor la C.S.L.H. Galați. Pe 26 decembrie m-am adresat revistei, în vederea rezolvării deciziei de tutelă pentru copilul Bujeniță Dănuț Vasile. Zilele trecute am fost chemat, împreună cu soția, la consiliul popular municipal și mi s-a comunicat oficial că problema s-a rezolvat și cu sprijinul factorilor din Drobeta Tr. Severin. Le mulțumim și, totodată, vă mulțumim și dv. din adîncul inimii!

Vă comunicăm îndurerată că persoana din fotografie se numește Ilie Ion Gheorghe și că a dispărut în urmă cu doi ani. Este născut la 20 mai 1960 în comuna Cernătești, județul Buzău. Bolnav de debilitate min-

tală, a urmat cursurile scolii ajutoare din Buzău, fiind transferat în ultimul an la școala specială nr. 11 Rm. Sărat. Înainte de absolvire a dispărut fără a anunța dascălii ori familia. Îl căutăm zadarnic de 2 ani de zile neîncetat. (Ilie Alexandru Ion, sat Cernătești, județul Buzău).

Consiliul popular al județului Dolj ne răspunde, privitor la scrisoarea lui Eugen Mincă, din comuna Amărăștii de Sus: Analizînd scrisoarea reclamantului s-a găsit posibilitatea ca numitul să fie încadrat în funcția de casier plător, loc de muncă pe care l-a acceptat, fiind reprimat, prin urmare, la aceeași unitate.

Am intrat în centrul de carne „Polar”, din bd. Republicii 107, vrînd să cumpăr pui. De necrezut, puii se vîndeau numai cu un teanc de ziare. Dacă i-am cerut unele lămuriri, vinzătorul m-a și apostrofat pe de-asupra. N-avea halat alb și n-avea nici ecuson. Am aflat însă că numele lui este Constantin State. (Alexandru Bița, str. Iancu Căpitanu, sector 2 București).

De la Consiliul popular Miercurea-Ciuc ne înștiințează secretarul Ioan Fazekas: Ges-

tul pensionarului bucureștean Laurențiu Popescu de a trimite cîteva imagini foto orasului nostru, care organizează un muzeu al fotografiei, mai bine zis al istoriei fotografiei ne-a bucurat foarte mult.

Un grup de locuitori din 9 sate din județul Hunedoara ne informează în legătură cu mijloacele de transport. Problema ridicată este, la urma urmei, una de organizare. În satele Bătrîna, Fata Roșie, Piatra Roșie, Răchitea, Merișoru de Munte, Muncelul Mare, Feregi, Runcul Mare, Poiana Răchitei, aflate la 21—25 km de cel mai apropiat mijloc de transport C.F.R., s-au descompletat și autobuzele! Ce vă rugăm noi? În multe comune care au la dispoziție și mijloace de transport C.F.R., circula și autobuzele. Vă rugăm deci să se procedeze la o repartizare mai rațională a autobuzelor îndeobște spre și de la satele și comunele care nu au în preajmă cale ferată.

Copilul nostru Ionuț (ce coincidență plăcută — n.n.) s-a născut cu cardiopatie congenitală cianogenă! Aproape că nu mai aveam speranțe. La renumitul spital din Fundeni a fost operat de inimă de distinși medici și specialiști: Martin Constantinescu, Mihai Birșan, Maria Tvetova, Tudoricea Popescu. Practic, Ionuț al nostru, care părea că se prăpădește, s-a născut a doua oară. Le mulțumim aceluia care ne-au redat fericirea cuibului nostru, vă mulțumim și dumneavoastră, căci numai prin dumneavoastră am ajuns la marii medici despre care v-am adus înștiințare. Vă mulțumim pentru sfătuire și pentru găzduirea acestor rînduri. (Ioan Comănic, str. Armoniei, bloc 3, ap. 37 Bacău). Vă mulțumim și noi pentru recunoștință și pentru caldele rînduri.

Pagină realizată de
DORIN SALAJAN

Poșta redacției

Grup de oameni ai muncii de la Întreprinderea „Răsăritul” — Brașov: Muncitorii care se califică în alte meserii pot fi încadrați, după absolvirea cursurilor de calificare, pînă la categoria și treapta avute pe bază de probă practică și verificarea cunoștințelor de către Comisia tehnică de încadrare și promovare a muncitorilor. Maria Teodorescu — București: Fiul dv., pe durata stagiului militar cu termen redus, nu primește pensie de urmas. Ion Popescu — Dănești (Gorj): Se va afișa la fiecare instituție de învățămînt superior în parte, după aprobarea cifrelor de școlarizare pentru anul I 1984—1985. Informații privind concursul de admitere din acest an puteți afla consultînd nr. 2 și 3/1984 ale revistei „Forum”. Tudor Lepădatu — Brașov: În situația dv., singura cale legală este reconstituirea cu martori în condițiile Decretului nr. 92/1976. Alexandru Ullov — București: Nu se poate pînă nu își definitivează situația familială. Victor Murarețu — Mărgineni (Bacău): Puteați cere pensionarea la 60 de ani, dacă ați fi avut 30 de ani de muncă. Eleonora Nica — București: Începînd cu data de 07.02.1984, s-a mărit sfera cheltuielilor, de care sînt scutiți cei care absentează temporar din imobil. La administrația blocului aflați amănute. Dan Mudura — Oradea: Drepturile de pensie de invaliditate gradul II v-au fost corect stabilite în raport de retribuția medie calculată și vechimea în muncă. Constantin Bran — Craiova: Vă adresați tribunalului județean, unde urmează să se soluționeze recursurile declarate, avînd posibilitatea să vă formulați toate apărările pe care le considerați necesare. Viorel Deaconu — Rm. Vilcea: Nu constituie obligativitate din partea întreprinderii.

MARGA NEDELEA

„Flacăra” nu ia în considerare scrisorile anonime și nu primește acte originale. Scrieți-ne cit mai concis. Și nu uitați să vă iscăliți. Precizați eventual telefonul unde vă putem găsi. Audiențele se țin zilnic între orele 10—13.

Ascultă și cealaltă parte !...

ONORATĂ INSTANȚĂ
A MORALEI

● Un caz fără speranță? ● Răspuns transcris cu părere de rău ●

„Mici” scăpări...

Comaromi Emil, 37 de ani. Hemoragie cerebrală, în comă. Internat la Spitalul clinic județean Deva.

„Știam că o să moară. Știam — adică mi s-a spus. Pare-se că nu avea nici o șansă. Pentru noi a fost greu de crezut. Era în comă, dar avea numai 37 de ani. Speram în rezistența organismului, într-un miracol, mai știu eu în ce?... Nu mă puteam obișnui cu gândul. Așa că am vrut să-l ducem la Timișoara, la neurochirurgie. Nu se putea însă decât în ziua de 16 martie, cu o autosanitară și nici atunci nu era sigur. Așa că am acceptat oferta omenoasă a directorului Spitalului din Petroșani de a-l duce la Cluj-Napoca, folosind un zbor cu elicopterul Aviasanului, comandat inițial pentru un alt bolnav. Era vorba de 15 martie, ora 15”. (Maria Comaromi).

„Prea deseori pacienții nu au încredere în verdictul nostru. Cum e vorba de ceva mai grav, ne cer să avizăm transferarea într-o clinică din Cluj, Timișoara, Hunedoara, deși aceeași intervenție s-ar putea face foarte bine și la noi. În cazul lui Comaromi, era foarte clar: bolnavul era netransportabil. Avea fenomene de angajare, febră mare, comă de gradul II spre III. Familia a insistat însă foarte mult. În asemenea situații, nu e omenesc să te opui. Am încercat să-i convingem și dacă n-am reușit, i-am dat trimitere pentru Cluj-Napoca”. (dr. Elena Nadă, Spitalul județean Deva, secția reanimare)

„În ziua de 15 martie urma să însoțesc un bolnav cu peritonită generalizată, operat de mine de apendicită (Pușa Stelian, 17 ani) la Cluj-Napoca, la clinica de chirurgie nr. 3, cu un elicopter Aviasan. Cu câteva minute înaintea decolării, seosește o salvare cu un alt bolnav, Comaromi Emil, care avea și el aprobare pentru același zbor. Am preluat actele și bolnavul, pentru a-l interna în clinica de neurochirurgie”. (dr. Ioan Rău, Spitalul județean Deva, secția chirurgie)

„Omul a murit în fața mea. A mea și a celor doi piloți ai elicopterului. Respira greu, de se auzea de la 10 metri și era foarte agitat. Nu știam ce să-i facem, cum să-l ajutăm. Nu știam de fapt nici ce are și nici că putea muri din clipă în clipă. Ce să vă spun, a fost groaznic. N-am înțeles de ce doctorul Rău n-a mai putut sta cele douăzeci de minute cât a mai trăit Comaromi și cit a durat până să vină salvarea. N-am înțeles de ce a plecat aproape fără un cuvânt. Ne-a spus doar atât: lăsați-l în avion. O să vină o salvare”. (Marius Căcovean, ofițer de serviciu în ziua de 15 martie 1984 pe aeroportul Someșeni al Aviației utilitare din Cluj-Napoca)

„Nu ni s-a dat voie să-l însoțim în elicopter, deși băiatul cu peritonită era însoțit și de medic și de tatăl său. N-am avut ce face. Se pare că nu mai era loc. Așa că am luat degrabă o mașină și am pornit și noi spre Cluj. Cînd am ajuns, ne-am dus direct la clinica de neuro-

chirurgie, unde am aflat cu stupeoare că nu se știa nimic de soțul meu. Am umblat din clinică în clinică după el — nimeni nu știa nimic. Intr-un târziu, am aflat de la Serviciul de salvare că a murit și că e pe aeroport. L-am găsit, singur, gol, acoperit doar cu un halat care-l avea cu el, într-un hangar de avioane. Era ora 21”. (Maria Comaromi)

Acesta este filmul — rupt, din bucățele, cum se vede — pe care am încercat să-l recompunem la Deva și Cluj-Napoca, pe urmele unei scrisori îndurerate, revoltate și pline de bun-simt, totodată, semnată de Maria Comaromi. Între etapele lui, care se precipită către finalul tulburător, jalnic, s-au strecurat mici fisuri, mici scăpări, destul de bine ascunse sub paravanul verdictelor profesionale, dar nu mai puțin vizibile pentru ochiul curat al buneicredinței. De ce a trebuit ca un bolnav — grav bolnav — să moară în condiții atât de triste, lipsit de prezența — dacă nu eficientă, cel puțin consolatoare — a unui cadru medical? Doctorul Rău și-a părăsit bolnavul pe aeroport? E o acuză gravă. De aceea o punem aici sub semnul întrebării, nu și al afirmației nenuanțate. Să nuanțăm, deci: Emil Comaromi avea aprobările necesare pentru un zbor Aviasan Deva—Cluj-Napoca, în baza unei trimiteri semnate și parafate de dr. Elena Nadă, în care se precizează însă: la cererea familiei. Deci contrar avizului medicilor. Avea aprobările, obținute însă în pripă și, de fapt, în disperare. O soție tină și un copil de trei ani sînt argumente omenesci pentru a încerca imposibilul, chiar și pe banii spitalului. Ce înseamnă „în pripă”? Înseamnă cu două ore înainte de decolare. S-au făcut intervenții peste intervenții, s-au dat telefoane disperate și s-au sărit, din grabă, etape considerate „formale”. În mod normal, un bilet de trimitere pentru o altă clinică este urmat și de o fișă de salvare, pentru a asigura transportul bolnavului. Această fișă nu s-a mai făcut, salvarea a mers la o solicitare directă, dereglîndu-se astfel un mecanism important: Salvarea din Deva nu a mai anunțat Salvarea din Cluj despre sosirea unui alt bolnav, astfel că la aterizare aștepta o singură mașină, cu o singură targă. O mică scăpare. Atît.

Zborul a durat aproximativ 55 de minute. La Someșeni, radiograma înregistrează comunicarea piloților elicopterului YR — ELH cum că mai au la bord un bolnav de targă. Acest anunț, transmis de către dispeceerul aerogării, nu apare înregistrat la Salvarea. O mică scăpare. Atît.

„Nu mă așteptam să găsesc numai o mașină. Credeam că totul a fost pregătit. De fapt, a fost primul meu zbor cu Aviasanul” — ne spune dr. Ioan Rău și nu avem de ce să nu-l credem.

Moment optional. Moment dificil. Doi bolnavi grav — peritonită postoperatorie și, respectiv, hemoragie cerebrală — și o singură mașină. De tip microbuz, e drept, dar cu o singură targă. Moment optional: de o parte un caz fără speranță (cel puțin așa se pare), un caz primit în ultima clipă (Emil Comaromi); de cealaltă, un caz cu șanse de viață, un caz pentru care doctorul Rău purta răspunderea directă, intrucît el îi făcuse apendicectomie (Stelian Pușa). Moment optional. Din care doctorul Rău iese rapid, aproape fără nici o ezitare. Cel puțin

Omul — interioare de conștiință

În sfîrșit, liniște...

A avut un prieten, singurul lui prieten, cu care a traversat copilăria, adolescența, tinerețea, maturitatea și acum, în prag de bătrînețe, prietenul lui, mai copț, mai dotat și cu multă autoritate asupra lui, singurul lui prieten cu care a colindat copilăria, adolescența, tinerețea, maturitatea, acum în prag de bătrînețe i-a spus, te rog cu frumos, Costas, ajută-mă și ia-mi de pe cap colectivul ăsta de escroci; nu te rog decît atît: fă-l să arate ca tine! Și el așa a făcut și acum fostul colectiv de escroci, cum zicea prietenul său, arată ca el, sau cum crede el că arată, în orice caz dispus din ce în ce mai puțin să urmeze sarcinile, nu-i așa? — trasate de șeful lor, singurul lui prieten, săracul! — fiindcă, în fruntea colectivului renăscut după asemănarea sa, și-a dat seama cu teamă și mirare că cel mai bun prieten al său, cu care traversase copilăria, adolescența, tinerețea, maturitatea, autoritarul său frate de cruce, acum, în prag de bătrînețe, era un ramolit comod, poltron și coruptibil și că între ei s-a căscat o prăpastie mai adîncă decît toată viața lor cu copilăria ei cu tot.

S-a dus atunci la Tolstoi, prietenul lor, singurul pe care l-au acceptat între ei pe traseul lui și frumos al victiei lor și citi din Lev Nikolaevici chiar frazele pe care le căuta: „Ei nu sînt în stare să înțeleagă că toate sentimentele astea pe care pun ei atîta preț, toate gândurile acestea care ni se par atît de importante, toate sînt inutile. Nu ne mai putem înțelege unul pe altul”.

Se făcea că erau iarăși amîndoi pe salcia uscată de lingă lac și prietenul lui citea tocmai aceste fraze care lui îi plăcuseră atît de mult și se gîndea că poate o dată cînd va fi mare, mare de tot și prietenul lui... dar nu-și mai amînti continuarea gândului de atunci și adormi.

NICOLAE CRISTACHE ■

asa au observat martorii scenei respective — ofițiantul sanitar de pe mașina Salvării — Brumaru Alexandru și O. S. Căcovean Marius. Este coborît din elicopter băiatul, urcat în mașină, din mașină se anunță dispeceeratul Serviciului de salvare: „Trimiteți de urgență o mașină, a mai sosit un bolnav grav” (comunicare înregistrată, de astă dată, și onorată în circa 20 de minute; prea târziu însă, Emil Comaromi murise în minutele acelea) și Stelian Pușa ajunge la Clinica de chirurgie unde... așteaptă o oră și jumătate să iasă din operație medicul care trebuia să-l preia.

„Am optat pentru cazul care avea șanse de viață. Am făcut, cred, tot ce trebuia. Am anunțat salvarea. Ce puteam să mai fac?”... (dr. Ioan Rău)

Am stat de vorbă cu mai mulți medici, expunîndu-le situația și cerîndu-le să ne spună cum ar fi procedat într-o asemenea situație. N-am primit răspunsuri spontane. Nici nu se putea, de altfel. Oamenii s-au gîndit mult, au ezitat. Această fază, doctorul Rău nu pare să fi avut timp să o parcurgă. El a acționat prompt, decis, în favoarea pacientului său. Soluțiile au fost mai multe decît cea găsită pe loc de dr. Rău. Mai multe și, uneori, contradictorii. Un bolnav cu peritonită, dar conștient, ni s-a spus, poate fi transportat, la mare nevoie, și pe canapea, pușîn sprînjînit, așa încît Comaromi ar fi putut ocupa brancarda. Un bolnav cu peritonită poate aștepta cîteva minute (a așteptat două ore de fapt!), fără alte riscuri decît cele implicite acestei afecțiuni. Un

bolnav cu peritonită putea fi trimis la clinică eventual numai sub supravegherea ofițiantului sanitar, atîta timp cît clinica și medicul respectiv erau avertizați. Și, în ultimă instanță, poate că doctorul Rău ar fi putut aștepta încă douăzeci de minute pe aeroport cu amîndoi bolnavii, finalizînd astfel o misiune incredințată. El însă a procedat așa cum știm. Nu acuzăm. Ne punem la rîndu-ne întrebarea: ce trebuia făcut, ce s-ar mai fi putut face? într-o situație creată din... „mici” scăpări. Dacă Spitalul din Deva ar fi anunțat, conform uzanțelor, Salvarea despre acest transport, dacă cei de aici ar fi transmis mai departe, la Cluj, mesajul. Dacă doctorul Ioan Rău ar fi găsit în acele momente o altă soluție. Dacă...

Scurt epilog. Joi 15 martie, în jurul orei 20.30, într-un local de postă din Cluj-Napoca, „Doctore Rău, ce știți de fratele meu? — De Comaromi? Trebuie să fie la neurochirurgie. — ...Deci nu știți nimic. A murit. E tot pe aeroport, acolo unde l-ați lăsat...”.

Am dorit să știm, așa, pentru uzul nostru, dacă doctorul Rău și-a făcut timp în cele patru ore cît trecuseră de la plecarea sa de la Someșeni să se intereseze de starea bolnavului. Răspunsul — transcris cu părere de rău — se află în rîndurile de mai sus.

„Prea deseori pacienții nu au încredere în verdictul nostru” — spunea doctorița Elena Nadă. Oare de ce?... ■

TANIA RADU ■

Lătăreața

Nu se mai vorbește despre ea, deși între cîntărețele noastre de muzică populară a fost, poate, cea mai autentică. O ținea ca atare, afirmînd-o răspicat, și Maria Tănase, regina. Purtîndu-i trilirile în atîtea turnee, i-am descifrat această singularitate, ce-i înfășura cîntecul ca o maramă, înobilîndu-i simțirea. Totul natural, simplu, fluent, precum păsările cerului. Cînta asemenea lor, preluîndu-le cadențele melodioase, fără să recurgă la vreo falsificare, fără să „tragă” la vulgarul ce abundă în graiul guristelor de azi. O puritate feciorenică, candidă, cristalină, de diamant neșlefuit. O bucurie a vieții și o doină a roadelor ei, nețerfelită de impurități pretins folclorice. Așa am descoperit-o, prima oară, la Slatina, în stradă, căzută din cuib, ca puiul de rîndunică... Maria Lătărețu, tină, frumoasă, cînta în amiaza zilei, cu o chitară de git, la mesele circului din fața Prefecturii, ce se răzlefeau pînă-n mijlocul ulitei. Îi întretăiau cîntecule, birjele ce coborau și urcau în pantă, ștergîndu-și roțile de fețele de mese, larma țirgului ce dădea din Olt în Europa... Gorjeanca, nici gînd de grăsană de mai tîrziu, arbora mimetismul unor ochi adumbriți de păcat și perlele dinților perfecți ce străluceau în soare ca o

promisiune de nuntă. Repertoriul, cel de baștină, oltenesc. Sprînjîr, armonios, călîrînd coclaurile. Răsună, apucat, cit era ziulica de mare, și pînă noaptea tîrziu...

De-acolo, prin ce împrejurări nu mai știu, am găsit-o, fără chitară, îngînată de taraf, impunînd noptilor bucureștene frunza verde oltenescă... Erau puzderie de olteni la București, să-i incununeze domnia. Și ea trona la „Hanul Ancuței” — local cam prin preajma magazinului „Eva” de azi — ca o leliță la pădure, după fragi și după mure, concurînd cîripitul păsărelelor. O respirație bucolică, a noptilor bucureștene, instalate. Grădina asaltată, negustorul asigurat de ciștig. Plăcînd, făcînd succes, Lătăreața este aplaudată, căutată; normal și repede își face nume, ajunge să aibă vogă. Și cînd radioul — miraj al timpului — îi preia puritatea vocii, autenticitatea cîntecelor, se duce pe unde pînă-n ultima casă, străbate spațiul pînă la celebritate, devine veritabilă vedetă.

Făcîndu-și din cîntec o desfătare de viață — pînă la urmă și de moarte — incrustează pe disc numeroase imprimări, un bogat repertoriu ce-i mărește popularitatea. Numele Mariei Lătărețu devine atracție, fervoarea publicului merge cu ea, fără ca olteanca să și-o ia în cap, să recurgă la farafasticiuri.

Așa o găsim și o preiau, pentru reușita lor, numeroasele orchestre populare, proaspăt înființate. O îndelungă epocă ea ilustrează biruințele lor, contribuînd neîndoios cu adevărul cîntecului ei la promovarea folclorului, într-un moment cînd ei nu era atît de adînc intrat în inima publicului ca astăzi. Subliniez această dăruire a ei, în cele mai îndepărtate colțuri de țară, ca un merit de pionieră.

Din clipa cînd se înhamă la drumul

greu al acestor formații, în care este protagonistă, Maria Lătărețu abandonează complet rochia de scenă, poartă falnic costumul țărănesc, marama. Astfel duce și peste fruntarii vraja trilirilor însoțite, după spusa ei în postură de „ambasadoare”. Lină apele Nilului și nefiînță în piatră a lui Keops, piramida, răsună o doină de Gorj, fulgerînd eternitatea...

Cînd am solicitat-o la turneele mele, făcea de mult toți banii, se mergea la sigur cu ea, asigura încasările. Succes deosebit, cu năvala mulțimilor, cu satisfacții artistice de marcă. Oltenia vibra în melodiile ei, ca un arcuș pe o vioară măiastră...

Însă se îngrășase, gîfîia, nu pe scenă, la mers. Într-un turneu cu „Doina Argeșului”, o țîn minte, dormea la etajul cușetei vagonului de turneu, în patul de acoperișului incins — era vara — se tot ciorovăia cu Victoria Darval, cîrgînd apele pe ea... Se canonea să pună ban pe ban, cheltînd pe sponci, cîrînd totul familiei căreia se devotase. Grijulie soție și mamă.

Nu se poate spune că n-a cîștigat cît a vrut, în special la nunți, fiind prima care a ilustrat acest domeniu, devenit azi devorantă industrie. Nu prididea solicitările și se întorcea acasă încercată, deverul fiind deloc al celei ce se șoimănise, în totul al îndestulatei familii.

La cîva timp după terminarea unui turneu i-am bătut într-o dimineață în ușă, unde stătea, pe lingă fabrica de bere Luther. Veneam să semnez statele de plată ale expediției încheiate. Lătăreața tocmai picase de la tren, înapoiată din Oltenia, de la o nuntă. La ciocănitul meu, i-am recunoscut vocea, obosită de cîntări: — Intră.

Pașînd în camera din dreapta, am fost

GABY MICHAILESCU ■

O cit de mică victorie a omului asupra lui însuși îl face cu mult mai puternic

• „O mașină pe cit de tinără, pe atit de bună” • Scrisori către miliție •

Daniela Drăguș mai rapidă decit bărbatii !

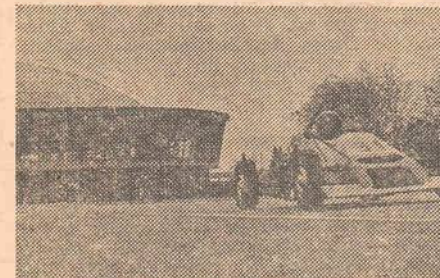
Cu 140 de kilometri la oră !

Zimbetul invingătorului : inginerul Petre Cojocaru.

Un debut mai mult decit promișător : echipa Olteit.

Un fel de formula 1. Fotografii de PAUL AGARICI

Ieșirea din iarnă

Duminica trecută, bolizii pe 4 roți s-au rinduit din nou la start, ieșirea din iarnă fiind marcată de cea de a 14-a ediție a Marelui Premiu al Bucureștilui. Toți cei prezenți pe aleile Complexului expozițional de lângă Casa Științei, alergători, organizatori și spectatori (cîteva mii !), s-au dovedit la înălțime și, ca o consecință logică, întrecerea a constituit o reușită.

Înainte de a vă lăsa să savurați imaginile realizate de Paul Agarici, mai sugestive decit orice reportaj, se cuvine să vă aducem aminte că trofeul a revenit lui Nicolae Grigoraș, ale cărui calități de pilot, de atitea ori elogiute, au fost înlesnite să se exprime și de o mașină foarte puternică, 180 de cai-putere, prima Dacie Turbo înscrisă într-un astfel de concurs. Dar surpriza zilei, și încă una dintre cele mai plăcute, a oferit-o prezența la start, în premieră, a echipei Olteit, antrenată cu pasiune și, judecînd după rezultate, cu înaltă competență de Silian Andrei, una și aceeași persoană cu inginerul-șef al fabricației de la uzina din Craiova. Nu numai că s-au aliniat la start, în număr de 5, dar Olteiturile au și cîștigat, pe toată linia ! La grupa A, de pildă, dintre 18 mașini, Olteitul avîndu-l la volan pe Petre Cojocaru (copilot Florin Ene) s-a impus net, trecînd detașat linia de sosire. După victorie, inginerul Cojocaru (nume de referință în automobilismul nostru) a zis : „Fug de 7 ani la naționale, dar bucuria de azi e cea mai mare. Am vrut să demonstrăm, eu și coechipierii mei, că Olteit e o mașină pe cit de tinără, pe atit de bună. Am reușit ?” Nu i-am răspuns atunci, cu ochii la curse, o facem acum : da, ați reușit pe deplin !

Dacă cei de mai sus, și alții ca ei, Duval (tot de la Dacia) ș.a., au cîștigat, Aurel Tutuianu, ca de obicei, a pierdut ! Dacă la Pitești i s-a spart cutia de viteze, dacă, tot anul trecut, la Sfîntu Gheorghe i s-a rupt o planetară și așa mai departe, acum i s-a întimplat un accident și mai banal ! După ce a condus 10 ture, „campionul ghinionelor” a fost nevoit să abandoneze din cauza unui cui care i-a perforat unul din pneurile din spate ! În sfîrșit, și cu asta încheiem, singura fată din concurs, studenta Daniela Drăguș, a arătat mai mult singe rece și pricepere decit adversarii, lumea. N-a văzut însă, am aflat noi după festivitatea de dușit cu salată și nici că la bucuria finală, exprimată cit se poate de bărbătește („Frică ? ! De ce să-mi fi fost fripe că ?”), au luat parte 12 puști, vecinii ei de bloc ! Veniți pe traseu, vorba unuia dintre ei, cu invitații speciale !

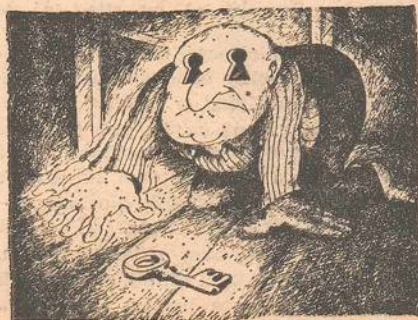
OIDIU IOANIȚOIA

PIM

MATEI MIHAI

SAȘA MERET

SAȘA MERET

Surprize... reci, surprize... calde

Numai cei care au — din păcate — ghinionul să treacă prin momentul șocant al constatării subite că li s-au furat bani sau obiecte de valoare, înțeleg exact ce simte atunci un păgubaș.

În rest există doar imaginație, mai mult sau mai puțin apropiată de realitate...

Și, trebuie să fim de acord, la fel stau lucrurile în cazul surprizelor plăcute, al unor șanse aproape nesperate...

Ceea ce rezultă cu prisosință și din conținutul multor scrisori adresate conducerii Inspectoratului General al Miliției.

„Mă numesc Katalin Nagy și sint educatoare în municipiul Sfîntu Gheorghe — citim într-o astfel de scrisoare. În ziua de 4 aprilie 1984, împreună cu trei colegi, m-am deplasat în municipiul Miercurea Ciuc, în scopul rezolvării unor probleme personale. Am călătorit cu trenul, ajungînd la destinație la orele 10,30. La coborîre, inghesuală ; în gară aglomerație, ca de obicei. Abia după ce parcursesem vreo 200 m, mi-a venit ideea să mă uit în poșetă, unde puseseam 2.000 lei pentru unele cumpărături. Am rămas de-a dreptul stupefiată cînd mi-am dat seama că banii dispăruseră...”

„Vă scrie Vasile Micu din comuna Mihăilești, județul Buzău — reținem dintr-o altă scrisoare. În seara zilei de 19 martie 1984, cînd am venit acasă, am observat că cineva fortase ușa și luase dinăuntru mai multe obiecte de îmbrăcăminte, toate în valoare cam de 5.000 lei. Nu numai paguba propriu-zisă, ci în primul rînd fapta în sine m-a tulburat atît de puternic, încît nu puteam să-mi revin...”

„Vă puteți închipui ce amărăciune m-a cuprins în clipa cînd am ajuns cu autobuzul acasă și am constatat că valiza mea în care aveam obiecte în valoare de cîteva mii de lei, dispăruse din portbagaj !” — scrie Ion Tendea din satul Cucuteni, comuna Duruiești, județul Botoșani.

Evident, asemenea surprize pricinulesc

oricui în primul rînd o profundă mîhnire, un sentiment de nemăsurată indignare, implicațiile pagubei materiale, propriuzise, socotindu-le abia după aceea. Dar, totul este bine cînd se termină cu bine — se spune uneori.

„...Aproape că nu mi-a venit să cred — scrie mai departe Katalin Nagy — cînd, numai după trei ore și ceva de cînd reclamasem furtul unui subofiter de miliție din gara Miercurea Ciuc (ulterior am aflat că se numește Doroftei) am fost anunțată să mă prezint pentru a-mi ridica banii, deoarece hoțul fusese prins, neavînd posibilitatea să cheltuiască din ei...”

„Pe la orele 21 și ceva am telefonat șefului de post — relatează Vasile Micu din Mihăilești Buzăului. După ce am răspuns la cîteva întrebări, dînsul m-a sfătuit să stau liniștit că-i va prinde pe hoți. Numai liniștit nu puteam să stau eu în noaptea aceea. Spre ziuă, m-am pomenit însă la poartă cu șeful postului și ajutorul său. Veniseră să mă anunțe ca să trec pe la sediul postului să-mi iau hainele. Am rămas uluit de operativitatea cu care fusese prins autorul furtului, încît îmi venea să mă ciupec, pentru a mă convinge dacă sint treaz ori visez...”

„Nu găsesc cuvinte să vă mulțumesc pentru modul în care îi educați și îi instruiți pe subalternii dumneavoastră, care — așa cum au dovedit tovarășii plutonieri Victor Bordeianu și plutonier Lucian Bodnariuc, acționînd operativ și cu multă pricepere, după ce eu am reclamat furtul valizei, reușind să-l descopere chiar în ziua aceea pe infractor și să-mi restituie bunurile — nu precupețesc timpul și eforturile pentru apărarea intereselor noastre, pentru a ne readuce liniștea și bucuria pe care le tulbură uneori elementele certyate cu legea, cu munca și cinstea” — își încheie scrisoarea Ion Tendea din județul Botoșani.

Mda, totul este bine cînd se termină cu bine... Surprizele... reci încep să se atenueze, cînd îți aduci aminte că există undeva, cineva, care ar putea să-ți redea liniștea. Surprizele... calde, mai ales de genul celor de mai sus, nu pot să nu stîrnească admirație, față de cei care au datoriat, dar și meritul de a oferi asemenea clipe de satisfacție.

MIHAI GROZAVU

Prima condiție a victoriei este sacrificiul

SPORT
TIMP LIBER

• Florin Gheorghiu, imbatabil la blitz! • „Mamă, de ce ești supărată?” •

„Maraton” în an olimpic

La tragerea la sorți a celui de-al IX-lea turneu internațional open de la Lugano, disputat nu demult, în grupa maestrilor s-au prezentat 196 sahiști. Dintre aceștia, 19 mari maștri, o mare maestră și o maestră internațională. Favoriți porneau fostul campion mondial Boris Spasski, vicecampionul mondial, Victor Korcinoi și fostul candidat la titlul suprem, Vlastimir Hort.

În turneele open greutățile încep după runda a cincea, când jucătorii de superclasă se întâlnesc între ei la număr egal de puncte. V. Hort câștigă la S. Kudrin, Spasski nu reușește mai mult de o remiză cu Cvetkovici, iar Korcinoi învinge ușor un adversar mai slab, pe Cuijpers. Marele nostru maestru Florin Gheorghiu, prezent la acest turneu de elită, a acumulat până în runda a cincea: două victorii în partidele de debut, o remiză cu S. Nikolici, apoi o victorie strălucită, pe contraatac, împotriva eruditului T. Greczyk și o remiză nescontată la jucătorul iugoslav Brkljača. Această remiză nedorită l-a rupt de plutonul de pe locul întâi, pluton condus de marele maestru maghiar G. Sax, aflat într-o formă excepțională.

La un turneu de nouă runde, runda a șasea devine deja hotărâtoare. Partida centrală a fost cea dintre marele maestru cehoslovac Hort și Sax, partidă jucată în mare tensiune. Hort a obținut în jocul de mijloc avantajul a trei pioni liberi, legați pe flancul damei, dar în criză de timp a dat șansă adversarului său de-a

trece într-un final complicat și Sax a câștigat. Fostul campion mondial Spasski a fost scos din cursa pentru locul I de către marele maestru maghiar Farago. Florin Gheorghiu remizează, rămânând în plutonul de urmărire alături de marii maștri Nunn și Seirawan. În runda a șaptea s-au întâlnit în partida derby Hort și Korcinoi. Duelul celor doi jucători de extraclasses a avut loc într-o criză de timp teribilă. Korcinoi a pierdut o calitate și apoi partida, dovadă că nu este în forma lui sportivă cea mai bună. În timp ce Nunn pierde la Tatiana Lemaciko, Sax îl învinge pe Cvitian, care acumulase puncte în fața unor jucători mai modeste, iar Gheorghiu câștigă. În următoarele runde, G. Sax câștigă la Lemaciko, iar prin remiza din ultima rundă, cu Seirawan, devine câștigător. Doar Hort putea să-l mai ajungă dacă nu ar fi remizat, aproape fără de joc, cu Tatiana Lemaciko și dacă nu ar fi pierdut la Seirawan în ultima rundă. Cu un finis bun, Florin Gheorghiu a realizat 7 puncte din 9 posibile (5 victorii și 4 remize), clasându-se pe locul al doilea împreună cu marii maștri Nunn, Seirawan și cu maestrul internațional O. Cvitian, realizatorul unei norme de mare maestru. Rezultatul de excepție al campionului nostru confirmă poziția excepțională în care se află acum, la început de an olimpic.

Participanții acestui open, la încheierea festivităților de premiere, au fost invitați de către organizatorii vechilor turnee de sah de la Zürich să ia parte la o competiție de blitz, cu limita de gândire de 15 minute. La sfârșitul celor 7 runde, victoria a revenit marelui maestru român Gheorghiu, care a realizat 6,5 puncte, lăsând o singură remiză, în ultima rundă.

Luna trecută, în Berlinul occidental s-a organizat un nou turneu internațional, după o întrerupere de 35 ani, de către Schach Club Kreutzberg. Favoritul era Florin Gheorghiu, care pe distanța a nouă runde nu a dat prilejul nici unui alt sahist de a-l concura. Și-a înfrânt principalii adversari în partidele directe și a acumulat 6,5 puncte (+4, =5, -0). Cele mai bune partide ale lui în acest turneu au fost victoria din prima rundă, împotriva celui de-al doilea clasat, talentatul maestru internațional R. Lau, precum și

partida împotriva maestrului internațional bulgar L. Popov. În amândouă, Fl. Gheorghiu și-a surprins adversarii cu cite o noutate teoretică de mare valoare, găsită la tabla de joc, răsturnând planurile clasice de luptă. Iată partida jucată împotriva lui L. Popov:

POPOV-GHEORGHIU
1. e4 e5 2. Cf3 Cf6 3. Cc3 e6 4. g3 b6 5. Ng2 Nb7 6. 00 Ne7 7. d4 c:d4 8. C:d4. Albul propune indirect remiză prin alegerea acestei variante mult prea simplistă și egalizatoare. A urmat: 8... N:g2 9. R:g2 Dc8 10. Dd3 Ce6 11. C:c6 D:c6 12. e4 00 13. b3 a6 14. Nb2 Tab8 15. a4 d6 16. f3 Cd7 17. Ce2 Tfd8 18. Cd4 Dc7 19. Tael Nf6 20. Tfd1 Tbe8 21. f4. Albul și-a epuizat mutările de așteptare și, intrucit negrul a refuzat propunerea de remiză, a început atacul. 21... Ce5 22. Df3 Db7 23. Te1 Te8 24. Te3 g6 25. Teel Ng7 26. Na1?! e5! 27. Ce2 b5! 28. a:b5 a:b5 29. f5. Mutare aparent decisivă, dar a urmat: 29... Ta8 30. f6 Nh6! 31. T3e2 b:c4 32. b:c4 Te6! și pionul f6 devine o pradă ușoară. 33. Ce3?? Ta3! 34. Nb2. Albul greșeste grav din cauza crizei de timp, negăsind nici o continuare multumitoare. După 34... T:e3 35. T:e3 N:e3 36. D:e3 D:b2 albul a pierdut o piesă și a cedat.

După turneu, cei mai buni sahiști ai Berlinului occidental s-au alăturat participanților la turneul internațional și, pe durata a șapte runde, s-a desfășurat un turneu cu partide semigindite de o oră. Din cei 80 de participanți, singurul care a realizat 6,5 puncte a fost Florin Gheorghiu, care, și de această dată, s-a dovedit a fi un jucător foarte rapid, bine calculat, cu o tactică de concurs atent pusă la punct. Al doilea clasat a fost L. Popov, care a remizat în ultima rundă cu Fl. Gheorghiu. Curiozitatea turneului a constatat în faptul că s-au jucat runde în aceeași zi, cu o pauză de 15 minute.

Rezultatele de excepție înregistrate de Florin Gheorghiu în cursul lunii martie ne fac să sperăm că la renumitul turneu internațional de la New York, unde se află în aceste zile marele nostru maestru, se va distinge clasându-se pe unul din primele locuri.

MARGARETA MUREȘAN ■

FAIR PLAY

Arbitrul (III)

Am abordat în numărul trecut câteva din problemele arbitrajului în baschet, dar ceea ce vă supunem atenției este valabil și pentru alte sporturi.

Arbitrul este un personaj aparte, a cărui infailibilitate este dovedită printr-un titlu, pe care oricine îl poate obține prin muncă. Departate de a sta izolat, el trebuie să-și creeze în jurul său o atmosferă de încredere în care discuția ocupă un loc de frunte, intrucit ea constituie dovada dorinței sale de a se îndrepta prin eventualele critici ce i-ar fi adresate. Conștienți de faptul că a făcut tot ce este omenesc

posibil, arbitrul poate intra pe terenul de joc decontractat deoarece argumentele sale vor fi întărite de grija pe care a avut-o ca să-și convingă interlocutorii; relații umane care pleacă de la simplul jucător la antrenor, de la simplul cronometror la spectator, cu alte cuvinte cu toți care, în timpul meciului, constituie mediul în care el arbitrează, mediu de care depinde ambianța întâlnirii. Autoritatea pe teren trebuie să fie totală intrucit el este stăpînul jocului. Dimpotrivă, imediat ce iese din limitele „sacre”, în el își face loc indoiala. Această indoială constantă trebuie să-l urmărească pentru a-l forța să se perfecționeze fără încetare, de ea îl pot elibera tocmai relațiile umane dacă ele rămân la nivelul persoanelor dezinteresate și care sînt în perfectă cunoștință de cauză. Unui arbitru îi este necesar ca aerul să vorbească despre meciul pe care l-a arbitrat, pentru că indoiala stăruie în el și are nevoie să cunoască părerea, chiar severă, a celorlalți tehnicieni.

La baschet, fotbal, handbal sau rugby

s-a dus vremea când un arbitru dolofan putea să-și permită să conducă jocul prin deplasări într-un ritm lent. Arbitrul de astăzi se află exact în situația jucătorului care trebuie să-și păstreze curajul în fața stării de suferință a suporterilor. Pentru a putea avea toate aceste calități nu trebuie oare ca el să fie un sportiv complet și să aibă o pregătire fizică impecabilă?

Se pare că de cîțiva ani în jocurile sportive suflă un „vînt de nebulie” printre jucători și antrenori, protestele fără sfîrșit și atitudinile agresive existînd și din vina arbitrilor care nu știu totdeauna să se facă respectați. Dar ei sînt indivizi care gîndesc, nu roboți. Psihologia arbitrajului nu este o știință matematică cu limite strîmte. Ea ține cont de mediu, de temperament, de mulțime, de frumusețea unui gest sau de urîțenia unei acțiuni. Și la urma urmelor, arbitrii au fost creați pentru a diminua neînțelegerile, nu pentru a le desființa.

CRISTIAN ȚOPESCU ■

Cronica șoselei

Doar 20 de kilometri...

Dacă s-ar pune problema unui moto pentru rîndurile ce urmează, cred că cele mai potrivite ar fi cuvintele lui H. L. Spiegel: „Nechibzuința este primul izvor al oricărei nenorociri care ne amenință”. Căci cum am putea defini altfel plecarea la un drum de 500 de km, la volanul mașinii, a medicului I. L., imediat după terminarea întâlnirii cu examinatorii și instructorii, în cadrul căreia doctorul a primit permisul de conducere, ori demarajul vijelios al tinărului Adrian C., student, a doua zi după ce a intrat în posesia carnetului roz și a sărbătorit evenimentul pînă la două noaptea, într-o călătorie avînd punct de plecare Marea Neagră și obiectiv final stațiunea bihoreană Stina de Vale?

Primului i s-a găsit cadavru într-o prăpastie, după două zile de căutare prin zăpada de doi metri grosime. Trupul fără viață al celui de-al doilea imprudent, alături de al logodnicei sale, n-a fost nevoie să fie căutat prea mult. La cinci minute după impactul cu un arbore, accidentul a fost constat de șoferul mașinii depășite în tromba de pilotul Daciei 1100 de culoarea untului.

Doctorul a parcurs de la plecare 75 de kilometri, iar studentul ceva mai mult, 110 kilometri.

Din lunga listă a inconștienței, definiția genială de un filozof ca „renaștere a unor stări sufletești primitive și antisociale, provocate de o oboseală nervoasă și aducînd ca urmare o deactualizare a conștiinței”, la volan (definiția fiind perfect valabilă și celor care o manifestă în această postură), am ales un caz ce mi se pare ceva mai ieșit din comun.

Imaginați-vă o femeie de 30 de ani, care e nevoită să desfășoare în ture o activitate extrem de importantă de laborator. Soțul, suferînd de o boală gravă, pensionat, doi copii, îngrijiți cu greu în orele libere, care pică o dată dimineața, o dată după amiaza, după cum e organizată munca.

Soția, care pe lingă soțul suferînd, e nevoită să îngrijească și de bătrînii bolnavi, găsește totuși voința și energia să facă și cursurile unei școli auto. Nu așa, din snobism, ci din nevoia de a rezolva unele din multele probleme ale casei și ale situației oarecum deosebită în care se afla familia, al cărei creier, motor, ce vreați dumneavoastră, este Luciana, tinăra laborantă.

Printre picături, pe „furate”, după ore întregi de stres și oboseală, e greu să înveți ca lumea conducerea auto. Dă examen de trei ori. Cu o tenacitate neobișnuită, femeia o ia mereu de la capăt. Pînă la urmă reușește să intre în posesia unui rîndnitului permis de conducere. Bucurie mare în casa cu atîtea probleme și griji a Lucianei. Ziua, cînd laboranta a intrat în casă, într-o stare euforică greu de definit, ținînd deasupra capului, cu amîndouă mîinile, carnetul roz, strigînd extaziată: „Am reușit, am

reușit”, a fost pentru toată familia o mare sărbătoare. Pînă și Daniela, prislea familiei, de doi anișori, a înțeles cauza veseliei din casă. „Mama, Daniela tuu, tuu...” și, pentru a se face înțeleasă mai bine, a început să facă „ture” prin odaie, avînd în minuțe un autoturism în miniatură.

Evenimentul se pare că i-a insuflat și soțului mai multă tărie să suporte suferințele. Ba mai mult, după trei zile, Vlad s-a ridicat din pat și a început să facă scurte plimbări prin cameră. „Reușita ta parcă mi-a dat viață, Luciano! Mă grăbesc să te însoțesc în câteva deplasări mai scurte. Am condus doar zi de zi, timp de zece ani. Poate reușesc și eu să te mai înveț ceva. O amintire în plus pentru tine, după moartea mea care presimt că se apropie”. „Nu mai vorbi așa, Vlăde. Sînt convinsă că după tratamentul ăsta o să te faci bine”.

De la discuția dintre cei doi soti și pînă la anunțarea hotărîrii laborantei de a pleca într-o călătorie de câteva sute de kilometri nu au trecut decît 5 zile. Între timp, Luciana reușește să facă zilnic citeva ore de antrenament, vegheată de soț.

„Nici nu mă gîndesc să fiu de acord cu o asemenea imprudență, Luciana dragă; tu nu-ți dai seama ce presupune o asemenea călătorie. Timpul e încă capricios, pe drumul de munte poți întîlni chiar și zăpadă. Apoi e o problemă de rezistență. A conduce, chiar cu pauze, 400 de kilometri, nu e simplu pentru o începătoare”. Au intervenit rudele, unii vecini, dar femeia nu parea dispusă să-și schimbe hotărîrea. Poate dacă nu apărea grupul de concilianți format din sora laborantei, Marieta, și citeva rude mai in-

La peluză

Fotbalul-competiție

Și nu este numai părerea mea. Din nou Miask a prezentat la București un fotbal mai spectaculos, mai curat, mai aproape de sufletul nostru decît cei practicați de F.C. Liverpool. Pentru cei din Minsk, sportul cu balonul rotund nu este un joc, ci o joacă în sine, cu legi proprii despre frumos. O pasă subtilă, o preluare artistică, niște combinații de fine, e valorează pentru ei cît și un gol pentru englezi. Am învățat din campania europeană recent încheiată pentru noi că în lume nu se joacă un singur fel de fotbal. Există un fotbal-spectacol și un fotbal-competiție. Mă rog, și un fotbal pe care neori nu-l vedem decît la noi și care nu este nici fotbal-competiție, nici fotbal-spectacol. Părerea mea este că fotbalul-spectacol se învață oriunde: pe maidanul din spatele casei, pe plaja de la Copacabana, în miutele de la școală sau ca divertisment pe terenurile asociațiilor sportive. Fotbalul-competiție nu se învață decît în competiție și anume în dispuștele metronom, aspre, riguroase, sufocante, vara și toamna, iarna și primăvara, de două ori pe săptămînă și ori de cite ori este nevoie. Fotbalul-competiție are alte reguli despre frumos. Rush nu s-a născut cu mai mult talent decît Cimpeanu al nostru cu care seamănă ca alură și stil de joc. Aș îndrăzni cu îngăduința dumneavoastră să afirm chiar că numărulul 9 de la Steaua i-a fost hărăzit și mai mult din cite daruri naturale cere fotbalul. Ceea ce îl deosebește pe Rush de Cimpeanu (și de oricare alt fotbalist român, firește, fiindcă pe Cimpeanu nu l-am ales decît datorită asemănării sale cu Rush) este concepția față de munca numită fotbal și, mai ales, regimul acestei munci.

Vreau să spun că dacă fotbalul românesc a intrat printr-o consacrare de dată recentă în competițiile mari ale lumii este nevoie ca el să învețe regulile fotbalului-competiție și nu numai să le învețe dar să le și asimileze într-un regim adecvat. Pentru că dacă Rush poate veni la meci direct de acasă și Cojocaru nu poate, nu înseamnă automat că Rush este alcătuit din altă plămădă decît Cojocaru, ci poate că cei care se ocupă de pregătirea lui Rush și Cojocaru privesc diferit lucrurile, și viața, și munca, și fotbalul.

Este un lucru știut că de multe ori este la fel de greu sau chiar și mai greu de apărut un prestigiu decît a-l cuceri. La înălțimea unde am ajuns să ne disputăm prestigiul, fotbalul nu se învață nici în laboratoare, nici în cantonamente, nici pe hartă sau pe tablă, ci în teren, numai în teren, în terenul privit ca loc de muncă.

NICOLAE CRISTACHE ■

depărtate, raportul de forțe se modifica în favoarea celor care o îndemneau la rațiune. Dar n-a fost așa. Luciana s-a urcat la volan, a așezat-o pe frumoasa ei soră, care abia trecuse de vîrsta majoratului, în dreapta, iar în spate i-a instalat pe cei doi copii: Daniela, de doi ani, și Călin, de cinci, și... la drum. Disputa cu soțul, cu tabăra care pleda pentru renunțarea la o asemenea imprudență, o îndispuse pe Luciana. Imaginea soțului bolnav, sensibil, care, resemnat, s-a întors în camera lui fără să spună un cuvînt, stăruia în mîntea Lucianei.

Copiii, în inconștiența lor, erau cei mai veseli. Doar Călin, mai „vîrstnic”, realizînd că mama nu prea era în apele ei, a întrebato într-un tirziu, așînd o murtărie serioasă: „Mamă, de ce ești tu supărată? Pentru că nu te-am pupat la plecare?” Pe Luciana au podidit-o lacrimile. Nevinovăția copilului care nu-și dădea seama de situație, aventura care o începuse pur și simplu din ambiție și încăpăținare, faptul că-l supărase pe soțul bolnav. Începuse să devină neîncrezătoare pînă și în bruma de experiență și cunoștințe pe care le avea. Aici a început sfîrșitul. A mai rulat doar 20 de km, după care, în linie dreaptă, fără să fie stînjenită de cineva, de ceva, a intrat în plin într-un pom. Mama și sora ei și-au pierdut viața. Cei care i-au scos din mașină pe copii, care nu pățiseră nimic, cu excepția unor zgîrieturi, s-au mirat de comportarea celor mici. Stăteau triști, liniștiți, pe bancheta din spate, fără să-și fi dat seama că mama și tinăra lor mătușă muriseră.

VICTOR BEDA ■

SĂ GÎNDIM
CU CAPETELE
NOASTRE

Cel mai scurt drum dintre două puncte e linia dreaptă

• **Lucrări ale unor medici români apreciate la Manila** •

Două metode de vîrf în anestezie

Nu demult a avut loc la Manila cel de al 8-lea Congres mondial de anestezie, cea mai importantă manifestare științifică internațională a acestei discipline medicale. Au luat parte peste 4000 de specialiști din 123 țări. România fiind reprezentată de dr. Nicolae Mircea, șeful Secției anestezie, terapie intensivă a Spitalului „Colțea” din București, care a avut amabilitatea să ne acorde interviul care urmează.

— **Stimate tovarășe dr. Nicolae Mircea, care a fost tema principală a congresului?**

— Securitatea bolnavului în anestezie. În acest domeniu s-au făcut în ultimul secol progrese remarcabile. Dacă în 1900 pe masa de operație murea un bolnav dintr-o sută, astăzi se înregistrează un deces la 10000 de intervenții. Securitatea din ce în ce mai mare este asigurată printr-o tehnică superioară. Și factorul uman are o influență majoră. Aparatura de anestezie se perfecționează continuu, fiind tot mai sigură, ușor de manipulat, cu mare flexibilitate, putînd fi folosită atât în anestezie, cît și în reanimare. S-au prezentat modele inedite, deocamdată extrem de scumpe. În viitorul apropiat se pune problema reducerii complexității și realizării lor într-o gamă cît mai accesibilă. Probleme mult dezbătute au fost legate de transfuzie. Statistic, riscul de

deces prin hepatită este de unu la mie. S-au realizat serii de 6000 de operații pe cord sau plămîni prin autotransfuzie. Există la ora actuală aparatură care permite reintegrarea și recuperarea singelui bolnavului, ceea ce face posibilă renunțarea la transfuzia clasică, prin donare.

— **În privința medicamentelor și a drogurilor s-a înregistrat același progres?**

— Au apărut noi anestezice inhalatorii, între care izofluranul, care permit fluxuri și refluxuri rapide, în condiții plăcute și de securitate, lipsite practic de toxicitate. Izofluranul, cu care în lume s-au făcut 200000 de anestezii, pare a le înlocui pe celelalte. La ora actuală și el e foarte scump, pentru sinteza lui fiind necesare tehnologii de tip atomic. Au apărut noi droguri anestezice locale, din seria nemorfincă, superioare prin aceea că nu dau obsinuință. Japonezii au lansat în experiment anestezice cu acțiune ultralungă: bloc motor 25 zile, bloc senzitiv 32 zile.

— **Dumneavoastră ce ați prezentat la congres?**

— Două lucrări. Prima: anestezia subarahnoidiană cu petidină. Pînă la această tehnică se putea opera bolnavul cu anestezie spinală, folosind numai substanțe anestezice locale. Avem meritul de a introduce petidina, mialginul românesc, în practica subarahnoidiană. Se obțin un

bloc senzitiv și un bloc motor ce permit orice intervenție sub nivelul punctiei. Metoda așa-zisă clasică prevedea administrarea în amestec a anestezicelor locale cu morfina, obținîndu-se suprimarea durerii postoperatorii. Această metodă are dezavantajul că produce depresii respiratorii tardive într-un procentaj ridicat. Prin folosirea petidinei se obține anestezie de calitate a celei realizate prin anestezice locale și de lungă durată însă fără efectele nedorite amintite. Metoda este mai ieftină decît cea cunoscută. Am prezentat o serie de peste 2000 de cazuri. Am fost invitat să fac o demonstrație la Spitalul St. Thomas. Am avut succes. Metoda a fost prezentată în 1980 la un congres național, apoi a fost preluată de multe școli de anestezie. La noi s-a generalizat. Este o tehnică cu indicații și contraindicații. Se recomandă în special bolnavilor în vîrstă, cu risc anestezic mare și în special la intervenții la perineu și membre inferioare.

— **Și cealaltă metodă?**

— Este o tehnică de anestezie care se înscrie pe linia securității bolnavului. A treia cauză de moarte anestezică este vîrsătura, așa-zisul efect Mendelson, care poate avea loc în perioada de inducție. Intervalul de timp dintre pierderea conștinței și aplicarea sondei de intubație este cel mai periculos. Perioada de inducție era la un moment dat de 4-8 minute cu un interval periculos de 1-2 minute. Metoda „Crash induction” a

reduc perioada de inducție pînă la 72 secunde cu o perioadă periculoasă de 50 secunde. Metoda noastră reduce inducția la 30 secunde iar intervalul periculos la 5-10. Reprezintă o premieră absolută, este de maximă securitate și rapidă. În cîteva cuvinte, ea constă în aplicarea împreună și nu pe rînd a drogului și a relaxantului. Am micșorat de 4 ori doza de barbituric, elementul periculos, și am dublat doza de relaxant. O dată rezolvată inducția, se revine la orice tehnică anestezică. Am prezentat o serie de 250 bolnavi. La congres, filmul a fost reluat de 6 ori.

— **Cine a contribuit la apariția acestor metode?**

— În mod special, conf. dr. Cornel Constantinescu, șeful clinicii de chirurgie, dr. Nicolae Constantinescu, dr. Silviu Dașchevici, dr. Grigore Busu, dr. col. Emilian Jianu de la Spitalul militar al M.I., care a lucrat în paralel, studenta Agapia Leoveanu, care își dă diploma în anestezie cu petidină, întreaga clinică de chirurgie a spitalului și echipa valoroasă de cadre medii din Secția A.T.I. Dacă se poate vorbi de un succes, el este al școlii medicale românești de anestezie, condusă de profesorul Gheorghe Litarek, a Spitalului Colțea, unde anestezia românească are mari tradiții. Aș dori să reamintesc că aici s-au făcut primele anestezii generale și rahianestezii, bineînțeles în urmă cu mulți ani.

OPREA GEORGESCU ■

— **Stimate tovarășe farmacist Alexandru Torjescu, m-am mirat aflînd, dintr-un recent număr al ziarului „Flamura Prahovei”, că v-ați stabilit la Mizil. Vă știam la Turnu Severin...**

— Din motive personale, am hotărît să plec de-acolo și am optat pentru Mizil, unde am fost primit cu multă bunăvoință. Dar problema stabilirii, deși am buletin de Mizil, deși am primit casă, încă nu-i rezolvată, întîmpin unele greutăți.

— **Vom discuta, dacă veți fi de acord, și despre ele. Mai întîi însă m-ar interesa, pentru că-i interesează pe cititorii, care e situația gelului antiulceros pe care l-ați realizat și despre care „Flacăra” a scris cu un an în urmă, la 15 aprilie 1983.**

— Gelul se face, cam 1000-1200 de flacoane pe lună, în cadrul Laboratorului galenic al Oficiului farmaceutic Craiova. Cererea e însă mult mai mare. De ce la Craiova?

— **Da: de ce la Craiova?**

— Pentru că oficiile farmaceutice sînt interzicute, cel din Craiova avînd în subordine și Turnu Severin, unde am pus la punct, în farmacia Spitalului T.B.C., gelul. Colaborînd, vă rog să precizați acest lucru, cu doctorul Mihai Melencu, șeful secției de boli interne de la Spitalul județean Drobeta-Turnu Severin. Doctorul Melencu a fost de părere să-l experimentez în secția sa, mi-a acordat încredere, iar rezultatele s-au dovedit remarcabile.

— **Anume?**

— Am vindecat 168 de bolnavi cu ulcere clasice, duodenale și gastrice, în puseu acut. Nu spun vorbe goale și nici nu mă laud: sînt în dispoziția oricui documentația lămuritoare, foi de observație și așa mai departe. V-am rămas însă dator cu o jumătate de răspuns. Oficiul farmaceutic Craiova a primit din partea Ministerului Sănătății, a Comisiei medicamentului, avizul de producere a gelului antiulceros T.A. În adresa respectivă, datată 19.04.1983, se preciza că „industria farmaceutică nu are posibilitatea de a prelua formula dv. în vederea industrializării!” Deși am fost surprins, gelul fiind ușor de realizat, m-am conformat. Am dat formula Oficiului farmaceutic Craiova, am făcut primele șarje, gelul a ieșit pe piață, fiind foarte solicitat de bolnavi. Am o comparație a mea, poate nu cea mai fericită: s-a vîndut și se vinde, cînd se găsește, mai bine ca vata!

— **Înțeleg că între timp l-ați și brevetat, da?**

— Nu l-am brevetat. Mi s-a cerut formula și, dorînd să vin în întîmpinarea nevoilor bolnavilor, am dat-o. De rest nu m-am mai interesat și poate că am greșit.

— **Sigur ați greșit!**

— Credeți? N-am luat de pe urma gelului nici un ban și am socotit normal să nu plătesc eu, ci Oficiul Craiova, taxele prevăzute de brevetare. Dar cei de acolo n-au mișcat nici un deget. Cert e că pînă la urmă la O.S.I.M. n-a ajuns nimic! Și-ar mai fi ceva: am întocmit și un prospect, în care am indicat cum se administrează medicamentul, dar O.F.C. vinde gelul fără prospect! Oamenii, care au auzit, de la unul la celălalt, că e bun, îl cumpără, dar nu știu cum să-l ia! Vin la mine să mă întreb, m-au găsit și la Mizil, dar pot eu să mă descurc cu toți?!

— **De fapt, ce reprezintă acest gel, tovarășe farmacist?**

— Cum am ajuns să-l fac?

— **Dacă vreți.**

— Ar fi multe de spus. Bunăoară, am observat că prafurile prescrise, pulverile medicamentoase, menite să tamponeze hiperaciditatea stomacală erau iritante pentru ulceraziile mucoasei. Ba mai mult. Am tras concluzia, după cercetări și stu-

dii de laborator, că bicarbonatul de sodiu, vîndut în farmacii cu tonele, fără prescripții, se transformă sub acțiunea sucului gastric în carbonat de sodiu, adică în sodă de rufe! Popular, se zice despre ea că subțiază stomacul. Aduce, în prima fază, o ușurare, după care, din cauza alcalinității puternice, produce o secreție reflexă cu o hiperaciditate crescută. În loc să repare mucoasa, o distruge! Am mai constatat, cam în aceeași ordine de idei, că tabletele medicamentoase Dicarbocalm, Trisilicalm, Calmogastrin, Ulcerotrat etc., cu o singură excepție, n-ajung să se dezagreghe în stomac în pulveri active. În afara Ulcosilvanilului, excepția de care aminteam, restul nu se adresează vindecării, unui efect de durată, ci reprezintă numai paleative, calmante de moment.

— **Gelul T.A. vindecă?**

— Da. Indicațiile lui sînt gastițele

rele duodenale, aceeași lingură se ia după mese. Sticla cu gel trebuie bine agitată înainte de folosirea medicamentului.

— **Vă mai întreb o dată: din ce e făcut gelul T.A.? Și, mai întîi, de ce gel? De ce nu tablete?**

— Pentru că gelul e, după mine, o formă superioară de administrare datorită aderenței. Priviți acest flacon, agitați-l și veți observa că substanța dinăuntru va rămîne pe pereții sticlei 3-4 ore. Nu altfel va acționa gelul în stomac, acoperînd o suprafață cît mai mare cu o peliculă protectoare. Tabletele, repet, nu se descompun, se rup în 4-5 bucăți și atât, efectul lor fiind, ca o consecință logică, redus.

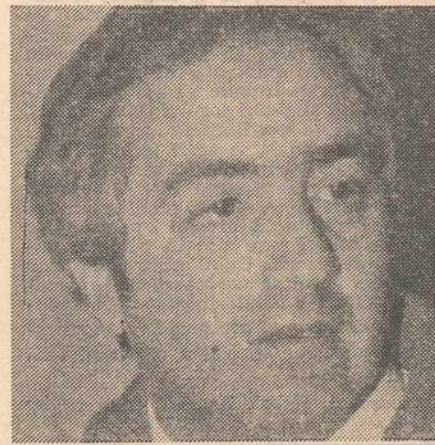
— **Am înțeles. Ce substanțe intră în compoziția gelului dumneavoastră?**

— La bază are fosfat de aluminiu.

— **De aluminiu?!**

— Exact, de ce vă mirați? L-am găsit

Care este situația la zi a gelului antiulceros T.A.?

hipo și hiperacide, colitele de fermentație, gastroduodenale, ulcerale de tot felul, gastrice, duodenale, esofagiene, hemoragice, herniile hiatale și dispepsiile. Are acțiune de protecție, de tampon, făcînd să dispară, la 24-36 ore de la administrare, durerile acute, balonările, senzația de greață și de vomă. Nu dă reacții secundare și, putînd fi folosit ambulatoriu, exclude spitalizarea. Calculați, vă rog, cîți oameni stau prin spitale cu ulcere și veți afla, fără strădanii deosebite, ce avantaje economice ar aduce generalizarea gelului T.A.

— **Ce-s alea dispepsii?**

— Senzația de rău gastric, ca să simplific. Cînd îți cade greu o mîncare, ceea ce produce grețuri, vomă etc.

— **Să deduc că gelul dumneavoastră le preîntîmpină?**

— Exact. Două lingurițe din medicament înainte de masă și poți mîncă orice! Asta pentru că gelul constituie un pansament, un tampon, formînd un fel de ecran protector.

— **Ce dovezi aveți în sprijinul acestor afirmații?**

— Zeci, sute de bolnavi vindecați, scoși din durere. Amînteați de un articol apărut, nu demult, în „Flamura Prahovei”. Autorul lui, Nicolae Stoian, s-a tratat cu gel după o suferință îndelungată, de 15-20 de ani. Azi se simte, dacă vreți să-l credeți, excelent. Nu-l mai doare nimic, mîncînd orice.

— **Să precizăm un lucru: cum se administrează el?**

— Se bea. În colite și hiperaciditate, o lingură înainte de fiecare masă. În ulce-

rele duodenale, aceeași lingură se ia după mese. Sticla cu gel trebuie bine agitată înainte de folosirea medicamentului.

— **Inseamnă că m-am înșelat: între gelul T.A. și plantele medicinale nu-i nici o legătură?**

— Ba e. Intră în alcătuirea lui și cîteva tincturi de plante cunoscute pentru efectele lor puternice antiulcerose. Tinctura calendulei, de pildă, tinctura symphiti, altele.

— **O clipă! Calendula nu-i gălbeneaua?**

— Gălbeneaua.

— **Ați întreprins cercetări și în această direcție?**

— Eu reprezint a cincea generație de farmaciști Torjescu. Străstrăbunul meu, Sergiu, a fost unul dintre primii farmaciști cu diplomă din Muntenia. Au rămas în familie cîteva „secrete” privind utilizarea plantelor medicinale, iar tatăl meu, Virgil Torjescu, doctor în chimie și, între altele, membru al Societății franceze de biologie clinică, a realizat, plecînd de la virtuțile terapeutice ale plantelor medicinale, o serie de preparate foarte apreciate. Între care, fără să intru în detalii, Hipotens, din saschii, troscot, păducel

etc., Leoval, din „talpa găștii”, valeriană etc., Calcolit, din roibă, splînută și „coada calului”. Am preluat, firește, toată această zestre și am încercat, pe cît am putut, s-o îmbogățesc.

— **Se pare că ați reușit. Altfel: masa gelului T.A. e un sirop, nu?**

— E un sirop de agar-agar, o algă, în care stau suspendate restul ingredientelor.

— **Care sînt 11. Ajung?**

— Știu eu, atîtea am găsit că sînt necesare. Almagelul A, produs bulgăresc cu efecte antiulcerose, n-are decît două.

— **Crede că ne-am lămurit, dar nu pînă la capăt: după părerea dumneavoastră, de ce a refuzat industria de medicamente să-și însușească producerea pe scară largă a gelului T.A.?**

— Sincer? Din comoditate.

— **Poate că, din punct de vedere al investiției, gelul nu rentă! Ar fi o explicație.**

— Ar fi, dar nu rezistă. Almagelul A, cu numai două ingrediente, costă 38 de lei sticluța de 170 de grame. La Craiova și în județele ce țîn de O.F.C., gelul T.A. se vinde, 250 de grame, cu 19 lei. Și e, insist, mult mai bogat, 11 factori, și mai eficient.

— **Și iată-ne la Mizil, unde vă găsește în concediu medical, după o afecțiune pulmonară. De ce ați optat pentru acest oraș?**

— În noiembrie 1983, cînd decisesem să plec din Turnu Severin, am ținut o comunicare despre gel la Zilele prahovene de terapie. Oamenii de aici mi-au lăsat o impresie deosebită și, cum îmi doream un loc de muncă în care să arăt ce știu și să-mi pot valorifica, într-o măsură și mai mare, ideile, am ales Mizilul, primind în acest sens o detașare pe 6 luni de la Oficiul farmaceutic Craiova, suficientă pentru a prinde, în iulie, perioada de transferări. Mi-am făcut buletin de Mizil, m-am mutat într-un apartament, m-am apucat de treabă la Farmacia 77, fiind cel dintîi farmacist principal, nu exagerez, din istoria așezării și, totodată, singurul dintre cei 5 care nu fac naveta! Am fost sprijinit, cum n-aș fi crezut, de primarul orașului, Mielu Codescu, un om excepțional, receptiv față de nou. Dar bucuria mea n-a durat mult. Oficiul Craiova a revenit asupra detașării, scurtînd-o la 3 luni.

— **Cum a reacționat Oficiul farmaceutic Ploiești?**

— Mi-au solicitat formula și le-am explicat că pentru realizarea gelului este nevoie de avizul Comisiei medicamentului, aviz care e dat, la această oră, numai Craiovei! Primăria Mizilului, în schimb, s-a agitat, a intervenit, cerînd prelungirea detașării „întrucît populația orașului Mizil cît și cea din localitățile învecinate au nevoie de serviciile și tratamentul tovarășului Alexandru Torjescu”, dar n-a primit nici un răspuns!

— **Înțeleg că lumea vrea gelul antiulceros, nu?**

— Acesta se face, cum și cit se face, la Craiova. Îl mai fac și eu, de ce să zic nu, dar în cantități infime față de cerere. Pot să-i las pe bolnavi?!

— **Dacă e bun gelul T.A., cum preîntîmpiniți și cum susțineți bolnavii, de ce nu se generalizează producerea lui?**

— Pe mine mă întrebăți?

— În această idee și seriem, stimate tovarășe farmacist Alexandru Torjescu, avînd încredere că forurile competente vor interveni și vor soluționa lucrurile în interesul general.

OVIDIU IOANIȚOIA ■

Pentru cine răsare soarele în fiecare dimineață?

UNIVERS

● Zahărul, un drog? ● Atenție la „fumatul pasiv“! ●

Mondo umano?

Doliu la Hyannis Port

Abandonăm, deocamdată, reconstituirea circumstanțelor în care a fost comis atentatul împotriva lui Bob, determinați de o știre de ultimă oră care anunță că, iarăși, tragedia s-a abătut asupra clanului Kennedy, iar la reședința sa oficială s-a arborat doliul. Mai mult, este vorba chiar de familia senatorului asasinat în iunie 1968. Vineri, 20 aprilie a.c., David Anthony Kennedy, unul dintre cei 11 copii ai lui Robert și Ethel Kennedy, a plecat la Brazilian Court Hotel din Palm Beach, statul Florida, să petreacă mai multe zile de vacanță. Localitatea respectivă n-a fost aleasă întâmplător, dacă amintim că acolo clanul Kennedy are o reședință. În ziua sosirii lui David, în reședință se mai găseau Rose Kennedy, bunica lui, ajunsă la o vîrstă cu adevărat patriarhală, și alți membri ai familiei, între care a fost citată și Caroline, fiica fostului președinte John Kennedy.

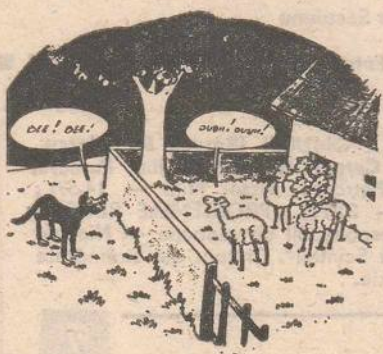
Citeva zile mai târziu, mai precis miercuri, 25 aprilie, la sfîrșitul dimineții, o funcționară de la Brazilian Court Hotel a fost contactată prin telefon de o „doamnă Kennedy“, care suna tocmai din Boston, statul Massachusetts, și rugată să meargă spre a vedea dacă David se găsea în camera lui, intrucît familia nu-l văzuse de o zi iar el își propusese să ia avionul chiar în dimineața respectivă pentru a reveni la Boston.

Dat fiind numele celei care cerea lucrul respectiv și evident, plină de soliditate în funcția pe care o îndeplinește la hotel, funcționara a verificat imediat camera. Acolo, David Anthony Kennedy, 28 de ani, al patrulea între numeroșii copii ai lui Bob și Ethel, zăcea nemșcat. De îndată, foarte scrupuloasă funcționară de la Brazilian Court Hotel a anunțat poliția. Veniți cu rapiditate, polițiștii n-aveau decît să constate decesul lui David. În aceeași zi după-masă, a avut loc autopsia, iar primele rezultate n-au fost date publicității în cursul serii. Cu toate acestea, unul dintre anchetatori citat de „France Presse“ declara: „nu respingem ideea unei morți naturale, dar îndreptăm cercetările asupra drogurilor“. Rick Black, anchetatorul, mai preciza că e nevoie de 4 pînă la 8 zile pentru a vedea dacă David Kennedy luase narcotice înainte de a înceta din viață. „Totul este posibil în acest stadiu“, zicea Black, opinind că este exclusă o sinucidere, dată fiind psihologia lui și intrucît medicii legiști n-au descoperit o moarte provocată de stopul cardiac sau leziunile cerebrale. În acest punct al relatării, mulți insistă asupra drogurilor și alcoolului, amintind că, în 1969, David a consumat marijuana, cîțiva ani mai târziu fiind arestat în stare de ebrietate la volanul mașinii iar în anul 1979 a fost implicat într-o afacere cu cocaină.

Sigur, despre acestea sînt multe de spus, mai ales că și fratele lui, Robert jr., fusese condamnat intrucît a fost găsit cu heroină asupra lui. Însă, revenind la tragedia care marchează, din nou, familia Kennedy, ziaristii insistă asupra imensei suferințe a mamei lui David, Ethel. În fotografii, la înmormîntarea lui David, între cei zece copii ei sînt — băieți și fete — ea pare un monument al durerii. Inexplicabilă, poate, pentru Ethel, dar explicabilă pentru un mediu în care se recurge la „completări“ precum asasinat și droguri ș.a.

DUMITRU CONSTANTIN ■

Lumina se amuză

După EULENSPIEGEL — R.D.G.

Riscurile zahărului

Face vogă în Occident cartea doctorului Christian Schaller „A învăța să te hrănești“, care tratează dintr-un unghi deosebit, curajos, problemele unei alimentații cit mai raționale, mai naturale. Fără a cere interzicerea unor alimente vătamătoare, pe care nu se știe însă să le numească droguri, autorul explică prejudiciile pe care acestea le aduc sănătății, învățîndu-i pe oameni să cunoască riscurile și lăsîndu-i să hotărască în cunoștință de cauză.

Găsim multe din opiniile dr. Schaller drept interesante, reproducem mai jos cîteva dintre ele, exprimate în cadrul unui interviu acordat recent săptămînalului elvețian „l'Echo“, nr. 9/1984.

Întrebare: Vă pronunțați pentru eliminarea completă a zahărului?

Răspuns: În nici un caz. Din totalitatea substanțelor vitale pe care le-a elaborat natura și care se găsesc în trestia de zahăr sau sfeclă, în urma rafinării rămîne una singură: zahărul alb. Dar el se dovedește un produs mort, a cărui întrebuintare antrenează numeroase tulburări.

I: Puteți cita cîteva din aceste afecțiuni principale?

R: Desigur. Înainte de toate, zahărul paralizază imunitatea naturală și favorizează înmulțirea bacteriilor nocive. El provoacă plăcile dentare care sînt la originea cariilor și perturbază echilibrul florei intestinale din tubul digestiv.

I: Aceasta duce și la infecții?

R: Da. Ele apar în diferite părți ale corpului cu o rezistență mai mică, dînd naștere la rinite, angine, otite, sinuzite, cistite și o multime de alte infecții de diferite feluri.

I: Nu credeți că semnalul dumneavoastră de alarmă îi va neliniști pe oameni?

R: Nu. Înainte de toate, încerc, încerc să nu dăm informații dezastroase, care ar consta în a prezenta dramele provocate de carne, zahăr, țigări, cafea etc., fără a explica modul în care te poți dezbăra de aceste droguri. În cartea noastră „A învăța să te hrănești“, toate aceste lucruri sînt prezentate cu umor și se pare că sînt mult mai bine înțelese de persoanele interesate. Oamenii rid și, atunci cînd rid, înțeleg.

I: Explicați modul de a evita abuzurile respectînd o dietă draconică?

R: Nu, explicăm într-o manieră amuzantă modul de a renunța la aceste obiceiuri dăunătoare. Oamenii înțeleg ceea ce se întîmplă în organismul lor. Te poți simți bine modificînd modul de

a te hrăni fără a recurge însă la diete draconice care adesea fac mai mult rău decît răul pe care dorim să-l înlăturăm.

I: Vă pronunțați în favoarea unor diete ușoare?

R: Recomandăm tot felul de diete ușoare, fără a constrînge o persoană să aleagă o formulă specifică. Fiecare își poate alege regimul care-i place! Nu este suficient să le spui oamenilor: suprimați zahărul! Trebuie să le spui și cu ce să-l înlocuiască!

I: Se află sfaturile dumneavoastră la îndemîna tuturor?

R: Desigur. Oamenii se simt rău din cauza modului lor de viață și a alimentației greșite. Și au nevoie de zahăr, cafea, țigări, un pahar de coniac sau o friptură bună pentru a compensa faptul că se simt rău. Este un cerc vicios! Repet, rolul nostru este preventiv. Arătăm oamenilor modul în care pot rămîne sănătoși și pot evita maladiile grave.

I: Să revenim la zahăr. Există exemple care să demonstreze nocivitatea acestui aliment?

R: Exemplele sînt numeroase. Doar simpla suprimare a zahărului rafinat permite adesea vindecarea infecțiilor recidivante sau cronice. Studiile au demonstrat diminuarea instantanee a capacității globulelor albe de a distruge bacteriile (fagocitoză) în momentul în care s-a mîncat zahăr rafinat și această diminuare este proporțională cu cantitatea ingerată.

I: Cum explicați acest fenomen?

R: Spre deosebire de zahărurile naturale, zahărul rafinat este absorbit foarte repede de intestinul subțire și provoacă o hiperglicemie bruscă. Aceasta determină o stare de excitație fizică și psihică apoi antrenează o hipoglicemie. A doua reacție este însoțită de o depresiune mentală, de oboseală fizică.

I: Faimosul cerc vicios.

R: Da, acești noi stimulatori provoacă la rîndul lor o nouă hipoglicemie. Asemenea alternanțe dereglează metabolismul și epuizează sistemul nervos, ceea ce provoacă oboseală, iritabilitate, agresivitate și o slăbire generală. Pe de altă parte, organismul își mobilizează pentru neutralizarea zahărului alb rezervele de calciu, în detrimentul sistemului osos și al dentiției, care devin din ce în ce mai fragile.

I: Trebuie să considerăm zahărul alb drept un drog care antrenează o veritabilă toxicomanie?

R: Da, în mod categoric. În spitale s-au făcut studii foarte interesante. S-a

constatat că atunci cînd cantitatea de zahăr s-a diminuat și s-a înlocuit cu miere împreună cu 2—3 modificări alimentare ușoare, oamenii trec mult mai ușor prin stările alternante de excitație și depresii, iar consumul de calmante scade la jumătate. Efectul zahărului ca generator de anxietate este amplu dovedit.

I: Zahărul provoacă și diabetul...

R: Zahărul alb constituie o veritabilă toxicomanie și trebuie clasat, repet, printre drogurile dure. El joacă un rol important în creșterea cazurilor de diabet în țările occidentale.

I: Preconizați deci consumarea zahărului brun în locul zahărului alb?

R: Nu. Acest zahăr prezintă aproape aceleași pericole ca și cel alb. Adeseori se constată că zahărul brun nu este altceva decît un zahăr alb colorat!

I: Și ciocolata?

R: În afară de zahărul rafinat, ciocolata mai conține cacao și alte substanțe stimulative. Nevoia de ciocolată corespunde adesea unei nevoi de cupru, care poate fi satisfăcută prin consumarea caiselor uscate sau a altor alimente care conțin acest element...

I: Puteți defini pentru cititorii noștri principalele produse nenocive care să înlocuiască zahărul și derivatele sale dăunătoare?

R: O importantă listă a acestor produse figurează în cartea noastră „A învăța să te hrănești“. În ceea ce privește zahărul rafinat, pot cita înlocuitorii ca mierea, dar și zahărul de mesteacăn (Xylitol), de orez, de malț, de arțar, precum și zahărul de trestie nerafinat.

I: Ce credeți despre băuturile indulcitate?

R: Este vorba de o problemă gravă, crucială. Știți că un litru de coca-cola conține 22 de bucăți de zahăr și substanțe excitante echivalente cu 3 cești de cafea? Nu cunosc pe nimeni care ar permite copilului său să bea deodată trei cești de cafea și să mîncească 22 de bucăți de zahăr. Însă numeroși părinți oferă copiilor după-amiaza un litru de cola. Repet: este vorba despre veritabile droguri care creează, în mod prematur, un dezechilibru permanent. Surescitare, urmată de epuizare.

I: Indemnul doctorului Schaller ni se pare ușor de deslușit: întoarcerea la o alimentație cit mai naturală, aceasta fiind cea mai în măsură să răspundă nevoilor organismului, fără a-i aduce, sub o formă sau alta, prejudicii. Cit mai naturală și, totodată, cit mai rațională, excesele de tot felul dăunînd. Prin această prismă, pledoaria de mai sus merită privită cu toată atenția și v-o facem cunoscută în contextul preocupărilor consecutive ale revistei noastre în acest domeniu.

CUM POȚI CANCERIZA PE APROAPELE TĂU

O femeie, în vîrstă de 55 de ani, a murit de cancer pulmonar, iar medicii care i-au făcut autopsia au ajuns la concluzia că totul i s-a tras de la fumat, că fitma exagerat de mult. Se poate imagina mirarea lor cînd au aflat că femeia nu fumase în viața ei nici o țigară. În schimb... lucrurile sînt de 14 ani într-un birou — al unei întreprinderi de construcții din Göteborg, Suedia — în care se mai aflau încă zece funcționari, dintre care șase fumau țigară după țigară. După cum au stabilit specialiștii, femeia a fost nevoită să inhaleze fumul de tutun — de producerea căruia nu era în nici un fel vinovată — timp de 20 000 de ore! Felul cancerului pulmonar care o ucisese pe femeie era tipic pentru cancerul de care mor fumătorii. Ea a fost deci una din multele victime ale „fumatului pasiv“. În numeroase țări, și mai cu seamă în Japonia, s-au făcut cercetări minuțioase care au dovedit

că fumătorii pasivi sînt expuși unui risc enorm de îmbolnăvire de cancer la plămîni. Tată de ce tăblița „în acest birou nu se fumează“ trebuie să fie prezentă în-

DE PE TOATE MERIDIANELE

tr-un număr din ce în ce mai mare de încăperi.

CAFEAUA INTRE PLUS ȘI MINUS

Specialiștii de la Societatea pentru stabilirea cauzelor accidentelor de circulație (Köln, R.F.G.) consideră că șoferii care fac curse lungi în timpul nopții e bine să se oprească din cînd în cînd și să bea cîte o ceașcă de cafea. Studiile făcute de membrii societății respective au arătat că

în asemenea situații cofeina are o influență cu totul benefică. Totuși, în cazul curselor extrem de lungi și de oboseală nu se recomandă compensarea lipsei de somn prin utilizarea peste măsură a cafelei. O cantitate exagerată din această băutură, luată cu scopul de a înălțura oboseala puternică, poate duce la un rezultat cu totul opus celui așteptat. Potrivit datelor obținute în urma cercetărilor de la Universitatea din Hamburg, acțiunea benefică a cafelei poate să țină un timp mai îndelungat dacă se adaugă lapte concentrat. În ceea ce privește părărea larg răspîndită că după o „magnetizare“ solidă cu alcool cafeaua ajută persoana respectivă să se trezească mai repede, s-a dovedit că ea nu corespunde absolut deloc realității. Lucrurile stau exact invers. Mai multe experimente au arătat că persoanele care după cină s-au cinstit generos cu spirtoase, după care au băut cafea, aveau reacțiile cu 17 la sută mai lente decît cei ce se mulțumiseră doar cu spirtoasele.

ION D. GOIA ■

Roza vînturilor

FRANZ HELLENS (Belgia)

Libertatea

Iată-mă ca pisica
Găsim fereastra deschisă,
Cu gîtul întins, călcînd apăsător
Îmi măsoz libertatea.

Lumina vieții mele

Să nu-ți inchipui că soarele
Răsare pentru mine în fiecare
dimineață

A răsărit o dată
Și ce mai rămîne din el
Nu-i decît un vis
Care se prelungește zilnic întreg
Am innodat pentru totdeauna
Pe umerii mei

Mantia nopții

Și aștept
Cu ochii închiși
Să crească luna
Roșcovană
Cu-o stînsă lumină
Care-a fost
Soarele copilăriei mele
Și mă conduce pînă la buza
prăpastiei

Unde mereu

Confund seara și dimineața
Mă răsorn în infinitul lumilor
Mai împuținat să mă ridic
Atît de subțire
Străveziu
Că n-o să rămînă din amintirea
mea

Decît o singură diră

Aceea făcută de privirea mea
Cînd te-am zărit pentru prima oară

Tu care nu porți vreun nume
Lumina vieții mele.

Odă

Pui în fața mea paharul
Și carafa
Un vechi gest care mi-e scump
Și mina îți-o iau în a mea

Bem de ani douăzeci

De cînd ne iubim
Și paharul nu-i spart
Și nici carafa goală

Vine ziua în care unul din noi
N-o să mai fie aici ca să bea

Nici să toarne-n pahar.

În românește de
PETRE STOICA ■

Estera Neacșu

Angela Ioan

Timișoara — o scenă cu stele

„Până acum vreo patru ani, teatrul nostru era un teatru fără actrițe tinere. Le-am adus greu. Cu ele a venit un aer proaspăt în teatru. Și nu numai atât. Au demonstrat o uriașă capacitate de a munci, o mare seriozitate profesională”. Sînt cuvintele directoarei Teatrului Național din Timișoara, Lucia Nicoară, iar actrițele tinere cu care se mîndrește și dînsa și teatrul sînt Angela Ioan, Estera Neacșu, Miriam Coman-Cuibus, Alina Secuianu, Grette Avram. Toate, aflăm, au fost de la început distribuite și sînt, de acum, verificate prin foarte multe roluri de mare întindere. „Vrem să înființăm un studio la Timișoara, un studio experimental de teatru, o sală mică, ne mai spunea tovarășa directoare. Ele mai ales, actrițele tinere de care vorbeam, au resurse pe care nu și le-au pus în valoare. Un asemenea studio le-ar îmbogăți mijloacele de exprimare artistică. Avem promisiuni”.

Pentru Miriam Coman-Cuibus cel mai drag rol jucat a fost „nu un rol, ci un recital de poezie din «Corabia lui Sebastian» de Anatol, Eugen Baconsky, cu care am cîștigat marele premiu, în vara trecută la «Gala tinerilor actori — Costinești '83». Cea mai dulce amintire a ei din copilărie? „O după amiază de toamnă în care am cumpărat struguri și mama îmi spunea o poveste despre o străbunică de la Roșia Montană, care avea un nume extraordinar, păcat că nu l-am moștenit, Leterna — nume de familie. Povestile mi-au plăcut cel mai mult, dar după-amiaza aceea o simt mereu în mine”. Am întrebat-o ce i s-a părut mai greu în primii patru ani de carieră teatrală. „Să comunic autentic cu colegii mei, cu regizorii. Sînt o ființă care nu mă las foarte bine înțeleasă de la prima întîlnire.”

Pentru Alina Secuianu ce-a fost greu se cuprinde în dificultățile profesionale. „Asta pentru că îmi iubesc mult meseria. Mă consum foarte mult tînd nu mă pot realiza într-un rol. În rest — banalități. N-am un dramaturg preferat fiindcă nici n-am epuizat autorii dramatice să pot spune : acesta e. Poate mai tîrziu. Peste zece ani discutăm altfel.”

— Vă aștept peste zece ani, la intrarea actorilor, înaintea primului, spectacol din februarie.

— Da, dacă mai trăiesc.

Actrițele tinere joacă frumos și clipele din recreațiile vieții lor. La Timișoara actrițele tinere tîin teatrul. Mai ales că, în urma unui val de pensionări, cum ne spunea tovarășa directoare, cea mai „bătrînă” actriță din acest teatru are 42 de ani. Sigur că e greu fără bătrîni, asta rămîne altă poveste, cu încărcătură de ilogic și de dramatism. Deocamdată notăm că o înviorare sensibilă a gustului pentru teatru la publicul marelui oraș bănănean se datorește unor artiști tineri, între care proaspetele actrițe amintite sporesc, de cîțiva ani, cu munca și cu harul lor strălucirea acestei scene românești pe care actorii remarcabili ca Ion Haiduc o servesc de mai multă vreme cu o devoțiune și un talent care îi consacră și îi restituie primei lumini a valorii, din acest dulce apus al hîrtîii noastre. „Acum zece ani țî se dădea un bilet la operă dacă luai și un bilet de teatru. În prezent jucăm cu sălile pline, fără asemenea artificii”, ne mărturisea tovarășa directoare Lucia Nicoară.

Oraș cu vocația florilor, Timișoara își merită frumoasele actrițe tinere și noua înflorire a scenei.

DORIN GHERGHINESCU

Grette Avram

Miriam Coman-Cuibus

Ion Haiduc, (în „Arturo Ui”)

Alina Secuianu

Fotografii de VICTOR RĂDULESCU

Flacăra. Redacția : București, Piața Științei 1, căsuța poștală 3 312, cod 71 341. Telefoane : 17 60 10, 17 60 20. Interioare : PROBLEMELE OMULUI (Răzvan Bărbulescu, Marga Nedelea, Mihai Stănescu, Emanuel Valeriu, Georgeta Ștefănescu — 25 42, 21 30 ; audiențe — 25 58) ; PROBLEMELE DEZVOLTĂRII (Cornel Nistorescu, Ilie Purcaru, Nicolae Grigore, Ion D. Goia, Dumitru Constantinescu — 25 66) ; PROBLEMELE CULTURII (George Arion, Adrian Dohotaru, Horia Pătrașcu, Victor Niță — 14 57) ; PROBLEMELE NOULUI (Ovidiu Ioanițoiaia, Opra Georgescu, Liviu Timbus, Lionel Nițescu, Constantin Balaciu, Margareta Mureșan — 21 28) ; PROBLEMELE REVISTEI (Dorin Gherghinescu, Dan Bărlădeanu, Constantin Dragomir, Elena Ghera, Sorin Postolache — 21 23, 25 69, 20 72, 14 53) ; secretar responsabil de redacție — Nicolae Cristache — 21 43 ; redactor șef adjunct — Nicolae Arsenie — 21 24 ; redactor șef — 20 02. Tiparul executat la Combinatul poligrafic „Casa Științei”. Cititorii din străinătate se pot abona adresîndu-se ILEXIM — Departamentul Export Import Presă. P.O. Box 136—137, telex 11 226, București, strada 13 Decembrie.

Redactor-șef: ADRIAN PĂUNESCU

7